

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

23 Φεβρουαρίου 2024

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

Αρ. Φύλλου 30

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘΜ. 5090

Παρεμβάσεις στον Ποινικό Κώδικα και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας για την επιτάχυνση και την ποιοτική αναβάθμιση της ποινικής δίκης - Εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας

**Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α': ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1: Σκοπός

Άρθρο 2: Αντικείμενο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β': ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ Ν. 4619/2019

Άρθρο 3: Δικαιοδοσία επί εγκλημάτων σε πλοία ή αεροσκάφη που φέρουν την ελληνική σημαία - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 5 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 4: Τιμώρηση πάντοτε κατά τους ελληνικούς νόμους πράξεως στην αλλοδαπή που στρέφεται κατά υπαλλήλου δημόσιου διεθνούς ή υπερεθνικού οργανισμού ή φορέα ή απευθύνεται προς αυτούς και της δωροδοκίας προσώπου που ασκεί δημόσιο λειτούργημα ή υπηρεσία για λογαριασμό ξένης χώρας - Τροποποίηση άρθρου 8 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 5: Καθορισμός προϋποθέσεων άμεσης και απλής συνέργειας - Αντικατάσταση άρθρου 47 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 6: Διάρκεια κάθειρξης - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 52 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 7: Περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων - Τροποποίηση άρθρου 54 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 8: Κατάργηση του υπολογισμού χρηματικής ποινής σε ημερήσιες μονάδες - Τροποποίηση άρθρου 57 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 9: Προσθήκη απέλασης ως μέτρου ασφαλείας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 69 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 10: Απέλαση αλλοδαπού - Προσθήκη άρθρου 72 στον Ποινικό Κώδικα

Άρθρο 11: Κριτήρια υπολογισμού ύψους χρηματικής ποινής - Τροποποίηση άρθρου 80 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 12: Μετατροπή της ποινής φυλάκισης σε χρέμα - Προσθήκη άρθρου 80Α στον Ποινικό Κώδικα

Άρθρο 13: Επιμέτρηση της ποινής της παροχής κοινωφελούς εργασίας - Τροποποίηση παρ. 4 και 5 άρθρου 81 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 14: Έγκλημα με ρατσιστικά χαρακτηριστικά - Τροποποίηση άρθρου 82Α Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 15: Μειωμένη ποινή - Τροποποίηση άρθρου 83 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 16: Ελαφρυντικές περιστάσεις - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 84 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 17: Συρροή λόγων μείωσης της ποινής - Αντικατάσταση άρθρου 85 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 18: Συνολική ποινή σε περίπτωση στερητικών της ελευθερίας ποινών - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 94 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 19: Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο - Τροποποίηση άρθρου 99 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 20: Ανάκληση της αναστολής - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 101 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 21: Πρόβλεψη δυνατότητας μη αναστολής παρεπόμενων ποινών - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 104 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 22: Μετατροπή φυλάκισης σε κοινωφελή εργασία - Τροποποίηση άρθρου 104Α Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 23: Πρόβλεψη δυνατότητας κατ'όικον έκτισης ποινής με ηλεκτρονική επιτήρηση - Προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 105 του Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 24: Απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης - Τροποποίηση άρθρου 105B Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 25: Προϋποθέσεις για τη χορήγηση απόλυσης υπό όρο - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 106 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 26: Άρση της απόλυσης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 108 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 27: Μη υποβολή έγκλησης ή δήλωση παραίτησης από το δικαίωμα της έγκλησης - Τροποποίηση άρθρου 114 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 28: Διεύρυνση αναμορφωτικών μέτρων - Τροποποίηση άρθρου 122 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 29: Εξορθολογισμός των κριτηρίων περιορισμού ανηλίκων σε κατάσταση κράτησης νέων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 127 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 30: Επανακαθορισμός ηλικιακού ορίου νεαρών ενηλίκων - Τροποποίηση άρθρου 133 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 31: Επανακαθορισμός χρηματικών ποινών σε περιπτώσεις δωροληψίας πολιτικών προσώπων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 159 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 32: Επανακαθορισμός χρηματικών ποινών σε περιπτώσεις δωροδοκίας πολιτικών προσώπων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 159Α Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 33: Διατάραξη της λειτουργίας υπηρεσίας νοσηλευτικών ιδρυμάτων και χώρων πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης - Προσθήκη παρ. 4 και 5 στο άρθρο 168 του Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 34: Παραβίαση συμφωνιών που επικυρώθηκαν από συμβολαιογράφο και πρακτικού διαμεσολάβησης - Τροποποίηση άρθρου 169Α Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 35: Παραβίαση περιορισμών διαμονής - Προσθήκη άρθρου 182 στον Ποινικό Κώδικα

Άρθρο 36: Πρόκληση και προσφορά για τέλεση εγκλήματος - Τροποποίηση άρθρου 186 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 37: Ανασταλτικό αποτέλεσμα έφεσης για το αδίκημα της εγκληματικής οργάνωσης - Τροποποίηση παρ. 6 άρθρου 187 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 38: Αποδέσμευση της πράξης από την αξία του ωφελήματος, προσαύξηση του ύψους των ποινικών κυρώσεων και επέκταση του ρυθμιστικού πεδίου της δωροληψίας λειτουργών ή υπαλλήλων διεθνών οργανισμών - Τροποποίηση παρ. 1, 2 και 5 άρθρου 235 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 39: Αποδέσμευση της πράξης από την αξία του ωφελήματος, προσαύξηση του ύψους των ποινικών κυρώσεων και επέκταση του ρυθμιστικού πεδίου της δωροδοκίας λειτουργών ή υπαλλήλων διεθνών οργανισμών - Τροποποίηση άρθρου 236 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 40: Επανακαθορισμός χρηματικών ποινών σε περιπτώσεις δωροληψίας και δωροδοκίας δικαστικών λειτουργών - Επέκταση του αξιοποιού σε δικαστές που είναι αποσπασμένοι σε διεθνείς οργανισμούς - Τροποποίηση παρ. 1, 2 και 4 άρθρου 237 Ποινικού Κώδικα (παρ. 4 άρθρου 4 (στ. Α και Β), παρ. 1 και 3 άρθρου 7 Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371)

Άρθρο 41: Εμπρησμός - Τροποποίηση άρθρου 264 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 42: Εμπρησμός σε δάση - Προπαρασκευαστικές πράξεις - Παραβίαση προληπτικών μέτρων - Τροποποίηση άρθρου 265 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 43: Προσθήκη της δήμευσης ως παρεπόμενης ποινής στα αδικήματα εμπρησμού σε δάση - Προσθήκη άρθρου 265Α στον Ποινικό Κώδικα

Άρθρο 44: Απάλειψη του αδικήματος του εμπρησμού δάσους από αμέλεια από το ρυθμιστικό πεδίο της έμπρακτης μετάνοιας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 289 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 45: Συμπερίληψη παραβίασης ερυθρού σηματοδότη στις περιπτώσεις επικίνδυνης οδήγησης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 290Α Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 46: Αύξηση του κατώτατου ορίου ποινής στο αδίκημα της ανθρωποκτονίας από αμέλεια και πρόβλεψη προσωπικού λόγου απαλλαγής από την ποινή για οικείους θύματος - Τροποποίηση άρθρου 302 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 47: Σωματική βλάβη αδύναμων ατόμων - Αντικατάσταση άρθρου 312 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 48: Παράνομη βία - Αντικατάσταση παρ. 2 άρθρου 330 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 49: Απειλή - Αντικατάσταση παρ. 2 άρθρου 333 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 50: Επέκταση του αξιοποιού σε πρόσωπο που εμφανίζεται ως ανήλικο - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 348Α Ποινικού Κώδικα (παρ. 7 άρθρου 5 Οδηγίας 2011/93/ΕΕ)

Άρθρο 51: Πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 348Γ Ποινικού Κώδικα (παρ. 4 άρθρου 4 Οδηγίας 2011/93/ΕΕ)

Άρθρο 52: Επαναφορά της αυτεπάγγελτης δίωξης στο αδίκημα της παραβίασης υποχρέωσης διατροφής - Τροποποίηση άρθρου 358 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 53: Εξύβριση - Τροποποίηση άρθρου 361 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 54: Συκοφαντική δυσφήμιση - Αντικατάσταση άρθρου 363 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 55: Νομοτεχνική προσαρμογή του αδικήματος της προσβολής μνήμης νεκρού συνεπεία της κατάργησης του αδικήματος της δυσφήμισης - Τροποποίηση άρθρου 365 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 56: Νομοτεχνική προσαρμογή των γενικών διατάξεων περί των εγκλημάτων κατά της τιμής συνεπεία της κατάργησης του αδικήματος της δυσφήμισης - Τροποποίηση άρθρου 366 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 57: Νομοτεχνική προσαρμογή της έγκλησης για τα εγκλήματα κατά της τιμής συνεπεία της κατάργησης του αδικήματος της δυσφήμισης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 368 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 58: Κλοπή - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 372 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 59: Απρόκλητη φθορά ξένης ιδιοκτησίας - Αντικατάσταση παρ. 1 άρθρου 378 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 60: Γενικές διατάξεις για την άσκηση ποινικής δίωξης - Αντικατάσταση παρ. 1 άρθρου 381 και παρ. 1 άρθρου 405 Ποινικού Κώδικα

Άρθρο 61: Μη καταβολή χρεών προς το Δημόσιο - Τροποποίηση περ. γ' παρ. 1 άρθρου 25 ν. 1882/1990

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ': ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ Ν. 4620/2019

Άρθρο 62: Αρμόδια δικαστήρια για την εκδίκαση κακουργημάτων - Τροποποίηση άρθρου 7 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 63: Ορισμός συμπαραδρευόντων δικαστών στα Δικαστήρια που δικάζουν τα κακουργήματα - Τροποποίηση άρθρου 8 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 64: Σύνθεση εφετείου - Τροποποίηση άρθρου 9 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 65: Περιεχόμενο και υποβολή της αίτησης εξαιρέσεως - Προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 17 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 66: Προσθήκη του αλλοδαπού δημοσίου στις περιπτώσεις φορολογικών, οικονομικών και συναφών εγκλημάτων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 35 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 67: Ποινική δίωξη - Τροποποίηση άρθρου 43 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 68: Αντικατάσταση του αρμόδιου για την έγκριση της διάταξης αποχής από δίωξη επί πλημμελημάτων δικαστικού λειτουργού και πρόβλεψη εφαρμογής επί συμμετοχής ή απόπειρας - Τροποποίηση άρθρου 48 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 69: Αντικατάσταση του αρμόδιου για την έγκριση της διάταξης αποχής από δίωξη επί κακουργημάτων δικαστικού λειτουργού - Τροποποίηση άρθρου 49 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 70: Δικαίωμα προσφυγής του εγκαλούντος σε περίπτωση απόρριψης της έγκλησης - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 52 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 71: Δίωξη μόνο με έγκληση - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 53 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 72: Προδικαστικά ζητήματα ποινικής δίκης - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 59 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 73: Ζητήματα αστικής - διοικητικής φύσεως - Τροποποίηση άρθρου 61 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 74: Καθ' ύλην αρμοδιότητα μονομελούς εφετείου - Τροποποίηση άρθρου 110 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 75: Καθ' ύλην αρμοδιότητα τριμελούς εφετείου - Τροποποίηση άρθρου 111 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 76: Καθ' ύλην αρμοδιότητα μονομελούς πλημμελειοδικείου - Τροποποίηση άρθρου 115 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 77: Κατάργηση της τοιχοκόλλησης ως μέσου δημοσιότητας του πίνακα πραγματογνωμόνων - Τροποποίηση άρθρου 185 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 78: Πρόβλεψη εξαίρεσης εμφάνισης μαρτύρων στην ακροαματική διαδικασία - Προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 215 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 79: Πρόβλεψη διαρκούς εξέτασης της προσφορότητας και αναγκαιότητας μέτρων προστασίας μαρτύρων και δυνατότητας ανάκλησης ή τροποποίησής τους - Προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 218 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 80: Ανήλικοι μάρτυρες θύματα προσβολής προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 227 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 81: Κατάργηση της τοιχοκόλλησης ως μέσου δημοσιότητας του πίνακα διερμηνέων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 233 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (άρθρο 9 Οδηγίας (ΕΕ) 2014/62)

Άρθρο 82: Εξέταση με τεχνολογικά μέσα - Προσθήκη άρθρου 238Α στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 83: Διενέργεια προανάκρισης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 245 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 84: Προσθήκη των προπαρασκευαστικών πράξεων παραχάραξης στα εγκλήματα για τα οποία προβλέπονται ειδικές ανακριτικές πράξεις - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 254 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (Άρθρο 9 Οδηγίας (ΕΕ) 2014/62)

Άρθρο 85: Κατάσχεση ψηφιακών δεδομένων - Τροποποίηση παρ. 4 και 5 άρθρου 265 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 86: Άρση κατάσχεσης στο στάδιο της ανάκρισης - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 269 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 87: Πρόβλεψη περιοριστικού όρου ηλεκτρονικής επιτήρησης με τη χρήση τεχνολογίας εντοπισμού θέσης και κίνησης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 283 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 88: Κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 284 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 89: Διαδικασία μετά την απολογία - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 288 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 90: Άρση ή αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης, του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση και των περιοριστικών όρων - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 291 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 91: Διαμόρφωση της ποινής πρόσκαιρης κάθειρξης ως προϋπόθεσης παράτασης της προσωρινής κράτησης άνω των δώδεκα μηνών και του μέτρου υπολογισμού της ποινής σε περιπτώσεις απόπειρας ή συνέργειας - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 292 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 92: Νομοτεχνική προσαρμογή της ποινικής συνδιαλλαγής μέχρι την τυπική περάτωση της ανάκρισης συνεπεία της επαναφοράς της μετατροπής σε χρηματική ποινή - Τροποποίηση παρ. 8 άρθρου 301 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 93: Νομοτεχνική προσαρμογή της ποινικής συνδιαλλαγής μετά από την τυπική περάτωση της ανάκρισης συνεπεία της επαναφοράς της μετατροπής σε χρηματική ποινή - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 302 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 94: Ποινική διαπραγμάτευση - Τροποποίηση άρθρου 303 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 95: Κατ' εξαίρεση περάτωση της κύριας ανάκρισης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 309 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 96: Προσφυγή κατά της απευθείας κλήσης - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 322 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 97: Πρόσωπα ιδιάζουσας δωσιδικίας - Τροποποίηση άρθρου 323 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 98: Θόρυβος και ανυπακοή σε μέτρα που αποφασίστηκαν ή σε διαταγές που δόθηκαν - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 336 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 99: Υποχρεωτικός διορισμός συνηγούρου στα πλημμελήματα που ανήκουν στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του τριμελούς πλημμελειοδικείου - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 340 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 100: Σχολιασμός αποδεικτικών μέσων και προετοιμασία του κατηγορουμένου - Τροποποίηση άρθρου 343 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 101: Αναβολή της δίκης - Τροποποίηση άρθρου 349 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 102: Νομοτεχνική προσαρμογή της κατάρτισης και δημοσίευσης των αποφάσεων λόγω της κατάργησης των πενταμελών εφετείων - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 369 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 103: Αρμοδιότητα μικτού ορκωτού δικαστηρίου - Τροποποίηση άρθρου 404 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 104: Δυνατότητα διατήρησης κράτησης σε περίπτωση αναβολής για κρείσσονες αποδείξεις - Τροποποίηση άρθρου 424 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 105: Νομοτεχνική προσαρμογή της ανασταλτικής δύναμης των ενδίκων μέσων λόγω κατάργησης του πενταμελούς εφετείου - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 471 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 106: Λόγοι έφεσης κατά βουλεύματος - Τροποποίηση περ. β' παρ. 1 άρθρου 478 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 107: Νομοτεχνική προσαρμογή της παραπομπής στην αρμοδιότητα εφετείου προσώπων ιδιάζουσας δωσιδικίας επί πλημμελημάτων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 486 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 108: Καθορισμός προθεσμίας συμπληρωματικής αιτιολογίας έφεσης εισαγγελέα - Τροποποίηση άρθρου 487 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 109: Επανακαθορισμός των ορίων του έκκλητου καταδικαστικής απόφασης - Τροποποίηση άρθρου 489 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 110: Ανασταλτική δύναμη έφεσης - Τροποποίηση άρθρου 497 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 111: Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της έφεσης - Τροποποίηση άρθρου 499 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 112: Δυνατότητα περιορισμού των εξεταστέων μαρτύρων στη δευτεροβάθμια δίκη - Τροποποίηση άρθρου 500 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 113: Περιορισμός κλήτευσης διαδίκων στη συζήτηση της αναίρεσης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 512 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 114: Έξοδα σε βάρος των κατηγορουμένων που καταδικάστηκαν - Τροποποίηση άρθρου 577 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 115: Έξοδα σε περίπτωση απόρριψης ενδίκων μέσων, ενστάσεων και αιτήσεων - Τροποποίηση άρθρου 578 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Άρθρο 116: Έξοδα σε βάρος εκείνων που έκαναν ψευδή έγκληση ή μήνυση - Τροποποίηση άρθρου 580 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ': ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΒΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ Ν. 3500/2006

Άρθρο 117: Ορισμοί - Τροποποίηση άρθρου 1 ν. 3500/2006

Άρθρο 118: Σωματική και ψυχολογική βία σε βάρος ανηλίκων - Τροποποίηση άρθρου 4 ν. 3500/2006

Άρθρο 119: Αύξηση του ελάχιστου ύψους του ποσού της χρηματικής ικανοποίησης - Τροποποίηση άρθρου 5 ν. 3500/2006

Άρθρο 120: Διακεκριμένη περίπτωση τέλεσης της ενδοοικογενειακής σωματικής βλάβης και ενώπιον ανηλίκου - Τροποποίηση άρθρου 6 ν. 3500/2006

Άρθρο 121: Ενδοοικογενειακή παράνομη βία και απειλή και ενώπιον ανηλίκου - Τροποποίηση άρθρου 7 ν. 3500/2006

Άρθρο 122: Αύξηση του ορίου ποινής στην περίπτωση της τέλεσης ενδοοικογενειακής προσβολής της γενετήσιας αξιοπρέπειας και ενώπιον ανηλίκου - Τροποποίηση άρθρου 9 ν. 3500/2006

Άρθρο 123: Προϋποθέσεις ποινικής διαμεσολάβησης - Τροποποίηση άρθρου 11 ν. 3500/2006

Άρθρο 124: Διεύρυνση της δυνατότητας του δικαστηρίου για επιβολή περιοριστικών όρων και ποινικής διαμεσολάβησης - Τροποποίηση άρθρου 12 ν. 3500/2006

Άρθρο 125: Αστικές συνέπειες - Αντικατάσταση άρθρου 14 ν. 3500/2006

Άρθρο 126: Εναρμόνιση της παραγραφής με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα - Τροποποίηση άρθρου 16 ν. 3500/2006

Άρθρο 127: - Διεύρυνση των περιοριστικών όρων που επιβάλλουν τα δικαστικά όργανα και των φορέων που γνωμοδοτούν - Τροποποίηση άρθρου 18 ν. 3500/2006

Άρθρο 128: Υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας - Τροποποίηση άρθρου 20 ν. 3500/2006

Άρθρο 129: Διεύρυνση των φορέων του δημοσίου τομέα που παρέχουν συνδρομή και άμεση ενημέρωση του θύματος και των φορέων από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές - Τροποποίηση άρθρου 21 ν. 3500/2006

Άρθρο 130: Υποχρεώσεις των επαγγελματιών - Αντικατάσταση άρθρου 23 ν. 3500/2006

Άρθρο 131: Μέριμνα για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας - Προσθήκη άρθρου 23Α στον ν. 3500/2006

Άρθρο 132: Προσλήψεις συγγενών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας - Τροποποίηση υποπερ. ββ) περ. γ' παρ. 1 άρθρου 18 ν. 3870/2010

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε': ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 4557/2018

Άρθρο 133: Αύξηση του διοικητικού προστίμου που επιβάλλεται σε νομικά πρόσωπα ή οντότητες όταν το κέρδος από παράβαση σχετιζόμενη με τη νομιμοποίηση εσόδων δεν μπορεί να προσδιοριστεί και απάλειψη της προϋπόθεσης προηγούμενης αμετάκλητης καταδίκης φυσικού προσώπου για την επιβολή του προστίμου - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 45 ν. 4557/2018

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ': ΕΥΘΥΝΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ

Άρθρο 134: Ευθύνη νομικών προσώπων και οντοτήτων για αδικήματα δωροδοκίας

Άρθρο 135: Διαδικασία σε βάρος νομικών προσώπων και οντοτήτων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ': ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ - ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 136: Καταργούμενες διατάξεις

Άρθρο 137: Μεταβατικές διατάξεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η': ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 138: Έναρξη ισχύος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

ΣΚΟΠΟΣ - ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος είναι:

α) η επιτάχυνση και η ποιοτική αναβάθμιση της ποινικής δίκης μέσω συγκεκριμένων παρεμβάσεων στον Ποινικό Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95) και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96),

β) η βελτίωση και ο εξορθολογισμός του νομικού πλαισίου για την πρόληψη και την καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας, ώστε να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότερη προστασία της οικογένειας, των ανηλίκων και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων,

γ) η αντιμετώπιση της διαφθοράς, σε εναρμόνιση και με σχετικές συστάσεις του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

Άρθρο 2 **Αντικείμενο**

Αντικείμενο του παρόντος είναι:

α) Η τροποποίηση των διατάξεων του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, προκειμένου η εφαρμογή τους να συμβάλλει στην ουσιαστικότερη, αποτελεσματικότερη, και αμεσότερη διεξαγωγή της ποινικής δίκης, στην ενίσχυση της εγκληματοπρόληπτικής λειτουργίας της ποινής μέσω των αρχών της γενικής και ειδικής πρόληψης και στην οικονομία της ποινικής διαδικασίας.

Ενδεικτικά, αα) αυξάνεται το ανώτατο όριο ποινής της κάθειρξης, αυστηροποιούνται οι ποινές επί εγκλημάτων μείζονος ποινικής απαξίας όπως ο εμπρησμός δάσους, αβ) τίθενται αυστηρότερες προϋποθέσεις αναστολής της ποινής, προκειμένου οι ποινές και επί πλημμελημάτων να εκτίονται μέσω των εναλλακτικών τρόπων έκτισης της κοινωφελούς εργασίας και της μετατροπής της ποινής σε χρηματική, αλλά και με πραγματική έκτιση σε σωφρονιστικό κατάστημα, όταν το δικαστήριο το κρίνει αναγκαίο, αγ) λαμβάνονται μέτρα για την προστασία της ποινικής δικαιοσύνης από άτομα που με καταχρηστική και παρελκυστική άσκηση των δικαιωμάτων τους απασχολούν ασκόπως τους λειτουργούς της και παρακωλύουν την ταχύτητα απονομής της και αδ) επιταχύνονται οι διαδικασίες επεξεργασίας και εκδίκασης των ποινικών υποθέσεων με τη λήψη μέτρων όπως η ενθάρρυνση της διαδικασίας της ποινικής διαπραγμάτευσης, ο περιορισμός της ενδιάμεσης διαδικασίας των δικαστικών συμβουλίων, καθώς και η μεταφορά της δικαστηριακής ύλης του πλημμελειοδικείου και του εφετείου από πολυμελή σε ολιγομελή δικαστήρια, προκειμένου ο ίδιος αριθμός δικαστών να δύναται να συγκροτήσει περισσότερα δικαστήρια και έτσι να εκδικάζεται πολλαπλάσιος αριθμός υποθέσεων.

β) Η αναδιαμόρφωση των διατάξεων του ν. 3500/2006 (Α' 232), προκειμένου: βα) οι διατάξεις να είναι προσαρμοσμένες στις παρούσες κοινωνικές συνθήκες και στη δικαιολογική ανάγκη τόσο της προστασίας του θεσμού της οικογένειας, της ανηλικότητας και των θυμάτων, κυρίως των γυναικών, που πλήττονται με αυξανόμενη ένταση από συμπεριφορές ενδοοικογενειακής βίας, ββ) να ενισχυθεί η ψυχολογική και οικονομική στήριξη, καθώς και η κοινωνική αποκατάσταση των θυμάτων με διεύρυνση των αρμόδιων φορέων, βγ) να προβλεφθεί ειδική υποχρέωση των επαγγελματιών για την καταγγελία των περιστατικών που υποπίπτουν στην αντίληψή τους, βδ) να διευρυνθεί η διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης και βε) να ενισχυθούν άλλα δικονομικά μέσα που αποσκοπούν στην πρόληψη των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας και στην παρεμπόδιση υποτροπής του δράστη.

γ) Η τροποποίηση των παρ. 1 και 2 του άρθρου 45 του ν. 4557/2018 (Α' 139) γα) με την αύξηση του διοικητικού προστίμου νομικών προσώπων όταν το κέρδος δεν μπορεί να προσδιοριστεί και γβ) με την απόληψη της προϋπόθεσης προηγούμενης αμετάκλητης καταδίκης φυσικού προσώπου.

δ) Η θέσπιση ευθύνης νομικών προσώπων για αδικήματα δωροδοκίας, προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά, μέσω των μηχανισμών του ποινικού δικαίου, φαινόμενα διαφθοράς, σε συμπλήρωση του ήδη υπάρχοντος πλαισίου για την καταπολέμηση της διαφθοράς στα φυσικά πρόσωπα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' **ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ -** **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ Ν. 4619/2019**

Άρθρο 3 **Δικαιοδοσία επί εγκλημάτων σε πλοία** **ή αεροσκάφη που φέρουν την ελληνική** **σημαία - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 5** **Ποινικού Κώδικα**

Η παρ. 2 του άρθρου 5 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται σε πράξεις που τελούνται σε πλοία που φέρουν την ελληνική σημαία ή αεροσκάφη που έχουν την ελληνική εθνικότητα ανεξάρτητα από το δίκαιο του τόπου τέλεσης αυτών.»

Άρθρο 4 **Τιμώρηση πάντοτε κατά τους ελληνικούς** **νόμους πράξεως στην αλλοδαπή που** **στρέφεται κατά υπαλλήλου δημόσιου διεθνούς** **ή υπερεθνικού οργανισμού ή φορέα ή** **απευθύνεται προς αυτούς και της δωροδοκίας** **προσώπου που ασκεί δημόσιο λειτουργήμα** **ή υπηρεσία για λογαριασμό ξένης χώρας -** **Τροποποίηση άρθρου 8 Ποινικού Κώδικα**

Στην περ. δ' του άρθρου 8 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) προστίθενται μετά από τις λέξεις «της Ευρωπαϊκής Ένωσης» οι λέξεις «ή δημόσιου διεθνούς ή υπερεθνικού οργανισμού ή φορέα», β) η ισχύουσα διάταξη τίθεται ως υποπερ. δα) και προστίθεται υποπερ. δβ) και το άρθρο 8 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 8 **Εγκλήματα στην αλλοδαπή που τιμωρούνται** **πάντοτε κατά τους ελληνικούς νόμους**

Οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται σε ημεδαπούς και αλλοδαπούς, ανεξάρτητα από τους νόμους του τόπου τέλεσης, για τις εξής πράξεις που τελέστηκαν στην αλλοδαπή:

α) εσχάτη προδοσία ή προσβολές της διεθνούς υπόστασης της Χώρας σε βάρος του ελληνικού κράτους,

β) εγκλήματα που αφορούν τη στρατιωτική υπηρεσία και την υποχρέωση στράτευσης στην Ελλάδα,

γ) αξιόποινη πράξη που τέλεσαν ως υπάλληλοι του ελληνικού κράτους, ή οργάνου ή οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχει την έδρα του στην Ελλάδα,

δ) δα) πράξη που στρέφεται εναντίον υπαλλήλου του ελληνικού κράτους ή Έλληνα υπαλλήλου οργάνου ή οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή δημόσιου διεθνούς ή υπερεθνικού οργανισμού ή φορέα ή απευθύνεται προς αυτούς, εφόσον τελείται κατά την άσκηση της υπηρεσίας τους ή σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων τους, δβ) δωροδοκία προσώπου που ασκεί δημόσιο λειτουργήματα ή υπηρεσία για ξένη χώρα,

ε) ψευδή κατάθεση σε διαδικασία που εκκρεμεί στις ελληνικές αρχές,

στ) τρομοκρατικές πράξεις,

ζ) πειρατεία,

η) εγκλήματα σχετικά με το νόμισμα και τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών,

θ) παράνομη εμπορία ναρκωτικών,

ι) εμπορία ανθρώπων,

ια) κάθε άλλο έγκλημα, για το οποίο ειδικές διατάξεις ή διεθνείς συμβάσεις υπογραμμμένες και επικυρωμένες από το ελληνικό κράτος προβλέπουν την εφαρμογή των ελληνικών ποινικών νόμων.»

Άρθρο 5

Καθορισμός προϋποθέσεων άμεσης και απλής συνέργειας - Αντικατάσταση άρθρου 47 Ποινικού Κώδικα

Το άρθρο 47 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 47

Άμεσος και απλός συνεργός

Όποιος, εκτός από την περίπτωση της παρ. 1 του άρθρου 46, με πρόθεση παρέχει άμεση συνδρομή στον δράστη κατά τη διάρκεια αυτής της πράξης και στην εκτέλεση της κύριας πράξης τιμωρείται με την ποινή του αυτοουργού. Αν, εκτός της περίπτωσης του πρώτου εδαφίου, παρέχει με πρόθεση σε άλλον οποιαδήποτε συνδρομή πριν από την τέλεση ή κατά την τέλεση της άδικης πράξης που διέπραξε, τιμωρείται ως συνεργός με ποινή ελαττωμένη (άρθρο 83).»

Άρθρο 6

Διάρκεια κάθειρξης - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 52 Ποινικού Κώδικα

Στην παρ. 2 του άρθρου 52 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται η λέξη «δεκαπέντε» από τη λέξη «είκοσι» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Η διάρκεια της πρόσκαιρης κάθειρξης δεν υπερβαίνει τα είκοσι (20) έτη ούτε είναι κατώτερη των πέντε (5) ετών.»

Άρθρο 7

Περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων - Τροποποίηση άρθρου 54 Ποινικού Κώδικα

Στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 54 του Ποινικού Κώδικα η λέξη «οκτώ» αντικαθίσταται από τη λέξη «δέκα» και το άρθρο 54 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 54

Περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων

Η διάρκεια του περιορισμού σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων δεν υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη ούτε είναι κατώτερη των έξι (6) μηνών, αν για την πράξη που τελέστηκε ο νόμος απειλεί κάθειρξη ως δέκα (10) έτη. Αν η απειλούμενη κάθειρξη είναι ισόβια ή πρόσκαιρη ανώτερη από αυτήν του προηγούμενου εδαφίου, η διάρκεια του περιορισμού σε ειδικό κατάσταση κράτησης δεν υπερβαίνει τα δέκα (10) έτη ούτε είναι κατώτερη από δύο (2).»

Άρθρο 8

Κατάργηση του υπολογισμού χρηματικής ποινής σε ημερήσιες μονάδες - Τροποποίηση άρθρου 57 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 57 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) οι παρ. 1 και 3 καταργούνται, β) η παρ. 2 αντικαθίσταται και το άρθρο 57 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 57

Χρηματική ποινή

1. [Καταργείται].

2. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά σε ειδικές διατάξεις, η χρηματική ποινή δεν μπορεί να είναι: α) κατώτερη από τριακόσια (300) ευρώ και ανώτερη από σαράντα χιλιάδες (40.000) ευρώ για πλημμελήματα, β) κατώτερη από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ και ανώτερη από εκατόν είκοσι χιλιάδες (120.000) ευρώ για κακουργήματα.

3. [Καταργείται].

4. Με τον θάνατο του καταδικασθέντος διαγράφεται η χρηματική ποινή. Σε καμία περίπτωση δεν εκτελείται εναντίον των κληρονόμων του.»

Άρθρο 9

Προσθήκη απέλασης ως μέτρου ασφαλείας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 69 Ποινικού Κώδικα

Στην παρ. 1 του άρθρου 69 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται περ. γ' και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Μέτρα ασφαλείας, εκτός από τα προβλεπόμενα στα άρθρα 122 και 123, είναι: α) τα μέτρα θεραπείας ατόμων με ψυχική ή διανοητική διαταραχή, β) η δήμευση κατά το άρθρο 76 και γ) η απέλαση αλλοδαπού.»

Άρθρο 10

Απέλαση αλλοδαπού - Προσθήκη άρθρου 72 στον Ποινικό Κώδικα

Μετά από το άρθρο 71 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται νέο άρθρο 72 ως εξής:

«Άρθρο 72

Απέλαση αλλοδαπού

1. Με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα, το δικαστήριο, ανεξάρτητα από τυχόν συντρέχουσα διοικητική διαδικασία σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις της νομοθεσίας περί αλλοδα-

πών, μπορεί να διατάξει την απέλαση κάθε αλλοδαπού (πολίτη τρίτης χώρας ή κράτους μέλους της Ε.Ε.) που καταδικάστηκε σε κάθειρξη, εάν κρίνει ότι η παραμονή του στη χώρα δεν συμβιβάζεται προς τους όρους της κοινωνικής συμβίωσης, λαμβάνοντας υπόψη ιδίως το είδος του εγκλήματος για το οποίο καταδικάστηκε, τον βαθμό της υπαιτιότητάς του, τις ειδικές συνθήκες τέλεσης της πράξης, τις συνέπειες αυτής, τον χρόνο παραμονής του στο ελληνικό έδαφος, τη νομιμότητα ή μη της παραμονής του, την εν γένει συμπεριφορά, τον επαγγελματικό προσανατολισμό, την ύπαρξη οικογένειας και γενικότερα τον βαθμό ένταξης αυτού στην ελληνική κοινωνία, καθώς και τον βαθμό επικινδυνότητας για τη δημόσια ασφάλεια.

Ειδικά για τους πολίτες κράτους μέλους της Ε.Ε. που έχουν αποδεδειγμένα μόνιμη διαμονή στην ελληνική επικράτεια τουλάχιστον για πέντε (5) έτη, πριν από την τέλεση της πράξης, απέλαση μπορεί να επιβληθεί αν καταδικάστηκαν σε ποινή κάθειρξης τουλάχιστον έξι (6) ετών για τις αξιόποινες πράξεις του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του άρθρου 105B ή για τη διακεκριμένη κλοπή του άρθρου 374 και μόνο όταν συντρέχουν και αιτιολογούνται ειδικώς στην απόφαση σοβαροί και επιτακτικοί λόγοι δημοσίας ασφάλειας. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την απόλυση από τις φυλακές.

2. Το δικαστήριο μπορεί, επίσης, να διατάξει την απέλαση από τη χώρα κάθε αλλοδαπού στον οποίο επιβλήθηκε μέτρο ασφάλειας των άρθρων 69Α, 70 και 71. Σε αυτήν την περίπτωση, η απέλαση μπορεί να διαταχθεί σε αντικατάσταση αυτών των μέτρων.

3. Το δικαστήριο που αποφασίζει την απέλαση του αλλοδαπού δράστη, επιβάλλει σε αυτόν απαγόρευση επανεισόδου του στη χώρα για χρονικό διάστημα τουλάχιστον δέκα (10) ετών αν είναι πολίτης τρίτης χώρας και τουλάχιστον πέντε (5) ετών αν είναι πολίτης κράτους μέλους της Ε.Ε..

Το συμβούλιο πλημμελειοδικών του τόπου του δικαστηρίου που επέβαλε την απέλαση, για εξαιρετικούς λόγους που αιτιολογούνται ειδικά και ύστερα από γνώμη της αρμόδιας αστυνομικής αρχής, μπορεί να επιτρέψει, για συγκεκριμένη διάρκεια ή επ' αόριστον, την επιστροφή του αλλοδαπού στη χώρα και πριν από την παρέλευση των ανωτέρω χρονικών διαστημάτων. Νέα αίτηση του αλλοδαπού για επιστροφή μπορεί να υποβληθεί μόνο μετά την πάροδο ενός (1) έτους από την απόρριψη της προηγούμενης.

4. α. Η απέλαση εκτελείται με ενέργειες των αρμόδιων αστυνομικών αρχών, σύμφωνα με την οικεία νομοθεσία περί αλλοδαπών, καθώς και τους κανόνες του διεθνούς και του ενωσιακού δικαίου. Πέντε (5) μήνες πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου για την υφ' όρον απόλυση του κρατούμενου, ο διευθυντής του καταστήματος κράτησης υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης, ώστε ο τελευταίος να παραγγείλει αμέσως στην αρμόδια αστυνομική αρχή τη διερεύνηση του εφικτού της απέλασης και την προετοιμασία για την υλοποίησή της. Τουλάχιστον έναν (1) μήνα πριν από τη συμπλήρωση του χρόνου για την

υφ' όρον απόλυση, η αρμόδια αστυνομική αρχή αναφέρει, με αιτιολογημένη έκθεσή της, στον εισαγγελέα του τόπου κράτησης εάν η απέλαση είναι εφικτή. Αν η απέλαση είναι εφικτή, εκτελείται αμέσως μετά την υφ' όρον απόλυση ή την έκτιση της ποινής του κρατούμενου. Με αιτιολογημένη διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης, η κράτηση μπορεί να παραταθεί για έναν (1) μήνα μόνο από τον χρόνο της υφ' όρον απόλυσης ή έκτισης της ποινής, εφόσον η διαδικασία απέλασης έχει ξεκινήσει και πρόκειται να εκτελεστεί μέσα σε αυτό το χρονικό διάστημα. Μετά την παρέλευση του χρόνου αυτού και εφόσον η απέλαση δεν έχει πραγματοποιηθεί, με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης αναστέλλεται υποχρεωτικά η απέλαση του αλλοδαπού, τού επιβάλλονται ιδίως οι όροι που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 106 και ο κρατούμενος απολύεται αμέσως.

β. Αν ο αλλοδαπός παρεμποδίζει την προετοιμασία της απομάκρυνσής του αρνούμενος να συνεργαστεί με τις αρχές και να αποκαλύψει τα πραγματικά του στοιχεία, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης μπορεί να παρατείνει την κράτησή του μέχρι και τρεις (3) μήνες από τον χρόνο της υφ' όρον απόλυσης ή έκτισης της ποινής. Στην περίπτωση αυτή, όπως και στην περ. α', ο αλλοδαπός παραμένει μέχρι την εκτέλεση της απέλασής του σε ειδικό χώρο του καταστήματος κράτησης ή του θεραπευτικού καταστήματος ή σε ειδικό χώρο των αστυνομικών αρχών που δημιουργούνται για τον σκοπό αυτόν, με εντολή του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης. Κατά της εισαγγελικής διάταξης που παρατείνει την κράτηση, ο κρατούμενος μπορεί να υποβάλει προσφυγή, για την οποία αποφαίνεται αμετάκλητα ο αρμόδιος εισαγγελέας εφετών μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών. Μετά από την παρέλευση του τριμήνου, με διάταξη του εισαγγελέα πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης αναστέλλεται υποχρεωτικά η απέλαση του αλλοδαπού, τού επιβάλλονται ιδίως οι όροι που προβλέπονται στην παρ. 2 του άρθρου 106 και ο κρατούμενος απολύεται αμέσως.

γ. Όταν η απέλαση καταστεί εφικτή κατά την αιτιολογημένη γνώμη της αστυνομικής αρχής, η απόφαση της αναστολής αυτής ανακαλείται με την ίδια διαδικασία που εκδόθηκε και διατάσσεται η κράτηση του αλλοδαπού για την πραγματοποίηση της απέλασης για χρονικό διάστημα το πολύ δεκαπέντε (15) ημερών.

5. Εάν, σύμφωνα με την αιτιολογημένη έκθεση της αστυνομικής αρχής κατά την περ. α' της παρ. 4, η απέλαση δεν είναι εφικτή για οποιονδήποτε λόγο και ιδίως επειδή: α) ο αλλοδαπός είναι ανιθαγενής ή ζητεί διεθνή προστασία ή απολαμβάνει διεθνή προστασία, ή β) δεν λειτουργεί ή δεν συνεργάζεται η προξενική αρχή της χώρας καταγωγής του ή γ) η χώρα του δεν συνιστά ασφαλή προορισμό ή τυχόν επιστροφή συνιστά παραβίαση του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ή δ) δεν τον δέχεται η χώρα καταγωγής του, τότε, μετά την υφ' όρον απόλυση ή την έκτιση ποινής, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών του τόπου κράτησης αναστέλλει υποχρεωτικά με διάταξη του την απέλαση, επιβάλλει ιδίως τους όρους που προβλέπονται στην

παρ. 2 του άρθρου 106 ή ορισμένους από αυτούς και ο κρατούμενος απολύεται αμέσως. Όταν η απέλαση καταστεί εφικτή, εφαρμόζεται αναλόγως η περ. γ' της παρ. 4.

6. Αυτός που παραβιάζει τον όρο ή τους όρους που του έχουν επιβληθεί από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών κατά την αναστολή της απέλασης, τιμωρείται με την ποινή της παρ. 1 του άρθρου 182.»

Άρθρο 11

Κριτήρια υπολογισμού ύψους χρηματικής ποινής - Τροποποίηση άρθρου 80 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 80 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) η παρ. 1 αντικαθίσταται, β) οι παρ. 2, 3, 4, και 5 καταργούνται και το άρθρο 80 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 80

Επιμέτρηση και απότιση χρηματικής ποινής

1. Κατά την επιμέτρηση της χρηματικής ποινής, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του α) τη βαρύτητα της πράξης και την ενοχή του υπαιτίου γι' αυτήν, β) την προσωπική και οικονομική κατάσταση του υπαιτίου, λαμβάνοντας υπόψη ειδικότερα β) τα καθαρά έσοδα που αποκτά από την εργασία του κατά μέσο όρο κάθε ημέρα, ββ) άλλα τυχόν εισοδήματα και εν γένει την περιουσία του, καθώς και βγ) τις οικογενειακές του υποχρεώσεις. Άλλες υποχρεώσεις του μπορούν επίσης να συνυπολογισθούν από το δικαστήριο.

2. [Καταργείται].

3. [Καταργείται].

4. [Καταργείται].

5. [Καταργείται].

6. Σε περίπτωση μη καταβολής της χρηματικής ποινής σύμφωνα με τα παραπάνω αυτή ή το μη καταβληθέν μέρος, βεβαιώνεται κατά το άρθρο 553 ΚΠΔ.»

Άρθρο 12

Μετατροπή της ποινής φυλάκισης σε χρήμα - Προσθήκη άρθρου 80Α στον Ποινικό Κώδικα

Μετά το άρθρο 80 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται νέο άρθρο 80 Α ως εξής:

«Άρθρο 80 Α

Μετατροπή της ποινής φυλάκισης σε χρήμα

1. Κάθε ποινή φυλάκισης μέχρι δύο (2) ετών, αν το δικαστήριο κρίνει ότι δεν υπάγεται στις προϋποθέσεις εφαρμογής των άρθρων 99 και 104 Α, μετατρέπεται σε χρηματική ποινή, υπολογίζοντας κάθε ημέρα σε ποσό από δέκα (10) έως εκατό (100) ευρώ, εκτός αν το δικαστήριο, με την απόφασή του, κρίνει ότι απαιτείται η πραγματική της έκτιση εν όλω ή εν μέρει, για να αποτραπεί ο δράστης από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων. Η παρ. 1 του άρθρου 80 για το ύψος της μετατροπής εφαρμόζεται αναλόγως.

2. Αν ο καταδικασθείς αδυνατεί να καταβάλει αμέσως το σύνολο της χρηματικής ποινής ή η καταβολή της συνεπάγεται την αδυναμία καταβολής της αποζημίωσης στο θύμα, το δικαστήριο καθορίζει, και αυτεπαγγέλτως, προθεσμία, όχι μεγαλύτερη από τρία (3) έτη, ώστε μέσα σε αυτήν να καταβάλει σε δόσεις ή εφάπαξ την ποινή του.

3. Αν η αδυναμία καταβολής της χρηματικής ποινής ή των δόσεων αυτής οφείλεται σε ουσιώδη αλλαγή των όρων της προσωπικής και οικονομικής κατάστασης του καταδικασθέντος μετά την επιβολή της ποινής, ο καταδικασθείς μπορεί να ζητήσει από το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση: α) προθεσμία καταβολής της χρηματικής ποινής ή επέκταση αυτής, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει συνολικά τα πέντε (5) έτη, ή β) αντικατάσταση της χρηματικής ποινής από την προσφορά κοινωνικού έργου, στο μέτρο που ορίζει το δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 104Α. Κάθε συγκεκριμένο αίτημα μπορεί να υποβληθεί μία (1) μόνο φορά.

4. Σε περίπτωση εφάπαξ καταβολής της χρηματικής ποινής που προέρχεται από μετατροπή ποινής φυλάκισης, χωρίς εφαρμογή των παρ. 2 και 3, δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις που προβλέπουν προσαύξησή της.»

Άρθρο 13

Επιμέτρηση της ποινής της παροχής κοινωνικού έργου - Τροποποίηση παρ. 4 και 5 άρθρου 81 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 81 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 οι λέξεις «προς μία ημερήσια μονάδα» αντικαθίστανται από τις λέξεις «με εκατό (100) ευρώ», β) στην περ. β) της παρ. 5 οι λέξεις «μία ημερήσια μονάδα» αντικαθίστανται από τις λέξεις «εκατό (100) ευρώ» και το άρθρο 81 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 81

Επιμέτρηση της ποινής της παροχής κοινωνικού έργου

1. Κατά την επιμέτρηση της ποινής της παροχής κοινωνικού έργου λαμβάνονται υπόψη και η ηλικία, η κατάσταση της υγείας του υπαιτίου, καθώς και οι επαγγελματικές και οικογενειακές του υποχρεώσεις.

2. Στην απόφαση ορίζεται η μέγιστη διάρκεια παροχής της κοινωνικού έργου, που δεν μπορεί να υπερβαίνει τους είκοσι τέσσερις (24) μήνες.

3. Η κοινωνική εργασία πραγματοποιείται προς όφελος του κοινού σε δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή μη κερδοσκοπικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών. Μπορεί επίσης να αφορά και σε παροχή υπηρεσιών προς τον παθόντα, αν υπάρχει η σύμφωνη γνώμη του. Με την ίδια απόφαση ορίζονται επίσης η οργάνωση της παροχής κοινωνικού έργου, η διαδικασία επιλογής, ανάθεσης και επίβλεψης της σχετικής εργασίας και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

4. Στην απόφαση καθορίζεται και η χρηματική ποινή που θα πρέπει να αποτίσει ο καταδικασθείς, αν δεν παρέχει με συνέπεια την κοινωνική εργασία. Τέσσερις (4) ώρες κοινωνικού έργου αντιστοιχούν με εκατό (100) ευρώ χρηματικής ποινής.

5. Αν η εργασία παρέχεται από εκείνον που καταδικάστηκε ελλιπώς ή πλημμελώς με δική του υπαιτιότητα, ο εισαγγελέας εκτέλεσης της ποινής, αφού λάβει υπόψη τη συχνότητα και σοβαρότητα της παραβίασης των υποχρε-

ώσεων από τον καταδικασθέντα, καθώς και τον βαθμό της υπαιτιότητάς του, μπορεί, αφού προβεί σε έγγραφη προειδοποίηση εκείνου που καταδικάστηκε:

α) να παρατείνει την προθεσμία για την εκτέλεση της εργασίας μέχρι ένα (1) επιπλέον έτος, β) να επιτρέψει την εκτέλεση της χρηματικής ποινής που είχε καθοριστεί σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο, αφού αφαιρέσει το ποσό που αναλογεί στην ήδη εκτιθέσιμη ποινή παροχής κοινωφελούς εργασίας, καθορίζοντας για κάθε τέσσερις (4) ώρες εργασίας εκατό (100) ευρώ χρηματικής ποινής.»

Άρθρο 14

Έγκλημα με ρατσιστικά χαρακτηριστικά - Τροποποίηση άρθρου 82Α Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 82Α επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στον τίτλο προστίθενται οι λέξεις «ή σε βάρος ανηλικού ή αδυνάμου προσώπου», β) προστίθεται δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 82Α διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 82 Α

Έγκλημα με ρατσιστικά χαρακτηριστικά ή σε βάρος ανηλικού ή αδυνάμου προσώπου

Εάν έχει τελεστεί έγκλημα κατά παθόντος, η επιλογή του οποίου έγινε λόγω των χαρακτηριστικών φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκείας, αναπηρίας, γενετήσιου προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου, το πλαίσιο ποινής διαμορφώνεται ως εξής:

α) Στην περίπτωση πλημμελήματος, που τιμωρείται με φυλάκιση έως ένα (1) έτος, το ελάχιστο όριο της ποινής αυξάνεται κατά έξι (6) μήνες. Στις λοιπές περιπτώσεις πλημμελημάτων, το ελάχιστο όριο αυτής αυξάνεται κατά ένα (1) έτος.

β) Στην περίπτωση κακουργήματος το ελάχιστο όριο ποινής αυξάνεται κατά δύο (2) έτη.

Το παραπάνω πλαίσιο ποινής εφαρμόζεται και όταν τελείται έγκλημα με δόλο σε βάρος ανηλικού ή προσώπου που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του και δεν προβλέπεται βαρύτερο πλαίσιο ποινής από άλλη διάταξη.»

Άρθρο 15

Μειωμένη ποινή - Τροποποίηση άρθρου 83 Ποινικού Κώδικα

Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 83 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην περ. β' οι λέξεις «δύο (2)» και «οκτώ (8)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τριών (3)» και «δεκατέσσερα (14)» αντίστοιχα, β) στην περ. γ' οι λέξεις «ενός (1) έτους» και «οκτώ (8)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο (2) ετών» και «δώδεκα (12)» αντίστοιχα, γ) στην περ. δ' οι λέξεις «ενός (1) έτους» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο (2) ετών» και το άρθρο 83 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 83

Μειωμένη ποινή

Όπου στον νόμο προβλέπεται μειωμένη ποινή χωρίς άλλον προσδιορισμό, το πλαίσιο της καθορίζεται ως εξής: α) αντί για την ποινή της ισόβιας κάθειρξης, επιβάλλεται

κάθειρξη, β) αντί για την ποινή της κάθειρξης τουλάχιστον δέκα (10) ετών, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών ή κάθειρξη έως δεκατέσσερα (14) έτη, γ) αντί για την ποινή της κάθειρξης, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών ή κάθειρξη έως δώδεκα (12) έτη, δ) αντί για την ποινή της κάθειρξης έως δέκα (10) έτη, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών ή κάθειρξη έως έξι (6) έτη, ε) σε κάθε άλλη περίπτωση, ο δικαστής μειώνει την ποινή ελεύθερα έως το ελάχιστο όριο της. Αν ο νόμος προβλέπει σωρευτικά ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή, μπορεί να επιβληθεί και μόνο η τελευταία.»

Άρθρο 16

Ελαφρυντικές περιστάσεις - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 84 Ποινικού Κώδικα

Η περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 84 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Ελαφρυντικές περιστάσεις θεωρούνται ιδίως: α) το ότι ο υπαίτιος έζησε ως τον χρόνο που έγινε το έγκλημα έντιμη, ατομική, οικογενειακή, επαγγελματική και γενικά κοινωνική ζωή, β) το ότι στην πράξη του ωθήθηκε από μη ταπεινά αίτια ή από μεγάλη ένδεια ή υπό την επίδραση σοβαρής απειλής ή υπό την επιβολή προσώπου στο οποίο αυτός οφείλει υπακοή ή με το οποίο βρίσκεται σε σχέση εξάρτησης, γ) το ότι στην πράξη του ωθήθηκε από ανάρμοστη συμπεριφορά του παθόντος ή παρασύρθηκε από οργή ή βίαιη θλίψη που του προκάλεσε άδικη εναντίον του πράξη, δ) το ότι επεδείξε ειλικρινή μετάνοια και επιδίωξε να άρει ή να μειώσει τις συνέπειες της πράξης του, ε) το ότι συμπεριφέρθηκε καλά για σχετικά μεγάλο διάστημα μετά την πράξη του, ακόμα και κατά την κράτησή του.»

Άρθρο 17

Συρροή λόγων μείωσης της ποινής - Αντικατάσταση άρθρου 85 Ποινικού Κώδικα

Το άρθρο 85 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 85

Συρροή λόγων μείωσης της ποινής

Όταν συντρέχουν περισσότεροι από ένας λόγοι για τη μείωση της ποινής κατά το άρθρο 83 ή όταν συντρέχουν ένας ή περισσότεροι τέτοιοι λόγοι μαζί με ελαφρυντικές περιστάσεις (άρθρο 84 ΠΚ), εφαρμόζεται μόνο μία (1) φορά η μείωση της ποινής, σύμφωνα με το μέτρο που προβλέπει το άρθρο 83. Στην επιμέτρηση της ποινής λαμβάνονται υπόψη όλοι οι λόγοι του πρώτου εδαφίου και οι ελαφρυντικές περιστάσεις.»

Άρθρο 18

Συνολική ποινή σε περίπτωση στερητικών της ελευθερίας ποινών - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 94 Ποινικού Κώδικα

Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 94 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται μετά από τη λέξη «είκοσι» η λέξη «πέντε», η λέξη «οκτώ» αντικαθίσταται από τη λέξη «δέκα» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Κατά του υπαίτιου δύο (2) ή περισσότερων εγκλημάτων που τελέστηκαν με περισσότερες πράξεις και

τιμωρούνται με πρόσκαιρες στερητικές της ελευθερίας ποινές, επιβάλλεται, μετά την επιμέτρησή τους, συνολική ποινή, η οποία αποτελείται από τη βαρύτερη από τις συντρέχουσες ποινές επαυξημένη. Αν οι συντρέχουσες ποινές είναι του ίδιου είδους και ίσης διάρκειας, η συνολική ποινή σχηματίζεται με την επαύξηση μιας από αυτές. Η επαύξηση της βαρύτερης ποινής για κάθε μία (1) από τις συντρέχουσες ποινές δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη από το ένα δεύτερο (1/2) κάθε συντρέχουσας ποινής, ούτε μπορεί η συνολική ποινή να ξεπεράσει τα είκοσι πέντε (25) έτη, όταν η βαρύτερη ποινή είναι κάθειρξη και τα δέκα (10) έτη όταν πρόκειται για φυλάκιση.»

Άρθρο 19

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο - Τροποποίηση άρθρου 99 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 99 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) αντικαθίσταται ο τίτλος, β) η παρ. 1 αντικαθίσταται, γ) τα δύο πρώτα εδάφια της παρ. 4 αντικαθίστανται, δ) προστίθενται παρ. 5, 6 και 7 και το άρθρο 99 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 99

Έκτιση και αναστολή εκτέλεσης της ποινής και μέρους της ποινής υπό όρο

1. Το δικαστήριο μετά την επιβολή ποινής εφαρμόζει τα άρθρα 80 Α ή 104 Α, μετατρέποντας την ποινή σε χρηματική ή σε κοινωφελή εργασία, εκτός αν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις τους, οπότε διατάσσει την πραγματική έκτιση μέρους της ποινής σύμφωνα με την παρ. 5 ή ολόκληρης της ποινής.

Αν ωστόσο, κάποιος που δεν έχει στο παρελθόν καταδικαστεί αμετάκλητα με μία (1) ή περισσότερες αποφάσεις σε στερητική της ελευθερίας ποινή άνω του ενός (1) έτους, καταδικαστεί σε ποινή που δεν υπερβαίνει το ένα (1) έτος, το δικαστήριο με την απόφασή του μπορεί να διατάσσει την αναστολή εκτέλεσης της ποινής για ορισμένο διάστημα, που δεν μπορεί να είναι κατώτερο από ένα (1) και ανώτερο από τρία (3) έτη, αν κρίνει αιτιολογημένα πως η εκτέλεση της ποινής δεν είναι αναγκαία για να αποτρέψει τον κατάδικο από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων. Ο χρόνος της αναστολής δεν μπορεί να είναι βραχύτερος από τη διάρκεια της ποινής, και αρχίζει από τότε που η απόφαση η οποία την χορηγεί καθίσταται εκτελεστή.

2. Στην ίδια απόφαση το δικαστήριο μπορεί να προσδιορίσει τους όρους υπό τους οποίους παρέχεται η αναστολή εκτέλεσης της ποινής, οι οποίοι, διαζευκτικά ή σωρευτικά, είναι ιδίως: α) η αποκατάσταση του συνόλου ή μέρους της ζημίας που προκλήθηκε στο θύμα της αξιόποινης πράξης κατά το μέτρο των δυνατοτήτων του καταδικασθέντος, β) η αφαίρεση της άδειας οδήγησης για χρονικό διάστημα έως ένα (1) έτος, αν η πράξη συνδέεται με σοβαρή παραβίαση των κανόνων οδήγησης, γ) η καταβολή ποσού ύψους έως δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ για κοινωφελείς σκοπούς, δ) η εκπλήρωση υποχρεώσεων του καταδικασθέντος για διατροφή ή επιμέλεια άλλων προσώπων, ε) η συμμετοχή του καταδικασθέντος, εφόσον συναινεί, σε πρόγραμμα

απεξάρτησης ή άλλο θεραπευτικό πρόγραμμα, στ) η συμμετοχή του καταδικασθέντος σε συνεδρίες με επιμελητή κοινωνικής αρωγής, ζ) η εμφάνιση στο αστυνομικό τμήμα, η) η απαγόρευση εξόδου από τη χώρα.

3. Μετά από αίτηση του εισαγγελέα εκτέλεσης της ποινής ή του καταδικασθέντος, το αρμόδιο δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει την άρση ή την τροποποίηση των όρων που έχει επιβάλει. Νέα αίτηση του καταδικασθέντος μπορεί να υποβληθεί μετά πάροδο τριμήνου από την απόρριψη της προηγούμενης.

4. Αν ο καταδικασθείς παραβιάζει τους όρους, ο εισαγγελέας εισάγει την υπόθεση στο δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής. Το τελευταίο, με βάση τα πιο πάνω κριτήρια, μπορεί: α) να διατάξει τη μετατροπή της ποινής σε χρηματική κατά το άρθρο 80Α ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά το άρθρο 104Α, β) να διατάξει την έκτιση μέρους της ποινής φυλάκισης που επιβλήθηκε σύμφωνα με την παρ. 5 ή την έκτιση ολόκληρης της ποινής. Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παρευτεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.

5. Αν κάποιος καταδικαστεί σε φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα τρία (3) έτη, το δικαστήριο, εφόσον η μετατροπή της ποινής σε χρηματική κατά το άρθρο 80 Α ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας κατά το άρθρο 104 Α δεν επιτρέπεται με βάση το ύψος της ποινής ή κρίνει πως δεν είναι επαρκής για να αποτρέψει τον καταδικασθέντα από την τέλεση άλλων αξιόποινων πράξεων και ότι για τον σκοπό αυτόν είναι αναγκαία η έκτιση μέρους της στερητικής της ελευθερίας ποινής, μπορεί να διατάξει την πραγματική εκτέλεση του μέρους αυτού, η διάρκεια του οποίου δεν μπορεί να είναι κατώτερη των τριάντα (30) ημερών ούτε ανώτερη των έξι (6) μηνών και την αναστολή εκτέλεσης του υπολοίπου, πέραν των περιπτώσεων της παρ. 1. Στην περίπτωση αυτή αποκλείεται η εφαρμογή του άρθρου 105 Β. Ο χρόνος αναστολής για το αναστελλόμενο μέρος της ποινής αρχίζει μετά από την ολοκλήρωση της έκτισης του μέρους της ποινής που δεν ανεστάλη. Οι παρ. 2 και 3 εφαρμόζονται αναλόγως σε περίπτωση εφαρμογής της παρούσας.

6. Αν κάποιος καταδικαστεί σε φυλάκιση επί πλημμελήματος που υπερβαίνει τα τρία (3) έτη, το δικαστήριο διατάζει την πραγματική έκτιση της ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα.

Αν το δικαστήριο κρίνει αιτιολογημένα πως η έκτιση μέρους της ποινής αρκεί για να τον αποτρέψει από την τέλεση νέων αξιόποινων πράξεων διατάζει α) την πραγματική έκτιση μέρους της ποινής που δεν είναι κατώτερη του ενός πέμπτου (1/5) ούτε ανώτερη των τριών δεκάτων (3/10) και β) την αναστολή του υπολοίπου της ποινής, πέραν των περιπτώσεων της παρ. 1. Στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου εφαρμόζονται αναλογικά το δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παρ. 5.

7. Σε περίπτωση μη τήρησης των όρων μετά από την έκτιση μέρους της ποινής το δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των παραβιάσεων, μπορεί: α) να τροποποιήσει τους επιβληθέντες ή να επιβάλει επιπρόσθετους όρους, β) να διατάξει την πραγματική έκτιση μέρους της ποινής φυλάκισης που

επιβλήθηκε, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες, γ) να διατάξει την έκτιση του υπολοίπου της ποινής που ανεστάλη. Ο καταδικασθείς κλητεύεται υποχρεωτικά στη συνεδρίαση τουλάχιστον δέκα (10) ημέρες πριν και μπορεί να παραστεί αυτοπροσώπως ή με συνήγορο.»

Άρθρο 20
Ανάκληση της αναστολής - Τροποποίηση
παρ. 2 άρθρου 101 Ποινικού Κώδικα

Στην παρ. 2 του άρθρου 101 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) διαγράφεται η λέξη «δόλου», β) οι λέξεις «τα τρία (3) έτη» αντικαθίστανται από τις λέξεις «το ένα (1) έτος» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Αν κατά τη διάρκεια της αναστολής, καταστεί αμετάκλητη καταδίκη, για έγκλημα που τελέστηκε πριν από τη δημοσίευση της απόφασης για την αναστολή, και η ποινή που επιβλήθηκε με μία (1) ή περισσότερες αποφάσεις υπερβαίνει συνολικά το ένα (1) έτος, η αναστολή θεωρείται ότι δεν χορηγήθηκε ποτέ, εκτός αν το δικαστήριο, απαγγέλλοντας τη νέα καταδίκη, ρητά διατάξει με την ίδια απόφαση να διατηρηθεί η αναστολή, επειδή η εκτέλεση της ποινής, την οποία αφορά η αναστολή, δεν είναι απολύτως αναγκαία.»

Άρθρο 21
Πρόβλεψη δυνατότητας μη αναστολής
παρεπόμενων ποινών - Τροποποίηση παρ. 2
άρθρου 104 Ποινικού Κώδικα

Η παρ. 2 του άρθρου 104 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Οι παρεπόμενες ποινές αναστέλλονται και εξαλείφονται μαζί με την κύρια ποινή, εκτός αν το δικαστήριο διατάξει τη μη αναστολή.»

Άρθρο 22
Μετατροπή φυλάκισης σε κοινωφελή εργασία -
Τροποποίηση άρθρου 104Α Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 104 Α του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1: αα) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 η λέξη «τρία» αντικαθίσταται από τις λέξεις «δύο (2)», αβ) το τρίτο εδάφιο τροποποιείται ως προς τη διάρκεια της κοινωφελούς εργασίας, β) στην παρ. 4- βα) το δεύτερο και το τρίτο εδάφιο αντικαθίστανται από ένα εδάφιο, ββ) καταργείται το τέταρτο εδάφιο και το άρθρο 104Α διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 104Α
Μετατροπή της φυλάκισης
σε κοινωφελή εργασία

1. Όταν επιβάλλεται φυλάκιση που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη και δεν συντρέχει περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 99, η ποινή μετατρέπεται σε παροχή κοινωφελούς εργασίας (άρθρο 81), εκτός αν το δικαστήριο κρίνει, με ειδική αιτιολογία, ότι αυτή δεν είναι αρκετή για να αποτρέψει τον δράστη από την τέλεση άλλων εγκλημάτων. Κάθε ημέρα φυλάκισης δεν μπορεί να αντιστοιχεί σε περισσότερες από δύο (2) ώρες κοινωφελούς εργασίας. Σε κάθε περίπτωση, η διάρκεια της κοινωφελούς εργασίας δεν μπορεί να υπερβαίνει τις χίλιες διακόσιες ώρες

(1.200) και σε περίπτωση που έχει καθοριστεί συνολική ποινή, τις τρεις χιλιάδες εξακόσιες ώρες (3.600), ούτε να έχει διάρκεια μεγαλύτερη των τριών (3) ετών.

2. Η μετατροπή δεν είναι εφικτή αν ο καταδικασθείς δεν συναινεί ή δεν είναι παρών. Αν ο καταδικασθείς δεν ήταν παρών, μπορεί να ζητήσει τη μετατροπή της ποινής του σε παροχή κοινωφελούς εργασίας με αυτοτελή αίτησή του.

3. Αν επήλθε ουσιώδης αλλαγή των όρων της παρ. 1, ο καταδικασθείς μπορεί να ζητήσει νέο υπολογισμό της παρεχόμενης κοινωφελούς εργασίας με αυτοτελή αίτησή του.

4. Η παρ. 3 του άρθρου 81 ισχύει και στην περίπτωση αυτή. Αν η εργασία παρέχεται από εκείνον που καταδικάστηκε ελλιπώς ή πλημμελώς με δική του υπαιτιότητα, ο εισαγγελέας εκτέλεσης της ποινής, αφού λάβει υπόψη τη συχνότητα και σοβαρότητα της παραβίασης των υποχρεώσεων από τον καταδικασθέντα, τον βαθμό της υπαιτιότητάς του και το τμήμα της ποινής που εκτίθηκε, μπορεί: α) να προβεί σε προειδοποίηση εκείνου που καταδικάστηκε, β) να παρατείνει την προθεσμία για την εκτέλεση της εργασίας μέχρι ένα (1) επιπλέον έτος, γ) να εισαγάγει την υπόθεση στο δικαστήριο εκτέλεσης της ποινής με αναλογική εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 99, το οποίο μπορεί να διατάξει την έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής που είχε επιβληθεί πριν από τη μετατροπή αφού αφαιρέσει την εκτιθείσα ποινή και τον χρόνο παροχής κοινωφελούς εργασίας υπολογίζοντας αυτόν σύμφωνα με την παρ. 1.»

Άρθρο 23
Πρόβλεψη δυνατότητας κατ' οίκον έκτισης
ποινής με ηλεκτρονική επιτήρηση - Προσθήκη
παρ. 5 στο άρθρο 105 του Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 105 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται παρ. 5 ως εξής:

«5. Εκτός των περιπτώσεων των παρ. 1 και 2, αν με μία ή περισσότερες αποφάσεις έχει επιβληθεί ποινή φυλάκισης, που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) έτη, το δικαστήριο, μπορεί, ύστερα από αίτηση του καταδικασθέντος, να αποφασίσει την κατ' οίκον έκτιση της ποινής με ηλεκτρονική επιτήρηση αν κρίνει αιτιολογημένα ότι είναι πρόσφορη για να τον αποτρέψει από την τέλεση άλλων αδικημάτων χωρίς να είναι αναγκαία η μερική ή ολική έκτιση της ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου εφαρμόζονται αναλογικά η παρ. 1 του άρθρου 284 και η παρ. 4 του άρθρου 285 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν καταδικασθείς δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν σχετικά με τον κατ' οίκον περιορισμό με ηλεκτρονική επιτήρηση ή σε περίπτωση τέλεσης από αυτόν του εγκλήματος του άρθρου 173Α του παρόντος, ο εισαγγελέας εκτέλεσης ποινών ανακαλεί την απόφαση με διάταξή του και διατάσσει την πραγματική έκτιση της ποινής σε σωφρονιστικό κατάστημα. Η ποινή που εκτίεται με ηλεκτρονική επιτήρηση, θεωρείται ότι έχει αποτιθεί, με τη συμπλήρωση των χρονικών ορίων της παρ. 1 του άρθρου 105B. Το κόστος των ηλεκτρονικών μέσων επιτήρησης το οποίο καλύπτει τη διάρκεια της εκτιόμενης ποινής σύμφωνα με το τέταρτο εδάφιο, φέρει ο καταδικασθείς και προκαταβάλλεται.»

Άρθρο 24 **Απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης -** **Τροποποίηση άρθρου 105B Ποινικού Κώδικα**

Στο άρθρο 105B του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) η περ. α) της παρ. 1 τροποποιείται ως προς τον απαιτούμενο χρόνο έκτισης της ποινής στην περίπτωση φυλάκισης, β) στην παρ. 6: βα) μετά από τις λέξεις «αν δεν έχει παραμείνει» προστίθενται οι λέξεις «, δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό», ββ) στο δεύτερο εδάφιο μετά από τις λέξεις «22 και 23 του ν. 4139/2013» προστίθενται οι λέξεις «του άρθρου 30 του Κώδικα Μετανάστευσης (ν. 4251/2014, Α' 80), των άρθρων», επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και μετά τη λέξη «παραμείνει» προστίθενται οι λέξεις «, δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό», βγ) προστίθεται νέο πέμπτο εδάφιο και το άρθρο 105B διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 105B **Απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης**

1. Όσοι καταδικάστηκαν σε στερητική της ελευθερίας ποινή μπορούν να απολυθούν υπό τον όρο της ανάκλησης, σύμφωνα με τις πιο κάτω διατάξεις, εφόσον έχουν εκτίσει: α) σε περίπτωση φυλάκισης τα δύο πέμπτα (2/5) αυτής ή πρόσκαιρης κάθειρξης τα τρία πέμπτα (3/5) αυτής, β) σε περίπτωση πρόσκαιρης κάθειρξης για τα εγκλήματα του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6, τα τέσσερα πέμπτα (4/5) αυτής και γ) σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης τουλάχιστον είκοσι (20) έτη.

2. Για τη χορήγηση της υπό όρο απόλυσης δεν απαιτείται να έχει καταστεί η καταδίκη αμετάκλητη.

3. Στην περίπτωση που συντρέχουν σωρευτικά περισσότερες ποινές, ο καταδικασθείς μπορεί να απολυθεί αν έχει εκτίσει το άθροισμα των τμημάτων των ποινών, που προβλέπεται στην παρ. 1. Σε κάθε περίπτωση, ο καταδικασθείς μπορεί να απολυθεί αν έχει εκτίσει είκοσι πέντε (25) έτη και όταν το παραπάνω άθροισμα υπερβαίνει το όριο αυτό.

4. Αν ο καταδικασθείς εργάζεται, κάθε ημέρα εργασίας υπολογίζεται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της σωφρονιστικής νομοθεσίας. Κάθε ημέρα κράτησης κρατούμενων που έχουν ημιπληγία ή παραπληγία, σκλήρυνση κατά πλάκας ή έχουν υποβληθεί σε επέμβαση μεταμόσχευσης καρδιάς, ήπατος, νεφρού ή μυελού των οστών ή είναι φορείς του συνδρόμου επίκτητης ανοσοποιητικής ανεπάρκειας ή έχουν κακοήθη νεοπλασμάτα ή νεφρική ανεπάρκεια για την οποία γίνεται τακτική αιμοκάθαρση ή φυματίωση κατά τη διάρκεια της θεραπείας της, υπολογίζεται ευεργετικά ως δύο (2) ημέρες εκτιόμενης ποινής. Το ίδιο ισχύει και για: α) κρατούμενους με ποσοστό αναπηρίας πενήντα τοις εκατό (50%) και άνω, που δεν μπορούν να εργαστούν, εφόσον κρίνεται ότι η παραμονή τους στο κατάστημα κράτησης καθίσταται ιδιαίτερα επαχθής λόγω αδυναμίας αυτοεξυπηρέτησης, β) κρατούμενους με ποσοστό αναπηρίας εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, γ) κρατούμενους στους οποίους απαγορεύεται ύστερα από γνωμάτευση από Κέντρο Πιστοποίησης Αναπηρίας (ΚΕ.Π.Α.) η ανάληψη εργασίας ή απασχόλησης που μπορεί βάσιμα να προκαλέσει σοβαρή και μόνιμη βλάβη στην υγεία τους, δ) κρατούμενους οι οποίοι νοσηλεύονται σε θεραπευτικά καταστήματα ή νοσοκομεία εφόσον η νοση-

λεία τους έχει διαρκέσει τουλάχιστον τέσσερις (4) μήνες, ε) κρατούμενες μητέρες για όσο διάστημα έχουν μαζί τους τα ανήλικα τέκνα τους, στ) κρατούμενους που συμμετέχουν σε θεραπευτικό πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης από ναρκωτικά εγκεκριμένου, κατά το άρθρο 51 του ν. 4139/2013 οργανισμού και ζ) κρατούμενους για όσο διάστημα διαρκεί η κράτησή τους σε χώρους αστυνομικών τμημάτων ή αστυνομικών διευθύνσεων. Η διακρίβωση των ασθενειών του δεύτερου εδαφίου, καθώς και της αναπηρίας στις περ. α' και β' γίνεται με τη διαδικασία της παρ. 2 του άρθρου 105.

5. Για τη χορήγηση της υπό όρο απόλυσης, ως ποινή που εκτίθηκε θεωρείται αυτή που υπολογίστηκε ευεργετικά είτε κατά την προηγούμενη παράγραφο είτε κατά τις ειδικές διατάξεις που προβλέπουν αντίστοιχο υπολογισμό.

6. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης δεν μπορεί να χορηγηθεί στον καταδικασθέντα απόλυση υπό όρο, αν δεν έχει παραμείνει, δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό, στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με τα δύο πέμπτα (2/5) της ποινής που του επιβλήθηκε και, σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης, δεκαέξι (16) έτη. Προκειμένου για ποινές κάθειρξης που επιβλήθηκαν για τα κακουργήματα των άρθρων 22 και 23 του ν. 4139/2013, του άρθρου 30 του Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης (ν. 4251/2014, Α' 80), των άρθρων 134, 187, 187 Α, των περ. γ' και δ' της παρ. 1 του άρθρου 265, της παρ. 1 του άρθρου 299, των άρθρων 323Α, 324, 380, 385, καθώς και γι' αυτά του 19ου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του παρόντος Κώδικα, απόλυση υπό όρο δεν μπορεί να χορηγηθεί στον καταδικασθέντα αν αυτός δεν έχει παραμείνει, δίχως τον ευεργετικό υπολογισμό, στο σωφρονιστικό κατάστημα για χρονικό διάστημα ίσο με τα τρία πέμπτα (3/5) της ποινής που του επιβλήθηκε, και σε περίπτωση ισόβιας κάθειρξης δεκαοχτώ (18) ετών. Το παραπάνω κατά περίπτωση χρονικό διάστημα προσαιξάνεται κατά το ένα τρίτο (1/3) των λοιπών ποινών που τυχόν έχουν επιβληθεί, στην περίπτωση που αυτές συντρέχουν σωρευτικά. Σε κάθε περίπτωση, όμως, ο καταδικασθείς μπορεί να απολυθεί αν έχει παραμείνει στο κατάστημα είκοσι (20) έτη και αν εκτίει περισσότερες ποινές ισόβιας κάθειρξης, αν έχει παραμείνει είκοσι πέντε (25) έτη. Στις περιπτώσεις συνολικής ποινής πρόσκαιρης κάθειρξης για τα εγκλήματα του δεύτερου εδαφίου που όπως επιβλήθηκε υπερβαίνει κατά τουλάχιστον δέκα (10) έτη το ανώτατο όριο της συνολικής ποινής κάθειρξης, η υπ' όρον απόλυση δύναται να χορηγείται, εφόσον ο κατάδικος έχει εκτίσει πραγματικά δεκαεπτά (17) έτη.»

Άρθρο 25 **Προϋποθέσεις για τη χορήγηση** **απόλυση υπό όρο - Τροποποίηση** **παρ. 1 άρθρου 106 Ποινικού Κώδικα**

Στην παρ. 1 του άρθρου 106 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) το πρώτο εδάφιο τροποποιείται ως προς τους λόγους μη χορήγησης της απόλυσης υπό όρου με την προσθήκη της ουσιαστικής κρίσης περί πιθανότητας επανάληψης του εγκλήματος και με την απόληψη των λέξεων «με ειδική αιτιολογία», β) το δεύτερο εδάφιο καταργείται και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Η απόλυση υπό όρο μπορεί να μην χορηγηθεί αν κριθεί ότι η διαγωγή του καταδικασθέντος, κατά την έκτι-

ση της ποινής του, σε συνδυασμό με τη διάγνωση της πιθανότητας επανάληψης του εγκλήματος κατά τον χρόνο δοκιμασίας, όπως προκύπτει από τα χαρακτηριστικά του εγκλήματος, σε σχέση με την εκτίμηση των ατομικών και κοινωνικών περιστάσεων του καταδικασθέντος, καθιστά αναγκαία τη συνέχιση της κράτησής του για να αποτραπεί η τέλεση από αυτόν νέων αξιόποινων πράξεων.»

Άρθρο 26

Άρση της απόλυσης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 108 Ποινικού Κώδικα

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 108 του Ποινικού Κώδικα διαγράφονται οι λέξεις «με δόλο» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Η απόλυση αίρεται αν μέσα στο χρονικό διάστημα που προβλέπει το επόμενο άρθρο, εκείνος που απολύθηκε διαπράξει έγκλημα, για το οποίο του επιβλήθηκε αμετακλήτως οποτεδήποτε ποινή στερητική της ελευθερίας ανώτερη από ένα (1) έτος. Στην περίπτωση αυτή, εκτίει αθροιστικά, από τότε που θα γίνει αμετάκλητη η νέα καταδίκη, και ολόκληρο το υπόλοιπο της προηγούμενης ποινής, το οποίο όφειλε να εκτίσει κατά τον χρόνο της απόλυσης. Σε περίπτωση άρσης της απόλυσης για καταδίκη σε ισόβια κάθειρξη εκτίει δέκα (10) επιπλέον έτη και επί σωρευτικής συνδρομής ισοβίων καθειρέσεων δεκαπέντε (15) επιπλέον έτη.»

Άρθρο 27

Μη υποβολή έγκλησης ή δήλωση παραίτησης από το δικαίωμα της έγκλησης - Τροποποίηση άρθρου 114 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 114 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) ο τίτλος τροποποιείται με τη προσθήκη των λέξεων «-Εγκλήματα σε βάρος του Δημοσίου», β) προστίθεται παρ. 3 και το άρθρο 114 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 114

Μη υποβολή έγκλησης ή δήλωση παραίτησης από το δικαίωμα της έγκλησης - Εγκλήματα σε βάρος του Δημοσίου

1. Όταν ο νόμος απαιτεί έγκληση για την ποινική δίωξη κάποιας αξιόποινης πράξης, το αξιόποينو εξαλείφεται αν ο δικαιούχος δεν υποβάλει την έγκληση μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα που έμαθε για την τέλεση της πράξης και για τον δράστη της ή για έναν από τους συμμετόχους.

2. Το ίδιο αποτέλεσμα συνεπάγεται και η ρητή δήλωση του δικαιούχου της έγκλησης ενώπιον της αρμόδιας αρχής, ότι παραιτείται από το δικαίωμα της έγκλησης.

3. Τα εγκλήματα σε βάρος του νομικού προσώπου του ελληνικού δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου ή των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης διώκονται πάντοτε αυτεπαγγέλτως.»

Άρθρο 28

Διεύρυνση αναμορφωτικών μέτρων - Τροποποίηση άρθρου 122 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 122 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 προστίθενται περ. θα' και

θβ', β) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις, γ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 επικαιροποιούνται οι παραπομπές στις περιπτώσεις της παρ. 3 και το άρθρο 122 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 122

Αναμορφωτικά μέτρα

1. Αναμορφωτικά μέτρα είναι: α) η επίπληξη του ανηλίκου, β) η ανάθεση της υπεύθυνης επιμέλειας του ανηλίκου στους γονείς ή στους επιτρόπους του, γ) η ανάθεση της υπεύθυνης επιμέλειας του ανηλίκου σε ανάδοχη οικογένεια, δ) η ανάθεση της επιμέλειας του ανηλίκου σε προστατευτικές εταιρείες ή σε ιδρύματα ανηλίκων ή σε επιμελητές ανηλίκων, ε) η συνδιαλλαγή μεταξύ ανηλίκου δράστη και θύματος για έκφραση συγγνώμης και εν γένει για εξώδικη διευθέτηση των συνεπειών της πράξης, στ) η αποζημίωση του θύματος ή η κατ' άλλον τρόπο άρση ή μείωση των συνεπειών της πράξης από τον ανήλικο, ζ) η παρακολούθηση κοινωνικών και ψυχολογικών προγραμμάτων σε κρατικούς, δημοτικούς, κοινοτικούς ή ιδιωτικούς φορείς, η) η φοίτηση σε σχολές επαγγελματικής ή άλλης εκπαίδευσης ή κατάρτισης, θ) η παρακολούθηση ειδικών προγραμμάτων κυκλοφοριακής αγωγής, θα) η παρακολούθηση ειδικών εκπαιδευτικών, καλλιτεχνικών ή πολιτιστικών προγραμμάτων σε κρατικούς, δημοτικούς ή ιδιωτικούς φορείς, θβ) η παρακολούθηση προγραμμάτων αθλητισμού και η συμμετοχή σε αθλητικά σωματεία, ι) η παροχή κοινωφελούς εργασίας, ια) η ανάθεση της επιμέλειας και επιτήρησης του ανηλίκου σε προστατευτικές εταιρείες ή σε επιμελητές ανηλίκων και ιβ) η τοποθέτηση σε κατάλληλο κρατικό, δημοτικό, κοινοτικό ή ιδιωτικό ίδρυμα αγωγής.

2. Σε κάθε περίπτωση, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει ως πρόσθετα αναμορφωτικά μέτρα επιπλέον υποχρεώσεις που αφορούν στον τρόπο ζωής του ανηλίκου ή στη διαπαιδαγώγησή του. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να επιβάλει δύο ή περισσότερα από τα μέτρα που προβλέπονται στις περ. α' έως και ια' της παρ. 1.

3. Η επιλογή του αναμορφωτικού μέτρου που πρόκειται να επιβληθεί διέπεται από την αρχή της επικουρικότητας, για την εφαρμογή της οποίας τα αναμορφωτικά μέτρα που προβλέπονται στις περ. α' έως θβ' της παρ. 1 προτάσσονται των υπολοίπων. Το περιεχόμενο και η διάρκεια κάθε μέτρου πρέπει να είναι ανάλογα προς τη βαρύτητα της πράξης που έχει τελεστεί, την προσωπικότητα του ανηλίκου και τις βιοτικές του συνθήκες. Με αποφάσεις του Υπουργού Δικαιοσύνης ρυθμίζονται όλα τα θέματα που αφορούν στην επιβολή και εκτέλεση των μέτρων της πρώτης παραγράφου.

4. Στην απόφαση του δικαστηρίου ορίζεται η μέγιστη διάρκεια του αναμορφωτικού μέτρου.»

Άρθρο 29

Εξορθολογισμός των κριτηρίων περιορισμού ανηλίκων σε κατάσταση κράτησης νέων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 127 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 127 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 μετά από τη λέξη «κακούργημα» διαγράφονται οι λέξεις «και εμπει-

ριέχει στοιχεία βίας ή στρέφεται κατά της ζωής ή της σωματικής ακεραιότητας», β) προστίθεται τρίτο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων επιβάλλεται μόνο σε ανηλίκους που έχουν συμπληρώσει το δέκατο πέμπτο (15ο) έτος της ηλικίας τους, εφόσον η πράξη τους, αν την τελούσε ενήλικος θα ήταν κακούργημα. Η απόφαση πρέπει να περιέχει ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, από την οποία να προκύπτει γιατί τα αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα δεν κρίνονται στη συγκεκριμένη περίπτωση επαρκή ενόψει των ιδιαίτερων συνθηκών τέλεσης της πράξης και της προσωπικότητας του ανηλίκου. Κρίνοντας από τις περιστάσεις, το δικαστήριο μπορεί να αντικαταστήσει εν όλω ή εν μέρει, την έκτιση του περιορισμού σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων σε κατ' οίκον έκτιση ή σε κοινωφελή εργασία, με αναλογική εφαρμογή των άρθρων 104Α και 105.»

Άρθρο 30
Επανακαθορισμός ηλικιακού ορίου νεαρών ενηλίκων - Τροποποίηση άρθρου 133 Ποινικού Κώδικα

Το άρθρο 133 του Ποινικού Κώδικα τροποποιείται· α) με την αντικατάσταση στο πρώτο εδάφιο των λέξεων «εικοστό πέμπτο» από τις λέξεις «εικοστό πρώτο» και β) με την προσθήκη τρίτου εδαφίου που καθορίζει το ανώτατο ηλικιακό όριο παραμονής στο ειδικό κατάσταση κράτησης νέων στα είκοσι πέντε έτη και το άρθρο 133 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 133
Νεαροί ενήλικες

Όταν ο δράστης κατά τον χρόνο τέλεσης αξιόποινης πράξης δεν έχει συμπληρώσει το εικοστό πρώτο (21ο) έτος της ηλικίας του, το δικαστήριο μπορεί: α) να διατάξει τον περιορισμό του σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων (άρθρο 54) εφόσον κρίνει ότι η τέλεση της πράξης οφείλεται στην ελλιπή ανάπτυξη της προσωπικότητάς του, λόγω της νεαρής ηλικίας και ότι ο περιορισμός αυτός θα είναι αρκετός για να αποφευχθεί η τέλεση άλλων εγκλημάτων, ή β) να επιβάλει μειωμένη ποινή (άρθρο 83). Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζεται η διάταξη της παρ. 3 εδ. Β' του άρθρου 130. Ο κρατούμενος μπορεί να παραμείνει στο ειδικό σφραγιστικό κατάσταση νέων μέχρι την ηλικία των είκοσι πέντε (25) ετών.»

Άρθρο 31
Επανακαθορισμός χρηματικών ποινών σε περιπτώσεις δωροληψίας πολιτικών προσώπων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 159 Ποινικού Κώδικα

Στην παρ. 1 του άρθρου 159 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) οι λέξεις «έως χίλιες ημερήσιες μονάδες» αντικαθίστανται από τις λέξεις «από διακόσιες χιλιάδες (200.000) έως τέσσερα εκατομμύρια (4.000.000) ευρώ», β) μετά από τις λέξεις «οποιασδήποτε φύσης ωφελήματα» προστίθενται οι λέξεις «ανεξαρτήτως αξίας,» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Με κάθειρξη και χρηματική ποινή από διακόσιες χιλιάδες (200.000) έως τέσσερα εκατομμύρια (4.000.000) ευρώ τιμωρείται ο Πρωθυπουργός, τα μέλη της Κυβέρνησης, οι Υφυπουργοί, οι βουλευτές, οι περιφερειάρχες, οι δήμαρχοι ή τα μέλη των κατά το άρθρο 157 παρ. 2 συμβουλίων ή των επιτροπών τους, οι οποίοι ζητούν ή λαμβάνουν άμεσα ή μέσω τρίτου, για τους εαυτούς τους ή άλλους, οποιασδήποτε φύσης ωφελήματα ανεξαρτήτως αξίας, που δεν δικαιούνται ή απαιτούν τέτοια ως αντάλλαγμα για ενέργεια ή παράλειψή τους, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στα καθήκοντά τους ή αντικείμενα σε αυτά.»

Άρθρο 32
Επανακαθορισμός χρηματικών ποινών σε περιπτώσεις δωροδοκίας πολιτικών προσώπων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 159Α Ποινικού Κώδικα

Στην παρ. 1 του άρθρου 159Α του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) οι λέξεις «έως χίλιες ημερήσιες μονάδες» αντικαθίστανται από τις λέξεις «από εκατό χιλιάδες (100.000) έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ», β) μετά από τις λέξεις «οποιασδήποτε ωφελήματα» προστίθενται οι λέξεις «ανεξαρτήτως αξίας,» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Όποιος υπόσχεται ή παρέχει στον Πρωθυπουργό ή μέλος της Κυβέρνησης ή Υφυπουργό, βουλευτή, τον περιφερειάρχη ή τον δήμαρχο, άμεσα ή μέσω άλλου, οποιασδήποτε ωφελήματα ανεξαρτήτως αξίας, που δεν δικαιούται για τον εαυτό του ή για άλλον, για ενέργεια ή παράλειψή του μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στα καθήκοντά του ή αντικείμενα σε αυτά, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) έως πεντακόσιες χιλιάδες (500.000) ευρώ.»

Άρθρο 33
Διατάραξη της λειτουργίας υπηρεσιών νοσηλευτικών ιδρυμάτων και χώρων πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης - Προσθήκη παρ. 4 και 5 στο άρθρο 168 του Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 168 του Ποινικού Κώδικα προστίθενται παρ. 4 και 5 ως εξής:

«4. Όποιος εισέρχεται σε δομές παροχής υπηρεσιών υγείας, συμπεριλαμβανομένων των κινητών μονάδων παροχής υπηρεσιών υγείας ή προσεγγίζει κινητές μονάδες παροχής υγειονομικών υπηρεσιών άμεσης βοήθειας και με οποιονδήποτε τρόπο, ιδίως με φωνασκίες, θόρυβο, ύβρεις ή απειλές κατά του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού, εργαζομένων, υπαλλήλων ή ασθενών διαταράσσει τη λειτουργία τους, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή και αν η πράξη συνδέεται με πρόκληση βιαιοπραγίας, με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή.

5. Με τις ποινές της παρ. 4 τιμωρείται όποιος εισέρχεται σε χώρο πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και με οποιονδήποτε τρόπο, ιδίως με φωνασκίες, θόρυ-

βο, ύβρεις ή απειλές κατά του εκπαιδευτικού προσωπικού, εργαζομένων, υπαλλήλων ή μαθητών διαταράσσει τη λειτουργία του.»

Άρθρο 34
Παραβίαση συμφωνιών που επικυρώθηκαν από συμβολαιογράφο και πρακτικού διαμεσολάβησης - Τροποποίηση άρθρου 169Α Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 169Α του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) ο τίτλος αντικαθίσταται, β) το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται, γ) καταργείται η παρ. 2 και το άρθρο 169Α διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 169Α
Παραβίαση δικαστικών αποφάσεων, συμφωνιών που επικυρώθηκαν από συμβολαιογράφο και πρακτικού διαμεσολάβησης

1. Όποιος δεν συμμορφώθηκε σε προσωρινή διαταγή ή διάταξη δικαστικής απόφασης πολιτικού δικαστηρίου ή σε εισαγγελική διάταξη, που αφορούν τη ρύθμιση της νομής ή της κατοχής, την άσκηση της γονικής μέριμνας, την επικοινωνία με το τέκνο και τη ρύθμιση της χρήσης της οικογενειακής στέγης και της κατανομής των κινητών μεταξύ συζύγων ή την απαγόρευση προσέγγισης και επικοινωνίας μεταξύ προσώπων, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη ή χρηματική ποινή. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος δεν συμμορφώθηκε σε συμφωνία που επικυρώθηκε από συμβολαιογράφο κατά το άρθρο 1441 του Αστικού Κώδικα ή παραβιάζει πρακτικό διαμεσολάβησης που αφορούν στην επικοινωνία των ανήλικων τέκνων.

2. [Καταργείται].

3. Όποιος εν γνώσει ματαιώνει την εκτέλεση της ποινής ή του μέτρου ασφαλείας που επιβλήθηκε σε άλλον τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη ή χρηματική ποινή. Η πράξη μένει ατιμώρητη αν ο υπαίτιος την τέλεσε υπέρ κάποιου οικείου του.»

Άρθρο 35
Παραβίαση περιορισμών διαμονής - Προσθήκη άρθρου 182 στον Ποινικό Κώδικα

Μετά από το άρθρο 181 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται άρθρο 182 ως εξής:

«Άρθρο 182
Παραβίαση περιορισμών διαμονής

1. Με φυλάκιση έως τριών (3) ετών τιμωρείται όποιος παραβιάζει τους περιορισμούς που του έχουν επιβληθεί νόμιμα στην ελευθερία της διαμονής και τις σχετικές υποχρεώσεις του.

2. Αλλοδαπός ο οποίος απελάθηκε σε εκτέλεση απόφασης δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 72, αν παραβιάσει την απαγόρευση επιστροφής του στη χώρα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, η οποία εκτελείται αμέσως, δεν αναστέλλεται, ούτε μετατρέπεται σε καμία περίπτωση, τυχόν δε ασκηθείσα έφεση δεν έχει αναστέλλουσα δύναμη.»

Άρθρο 36
Πρόκληση και προσφορά για τέλεση εγκλήματος - Τροποποίηση άρθρου 186 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 186 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) η παρ. 1 τροποποιείται με την πρόβλεψη της επιβολής σωρευτικώς και της χρηματικής ποινής, β) στην παρ. 2· βα) διαγράφεται η φράση «το οποίο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών ετών», ββ) η ποινική κύρωση μεταβάλλεται από χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας σε φυλάκιση έως δύο (2) έτη ή χρηματική ποινή, γ) στην παρ. 3 επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις, δ) προστίθεται παρ. 4 και το άρθρο 186 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 186
Πρόκληση και προσφορά για την τέλεση εγκλήματος

1. Όποιος δίνει ή υπόσχεται αμοιβή σε άλλον για να τελέσει ορισμένο κακούργημα, καθώς και όποιος αποδέχεται αυτήν την προσφορά και αναλαμβάνει την τέλεσή του, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη και χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

2. Όποιος δίνει ή υπόσχεται αμοιβή σε άλλον για να τελέσει ορισμένο πλημμέλημα, καθώς και όποιος αποδέχεται αυτήν την προσφορά και αναλαμβάνει την τέλεσή του, τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο (2) έτη ή χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη.

3. Οι πράξεις των παρ. 1 και 2 μπορεί να μείνουν ατιμώρητες αν ο υπαίτιος ανακάλεσε με δική του θέληση την προσφορά ή την αποδοχή της πριν από την έναρξη τέλεσης του εγκλήματος.

4. Όταν οι πράξεις των παρ. 1 και 2 έχουν ως αποδέκτη ανήλικο, τιμωρούνται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή στην περίπτωση κακούργηματος και με ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή στην περίπτωση πλημμελήματος, ανεξαρτήτως της παροχής ή υπόσχεσης αμοιβής.»

Άρθρο 37
Ανασταλτικό αποτέλεσμα έφεσης για το αδίκημα της εγκληματικής οργάνωσης - Τροποποίηση παρ. 6 άρθρου 187 Ποινικού Κώδικα

Στην παρ. 6 του άρθρου 187 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) το πρώτο εδάφιο τροποποιείται με την προσθήκη εξαίρεσης από την περίπτωση μη αναστέλλουσας ισχύος της έφεσης, β) προστίθεται δεύτερο εδάφιο και η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Στις περιπτώσεις καταδίκης για αξιόποινες πράξεις του παρόντος άρθρου, καθώς και για τα συναφή αδικήματα που συνεκδικάστηκαν με την ίδια απόφαση, η ποινή δεν αναστέλλεται ούτε μετατρέπεται με κανέναν τρόπο, τυχόν ασκηθείσα έφεση δεν έχει αναστέλλουσα ισχύ, εκτός αν το δικαστήριο, σε περίπτωση καταδίκης για το πλημμέλημα της παρ. 3 και τα συναφή πλημμελήματα ή κακούργηματα τα οποία επισύρουν πρόσκαιρες

στερητικές της ελευθερίας ποινές, κρίνει με ειδική αιτιολογία ότι πρέπει να χορηγηθεί η ανασταλτική δύναμη της έφεσης. Στην τελευταία περίπτωση επιβάλλονται υποχρεωτικά οι κατάλληλοι περιοριστικοί όροι.»

Άρθρο 38

Αποδέσμευση της πράξης από την αξία του ωφελήματος, προσαύξηση του ύψους των ποινικών κυρώσεων και επέκταση του ρυθμιστικού πεδίου της δωροληψίας λειτουργιών ή υπαλλήλων διεθνών οργανισμών - Τροποποίηση παρ. 1, 2 και 5 άρθρου 235 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 235 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1: αα) μετά από τις λέξεις «αθέμιτο ωφέλημα» προστίθενται οι λέξεις «ανεξαρτήτως αξίας», αβ) μετά τη λέξη «φυλάκισης» προστίθενται οι λέξεις «τουλάχιστον ενός έτους», αγ) μετά τις λέξεις «χρηματική ποινή» προστίθενται οι λέξεις «από πέντε χιλιάδες (5.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ», β) στο δεύτερο εδάφιο μετά τις λέξεις «χρηματική ποινή» προστίθενται οι λέξεις «από δέκα χιλιάδες (10.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ», γ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 μετά τις λέξεις «χρηματική ποινή» προστίθενται οι λέξεις «από πενήντα χιλιάδες (50.000) έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ», δ) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 μετά τις λέξεις «χρηματική ποινή» διαγράφονται οι λέξεις «έως χίλιες ημερήσιες μονάδες» και προστίθενται οι λέξεις «από εκατό χιλιάδες (100.000) έως δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ», ε) το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 τροποποιείται με τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της διάταξης ώστε αυτή να εφαρμόζεται ανεξαρτήτως του εάν ο δημόσιος διεθνής ή υπερεθνικός οργανισμός ή φορέας εδρεύει στην Ελλάδα ή στην αλλοδαπή ή εάν η Ελλάδα αποτελεί ή όχι μέλος αυτού και το άρθρο 235 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 235

Δωροληψία υπαλλήλου

1. Υπάλληλος ο οποίος ζητεί ή λαμβάνει, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλον, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα ανεξαρτήτως αξίας ή αποδέχεται την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος, για ενέργεια ή παράλειψή του σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή από πέντε χιλιάδες (5.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ. Αν ο υπαίτιος τελεί την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατ' επάγγελμα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή από δέκα χιλιάδες (10.000) έως εκατό χιλιάδες (100.000) ευρώ.

2. Αν η ως άνω ενέργεια ή παράλειψη του υπαιτίου αντίκειται στα καθήκοντα του, τιμωρείται με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή από πενήντα χιλιάδες (50.000) έως τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ. Αν ο υπαίτιος τελεί την πράξη του προηγούμενου εδαφίου κατ' επάγγελμα τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) έως δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ.

3. Υπάλληλος ο οποίος ζητεί ή λαμβάνει, για τον εαυτό του ή για άλλον, αθέμιτη παροχή περιουσιακής φύσης, επωφελούμενος από την ιδιότητά του, τιμωρείται με φυλάκιση, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη.

4. Προϊστάμενοι υπηρεσιών ή επιθεωρητές ή πρόσωπα που έχουν την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε υπηρεσίες του Δημοσίου, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου τιμωρούνται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη ή χρηματική ποινή, εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη, αν με παράβαση συγκεκριμένου υπηρεσιακού καθήκοντος δεν απέτρεψαν από αμέλεια πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές τους ή υπόκειται στον έλεγχό τους από την τέλεση πράξης των προηγούμενων παραγράφων.

5. Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται από λειτουργούς ή άλλους υπαλλήλους που απασχολούνται με οποιαδήποτε συμβατική σχέση σε: α) όργανο ή οργανισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) κάθε δημόσιο διεθνή ή υπερεθνικό οργανισμό ή φορέα, ανεξαρτήτως αν εδρεύει στην Ελλάδα ή η Ελλάδα είναι μέλος αυτού, καθώς και από κάθε πρόσωπο, αποσπασμένο ή όχι, που εκτελεί καθήκοντα τα οποία αντιστοιχούν σε αυτά που εκτελούν οι λειτουργοί ή άλλοι υπάλληλοι, ακόμα κι αν οι πράξεις των περ. α' και β' δεν είναι αξιόποινες κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκαν. Οι παρ. 1 και 2 εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται από υπάλληλο ξένης χώρας.»

Άρθρο 39

Αποδέσμευση της πράξης από την αξία του ωφελήματος, προσαύξηση του ύψους των ποινικών κυρώσεων και επέκταση του ρυθμιστικού πεδίου της δωροδοκίας λειτουργιών ή υπαλλήλων διεθνών οργανισμών - Τροποποίηση άρθρου 236 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 236 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1: αα) μετά από τις λέξεις «αθέμιτο ωφέλημα» προστίθενται οι λέξεις «ανεξαρτήτως αξίας», αβ) μετά τη λέξη «φυλάκισης» προστίθενται οι λέξεις «τουλάχιστον ενός (1) έτους», αγ) μετά τις λέξεις «χρηματική ποινή» προστίθενται οι λέξεις «από τρεις χιλιάδες (3.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ», β) στην παρ. 2, μετά από τις λέξεις «χρηματική ποινή» προστίθενται οι λέξεις «από είκοσι χιλιάδες (20.000) έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ», γ) η περ. α) του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 τροποποιείται με τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής και στις περιπτώσεις που ο δημόσιος διεθνής ή υπερεθνικός οργανισμός ή φορέας δεν εδρεύει στην Ελλάδα ή η Ελλάδα δεν είναι μέλος αυτού και το άρθρο 236 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 236

Δωροδοκία υπαλλήλου

1. Όποιος προσφέρει, υπόσχεται ή παρέχει σε υπάλληλο, άμεσα ή μέσω τρίτου, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα ανεξαρτήτως αξίας, για τον εαυτό του ή για άλ-

λον, για ενέργεια ή παράλειψη του υπαλλήλου σε σχέση με την άσκηση των καθηκόντων του, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή από τρεις χιλιάδες (3.000) έως πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ.

2. Αν η ως άνω ενέργεια ή παράλειψη αντίκειται στα καθήκοντα του υπαλλήλου, ο υπαίτιος τιμωρείται με κάθειρξη έως οκτώ (8) έτη και χρηματική ποινή από είκοσι χιλιάδες (20.000) έως διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.

3. Διευθυντής επιχείρησης ή άλλο πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε επιχείρηση τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο (2) έτη ή χρηματική ποινή, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα, αν με παραβίαση συγκεκριμένου καθήκοντος επιμέλειας, δεν απέτρεψε από αμέλεια πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές του ή υπόκειται στον έλεγχο του από την τέλεση προς όφελος της επιχείρησης πράξης των προηγούμενων παραγράφων.

4. Οι διατάξεις των παρ. 1, 2 και 3 εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται προς: α) λειτουργούς ή άλλους υπαλλήλους με οποιαδήποτε συμβατική σχέση οργάνου ή οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κάθε δημόσιου διεθνούς ή υπερεθνικού οργανισμού ή φορέα ανεξαρτήτως αν εδρεύει στην Ελλάδα ή αν η Ελλάδα είναι μέλος αυτού, καθώς και προς κάθε πρόσωπο, αποσπασμένο ή όχι, που εκτελεί καθήκοντα τα οποία αντιστοιχούν σε αυτά που εκτελούν οι λειτουργοί ή άλλοι υπάλληλοι ή β) οποιοδήποτε πρόσωπο που ασκεί δημόσιο λειτουργήμα ή υπηρεσία για ξένη χώρα.

Στις περιπτώσεις αυτές οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται στην αλλοδαπή από ημεδαπό, ακόμα κι αν δεν είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκε και για τη δίωξη του πλημμελήματος της παρ. 1 δεν απαιτείται η κατά το άρθρο 6 παρ. 3 έγκληση ή αίτηση.»

Άρθρο 40

Επανακαθορισμός χρηματικών ποινών σε περιπτώσεις δωροληψίας και δωροδοκίας δικαστικών λειτουργών - Επέκταση του αξιοποίνου σε δικαστές που είναι αποσπασμένοι σε διεθνείς οργανισμούς - Τροποποίηση παρ. 1, 2 και 4 άρθρου 237 Ποινικού Κώδικα (παρ. 4 άρθρου 4 (στ. Α και Β), παρ. 1 και 3 άρθρου 7 Οδηγίας (ΕΕ) 2017/1371)

Στο άρθρο 237 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 οι λέξεις «έως χίλιες ημερήσιες μονάδες» αντικαθίστανται από τις λέξεις «από εκατό χιλιάδες (100.000) έως δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ», β) στην παρ. 2 οι λέξεις «έως χίλιες ημερήσιες μονάδες» αντικαθίστανται από τις λέξεις «από τριάντα χιλιάδες (30.000) έως διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ», γ) στην παρ. 4 προστίθεται περ. δ), και επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και το άρθρο 237 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 237

Δωροληψία και δωροδοκία δικαστικών λειτουργών

1. Όποιος καλείται κατά τον νόμον να εκτελέσει δικαστικά καθήκοντα ή ο διαιτητής, αν ζητήσει ή λάβει,

άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό του ή για άλλον, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα, ή αποδεχθεί την υπόσχεση παροχής τέτοιου ωφελήματος, για ενέργεια του ή παράλειψη, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στην εκτέλεση των καθηκόντων του κατά την απονομή της δικαιοσύνης ή την επίλυση διαφοράς, τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή από εκατό χιλιάδες (100.000) έως δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ.

2. Με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή από τριάντα χιλιάδες (30.000) έως διακόσιες πενήντα χιλιάδες (250.000) ευρώ τιμωρείται όποιος για τον πιο πάνω σκοπό υπόσχεται ή παρέχει τέτοια ωφέλιμα, άμεσα ή μέσω τρίτου, στα πρόσωπα της προηγούμενης παραγράφου, για τους εαυτούς τους ή για άλλον.

3. Διευθυντής επιχείρησης ή άλλο πρόσωπο που έχει την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε επιχείρηση τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή, εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη, αν με παραβίαση συγκεκριμένου καθήκοντος επιμέλειας δεν απέτρεψε από αμέλεια πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές του ή υπόκειται στον έλεγχο του από την τέλεση προς όφελος της επιχείρησης της πράξης της προηγούμενης παραγράφου.

4. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και όταν οι πράξεις τελούνται: α) από ή προς μέλη του Δικαστηρίου ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, β) από ή προς όσους ασκούν δικαστικά καθήκοντα ή καθήκοντα διαιτητή σε διεθνή δικαστήρια των οποίων η δικαιοδοσία είναι αποδεκτή από την Ελλάδα, γ) προς δικαστές, ενόρκους ή διαιτητές άλλων κρατών σχετικά με την άσκηση των δικαστικών τους καθηκόντων ή δ) από ή προς δικαστές που είναι αποσπασμένοι σε ενωσιακούς ή διεθνείς οργανισμούς ή όργανα, ανεξαρτήτως του εάν αυτοί ασκούν δικαστικά καθήκοντα. Στις περιπτώσεις αυτές οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι εφαρμόζονται και όταν η πράξη τελείται στην αλλοδαπή από ή προς ημεδαπό, ακόμα κι αν δεν είναι αξιόποινη κατά τους νόμους της χώρας όπου τελέστηκε.»

Άρθρο 41

Εμπρησμός - Τροποποίηση άρθρου 264 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 264 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στις περ. α', β' και γ' της παρ. 1 προστίθεται σωρευτικά και η επιβολή χρηματικής ποινής, β) η παρ. 2 τροποποιείται (βα) με τη μεταβολή του ύψους της ποινής φυλάκισης και (ββ) με την προσθήκη σωρευτικά και της χρηματικής ποινής όταν η βλάβη της εξ αμελείας πρόκλησης εμπρησμού προκάλεσε σημαντική βλάβη σε εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας ή είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο ή τη βαριά σωματική βλάβη ανθρώπου και το άρθρο 264 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 264

Εμπρησμός

1. Όποιος προξενεί πυρκαγιά, τιμωρείται: α) με φυλάκιση και χρηματική ποινή, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος για ξένα πράγματα, β) με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή, αν από

την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο, γ) με κάθειρξη και χρηματική ποινή, αν στην περίπτωση των περ. α' ή β' η πράξη προκάλεσε σημαντική βλάβη σε εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας ή είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη ανθρώπου, δ) με ισόβια κάθειρξη, αν στην περίπτωση της περ. β' η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο άλλου.

2. Όποιος προκαλεί από αμέλεια την πυρκαγιά από την οποία μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος για ξένα πράγματα ή κίνδυνος για άνθρωπο, τιμωρείται με φυλάκιση έως τρία (3) έτη στις περ. α' και β' της παρ. 1 και με ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή στις περ. γ' και δ' της ίδιας παραγράφου.»

Άρθρο 42

Εμπρησμός σε δάση - Προπαρασκευαστικές πράξεις - Παραβίαση προληπτικών μέτρων - Τροποποίηση άρθρου 265 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 265 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στον τίτλο του άρθρου, μετά από τις λέξεις «Εμπρησμός σε δάση», προστίθενται οι λέξεις «-Προπαρασκευαστικές πράξεις - Παραβίαση προληπτικών μέτρων» β) στην παρ. 1: αα) στην περ. α' οι λέξεις «οκτώ (8) έτη» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δέκα (10) έτη» και η περ. α' τροποποιείται ως προς την ποινική αξιολόγηση του σκοπού προσπορισμού παράνομου περιουσιακού οφέλους ο οποίος λαμβάνεται υπόψη ως επιβαρυντική περίπτωση, ββ) στην περ. β' μετά από τις λέξεις «δέκα (10) έτη» προστίθενται οι λέξεις «και χρηματική ποινή», βγ) στην περ. γ' μετά από τη λέξη «κάθειρξη» προστίθενται οι λέξεις «τουλάχιστον δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή», γ) η παρ. 2 αντικαθίσταται, δ) προστίθενται παρ. 3, 4, 5, 6 και 7 και το άρθρο 265 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 265

Εμπρησμός σε δάση - Προπαρασκευαστικές πράξεις - Παραβίαση προληπτικών μέτρων

1. Όποιος προξενεί πυρκαγιά σε δάσος ή δασική έκταση κατά την έννοια του νόμου ή σε έκταση που έχει νόμιμα κηρυχθεί δασωτέα ή αναδασωτέα, τιμωρείται:

α) με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή, αν δε ο δράστης σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτό του ή σε άλλον παράνομο περιουσιακό όφελος συνιστά επιβαρυντική περίπτωση,

β) με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο,

γ) με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) έτη και χρηματική ποινή αν στην περίπτωση των περ. α' ή β' η πράξη προκάλεσε σημαντική βλάβη σε εγκαταστάσεις κοινής ωφέλειας ή είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη ανθρώπου ή η φωτιά εξαπλώθηκε σε μεγάλη έκταση ή είχε ως επακόλουθο σοβαρή ή ευρεία ρύπανση ή υποβάθμιση ή σοβαρή ή ευρεία οικολογική και περιβαλλοντική διατάραξη ή καταστροφή,

δ) με ισόβια κάθειρξη αν στην περ. β' η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο άλλου.

2. Όποιος στις περιπτώσεις της παρ. 1 προκαλεί από αμέλεια την πυρκαγιά σε δάσος ή δασική έκταση κατά την έννοια του νόμου ή σε έκταση που έχει κηρυχθεί

δασωτέα ή αναδασωτέα τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή, και αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο, ή η φωτιά εξαπλώθηκε σε μεγάλη έκταση ή είχε ως επακόλουθο σοβαρή ή ευρεία ρύπανση ή υποβάθμιση ή σοβαρή ή ευρεία οικολογική και περιβαλλοντική διατάραξη ή καταστροφή, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή.

3. Όποιος ανάβει ή διατηρεί φωτιά για οποιοδήποτε σκοπό ή εκτελεί θερμές εργασίες ή κάνει χρήση συσκευών που προκαλούν σπινθήρα ή ειδών πυροτεχνίας ή βεγγαλικών σε δάση, δασικές εκτάσεις, κηρυγμένες δασωτέες ή αναδασωτέες εκτάσεις, ιδιωτικά δάση, περιοχές «Natura», εκτάσεις περιαστικού πρασίνου εντός των πόλεων και των οικιστικών περιοχών, όπως πάρκα και άλση, χορτολιβαδικές και αγροτικές εκτάσεις ή σε οποιονδήποτε χώρο σε ακτίνα έως τριακοσίων (300) μέτρων από αυτές, σε ημέρες που ο δείκτης επικινδυνότητας, σύμφωνα με τον Ημερήσιο Χάρτη πρόβλεψης κινδύνου πυρκαγιάς που εκδίδεται από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας είναι 4 (πολύ υψηλή) ή 5 (κατάσταση συναγερμού), τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή αν η πράξη του δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη. Αν η ανωτέρω πράξη είχε ως επακόλουθο την πρόκληση πυρκαγιάς, η οποία επέφερε σοβαρή ή ευρεία οικολογική και περιβαλλοντική διατάραξη ή καταστροφή ή είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη ανθρώπου, τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή και αν επήλθε θάνατος με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και χρηματική ποινή.

4. Όποιος, προετοιμάζοντας τη διάπραξη του εγκλήματος της παρ. 1, κατασκευάζει, προμηθεύεται ή κατέχει εμπρηστικές ύλες ή άλλα αντικείμενα, πρόσφορα για την πρόκληση και την εξάπλωση δασικής πυρκαγιάς τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή, αν δε τελεί την ανωτέρω πράξη εντός δάσους ή δασικής έκτασης και σε ακτίνα έως τριακοσίων (300) μέτρων από αυτά, σε ημέρες που ο δείκτης επικινδυνότητας, σύμφωνα με τον Ημερήσιο Χάρτη πρόβλεψης κινδύνου πυρκαγιάς που εκδίδεται από τη Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας είναι 4 (πολύ υψηλή) ή 5 (κατάσταση συναγερμού) σε ποινή κάθειρξης έως οκτώ (8) ετών και χρηματική ποινή.

5. Όποιος αποθηκεύει, τοποθετεί ή εγκαταλείπει εύφλεκτες ύλες εντός δασών ή δασικών εκτάσεων, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης και χρηματική ποινή, αν η πράξη αυτή δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη. Αν η πράξη του συνέβαλε στην εξάπλωση δασικής πυρκαγιάς, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών και χρηματική ποινή.

6. Στις περιπτώσεις καταδίκης για αξιόποινες πράξεις του παρόντος, η ποινή δεν αναστέλλεται ούτε μετατρέπεται με κανέναν τρόπο, και η έφεση που ασκείται δεν έχει αναστέλλουσα ισχύ, εκτός αν, στην περίπτωση της παρ. 2, του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 και της παρ. 5, το δικαστήριο με ειδική αιτιολογία κρίνει εξαιρετικώς υπέρ της μετατροπής της ποινής.

7. Το ύψος της χρηματικής ποινής για τα αδικήματα του παρόντος δεν μπορεί να είναι κατώτερο από δέκα

χιλιάδες (10.000) ούτε ανώτερο από διακόσιες χιλιάδες (200.000) ευρώ.»

Άρθρο 43

Προσθήκη της δήμευσης ως παρεπόμενη ποινής στα αδικήματα εμπρησμού σε δάση - Προσθήκη άρθρου 265Α στον Ποινικό Κώδικα

Μετά από το άρθρο 265 του Ποινικού Κώδικα προστίθεται νέο άρθρο 265Α ως εξής:

«Άρθρο 265Α

Δήμευση σε περίπτωση εμπρησμού σε δάση

1. Στο έγκλημα εμπρησμού σε δάση από πρόθεση, τετελεσμένο και σε απόπειρα (παρ. 1 άρθρου 265), καθώς και στις περιπτώσεις εμπρησμού σε δάση από αμέλεια από τις οποίες προκλήθηκε πυρκαγιά που είχε ως αποτέλεσμα θάνατο ή βαριά σωματική βλάβη ή εξαπλώθηκε σε μεγάλη έκταση ή είχε ως επακόλουθο σοβαρή ή ευρεία ρύπανση ή υποβάθμιση ή σοβαρή ή ευρεία οικολογική και περιβαλλοντική διατάραξη ή καταστροφή (παρ. 2 άρθρου 265), μπορεί να δημευτεί κατά την κρίση του δικαστηρίου με την καταδικαστική απόφαση τμήμα περιουσίας, του αυτοурγού και των συμμετόχων στο έγκλημα, μη συμπεριλαμβανομένων πάντως στη δήμευση των περιουσιακών στοιχείων που εξυπηρετούν τις βασικές ανάγκες διαβίωσης του καταδικασθέντος και της οικογένειάς του. Για τον υπολογισμό του ύψους της ζημίας, διατάσσεται πραγματογνωμοσύνη σύμφωνα με τα άρθρα 183 έως 208 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

2. Η έκταση της δήμευσης αποφασίζεται από το δικαστήριο, το οποίο την προσδιορίζει με βάση τη βλάβη που προκλήθηκε αφού σταθμίσει για τον υπολογισμό της και τα στοιχεία του άρθρου 79.

3. Το άρθρο 261 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας περί δυνατότητας δέσμευσης περιουσιακών στοιχείων αντίστοιχης αξίας με τη βλάβη που επήλθε, εφαρμόζεται αναλόγως.»

Άρθρο 44

Απάλειψη του αδικήματος του εμπρησμού δάσους από αμέλεια από το ρυθμιστικό πεδίο της έμπρακτης μετάνοιας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 289 Ποινικού Κώδικα

Στην παρ. 1 του άρθρου 289 του Ποινικού Κώδικα μετά από τις λέξεις «των άρθρων 264» διαγράφεται ο αριθμός «265» και η παρ. 1 του άρθρου 289 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Στις περιπτώσεις της παρ. 2 των άρθρων 264, 268, 270, 273, 275, 277 και 286, της παρ. 3 του άρθρου 279, και της παρ. 4 του άρθρου 285 ο υπαίτιος δεν τιμωρείται, αν με τη θέλησή του αποτρέψει τον κίνδυνο ή με τη γρήγορη αναγγελία του προς τις αρχές δώσει αφορμή για την αποτροπή του.»

Άρθρο 45

Συμπερίληψη παραβίασης ερυθρού σηματοδότη στις περιπτώσεις επικίνδυνης οδήγησης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 290Α Ποινικού Κώδικα

Στην παρ. 1 του άρθρου 290Α του Ποινικού Κώδικα προστίθεται περ. ε) και η παρ. 1 του άρθρου 290Α διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Όποιος κατά τη συγκοινωνία στους δρόμους ή στις πλατείες: α) οδηγεί όχημα, μολονότι δεν είναι σε θέση να το πράξει με ασφάλεια εξαιτίας της κατανάλωσης οινοπνεύματος ή χρήσης ναρκωτικών ουσιών ή λόγω σωματικής ή πνευματικής εξάντλησης ή β) οδηγεί όχημα σε εθνικές ή περιφερειακές οδούς αντίστροφα στο ρεύμα της εκάστοτε κατεύθυνσης ή σε πεζοδρόμους, πεζοδρόμια ή πλατείες, ή οδηγεί όχημα που είναι τεχνικά ανασφαλές ή με ανασφαλή τρόπο φορτωμένο ή προβαίνει κατά την οδήγηση σε επικίνδυνους ελιγμούς ή μετέχει σε αυτοσχέδιους αγώνες, ή γ) οδηγεί όχημα i) σε αυτοκινητόδρομο ή σε οδό ταχείας κυκλοφορίας με ταχύτητα που υπερβαίνει το επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας κατά τουλάχιστον εξήντα (60) χλμ. ανά ώρα και αν πρόκειται για λεωφορείο ή φορτηγό αυτοκίνητο, κατά τουλάχιστον τριάντα (30) χλμ. ανά ώρα, ii) εντός κατοικημένης περιοχής ή σε άλλο οδικό δίκτυο με ταχύτητα που υπερβαίνει το επιτρεπόμενο όριο ταχύτητας κατά τουλάχιστον σαράντα (40) χλμ. ανά ώρα και αν πρόκειται για λεωφορείο ή φορτηγό αυτοκίνητο, κατά τουλάχιστον είκοσι (20) χλμ. ανά ώρα, ή δ) οδηγεί όχημα στη λωρίδα έκτακτης ανάγκης (Λ.Ε.Α.) εκτός των περιπτώσεων αποκλειστικού προορισμού της, ή ε) παραβιάζει ερυθρό σηματοδότη, τιμωρείται, αν δεν προβλέπονται βαρύτερες κυρώσεις σε άλλες διατάξεις:

αα) με φυλάκιση έως τρία (3) έτη, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κοινός κίνδυνος σε ξένα πράγματα, ββ) με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, αν από την πράξη μπορεί να προκύψει κίνδυνος για άνθρωπο, γγ) με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη, αν η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τη βαριά σωματική βλάβη ή προκάλεσε σημαντική βλάβη σε κοινωφελείς εγκαταστάσεις, δδ) με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών, αν η πράξη είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο άλλου.

Αν προκλήθηκε ο θάνατος μεγάλου αριθμού ανθρώπων, το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει ισόβια κάθειρξη.»

Άρθρο 46

Αύξηση του κατώτατου ορίου ποινής στο αδίκημα της ανθρωποκτονίας από αμέλεια και πρόβλεψη προσωπικού λόγου απαλλαγής από την ποινή για οικείους θύματος - Τροποποίηση άρθρου 302 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 302 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην υφιστάμενη μόνη παράγραφο αντικαθίστανται οι λέξεις «τριών μηνών» από τις λέξεις «δύο (2) ετών», β) προστίθεται παρ. 2 και το άρθρο 302 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 302

Ανθρωποκτονία από αμέλεια

1. Όποιος από αμέλεια σκότωσε άλλον, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών.

2. Αν το θύμα της πράξης της παρ. 1 είναι οικείος του υπαίτιου, το δικαστήριο μπορεί να απαλλάξει τον υπαίτιο από κάθε ποινή, αν πεισθεί ότι λόγω της ψυχικής οδύνης που υπέστη από τις συνέπειες της πράξης του δεν χρειάζεται να υποβληθεί σε ποινή.»

Άρθρο 47
Σωματική βλάβη αδύναμων ατόμων -
Αντικατάσταση άρθρου 312 Ποινικού Κώδικα

Το άρθρο 312 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 312
 Σωματική βλάβη αδυνάμων ατόμων

1. Με την επιφύλαξη διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων, όποιος προκαλεί σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας σε ανήλικο ή σε πρόσωπο που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, τιμωρείται: α) για την πράξη του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 308, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους, β) για την πράξη του άρθρου 309, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών, γ) για την πράξη του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 310, με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών και αν επεδίωκε την πρόκληση βαριάς σωματικής βλάβης, με κάθειρξη και δ) για την πράξη του άρθρου 311, με κάθειρξη.

2. Με την πρόκληση σωματικής βλάβης κατά την περ. γ' της παρ. 1 εξομοιώνεται και η μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης επικίνδυνης για την υγεία, ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση σε βάρος των προσώπων της παρ. 1.»

Άρθρο 48
Παράνομη βία - Αντικατάσταση παρ. 2
άρθρου 330 Ποινικού Κώδικα

Η παρ. 2 του άρθρου 330 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Με την επιφύλαξη διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων, αν η πράξη της παρ. 1 τελείται σε βάρος ανηλίκου ή προσώπου που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών.»

Άρθρο 49
Απειλή - Αντικατάσταση παρ. 2
άρθρου 333 Ποινικού Κώδικα

Η παρ. 2 του άρθρου 333 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Με την επιφύλαξη διατάξεων ειδικών ποινικών νόμων, αν η πράξη της παρ. 1 τελείται σε βάρος ανηλίκου ή προσώπου που δεν μπορεί να υπερασπίσει τον εαυτό του επιβάλλεται φυλάκιση έως τρία (3) έτη ή χρηματική ποινή.»

Άρθρο 50
Επέκταση του αξιοποίνου σε πρόσωπο που
εμφανίζεται ως ανήλικο - Τροποποίηση παρ. 3
άρθρου 348Α Ποινικού Κώδικα
(παρ. 7 άρθρου 5 Οδηγίας 2011/93/ΕΕ)

Στην παρ. 3 του άρθρου 348Α του Ποινικού Κώδικα επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις, μετά από τις λέξεις «ή του σώματος εν γένει του ανηλίκου» και «από ή με ανήλικο» προστίθεται αναφορά στο πρόσωπο που εμφανίζεται ως ανήλικο, και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Υλικό παιδικής πορνογραφίας, κατά την έννοια των παρ. 1 και 2 συνιστά η αναπαράσταση ή η πραγματική

ή η εικονική αποτύπωση σε ηλεκτρονικό ή άλλο υλικό φορέα των γεννητικών οργάνων ή του σώματος εν γένει του ανηλίκου ή προσώπου που εμφανίζεται ως ανήλικο, κατά τρόπο που προδήλως προκαλεί γενετήσια διέγερση, καθώς και της πραγματικής ή εικονικής γενετήσιας πράξης που διενεργείται από ή με ανήλικο ή πρόσωπο που εμφανίζεται ως ανήλικο.»

Άρθρο 51
Πορνογραφικές παραστάσεις ανηλίκων -
Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 348Γ Ποινικού
Κώδικα (παρ. 4 άρθρου 4 Οδηγίας 2011/93/ΕΕ)

Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 348Γ του Ποινικού Κώδικα τροποποιείται με τη διαγραφή της καταβολής αντιτίμου ως στοιχείου της αντικειμενικής υπόστασης του αδικήματος των πορνογραφικών παραστάσεων ανηλίκων, επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Όποιος εξωθεί ή παρασύρει ανήλικο προκειμένου να συμμετάσχει σε πορνογραφικές παραστάσεις ή διοργανώνει αυτές, τιμωρείται ως εξής: α) αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δώδεκα (12) έτη, με κάθειρξη, β) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δώδεκα (12) αλλά όχι τα δεκατέσσερα (14) έτη, με κάθειρξη έως δέκα (10) έτη, γ) αν ο παθών συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα (14) έτη, με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών. Όποιος εν γνώσει του, παρακολουθεί πορνογραφική παράσταση στην οποία συμμετέχουν ανήλικοι τιμωρείται στις περ. α' και β' του πρώτου εδαφίου με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και στην περ. γ' με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους.»

Άρθρο 52
Επιναφορά της αυτεπάγγελτης δίωξης
στο αδίκημα της παραβίασης υποχρέωσης
διατροφής - Τροποποίηση άρθρου 358
Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 358 του Ποινικού Κώδικα διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 358 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 358
 Παραβίαση της υποχρέωσης διατροφής

Όποιος κακόβουλα παραβιάζει την υποχρέωση διατροφής που την επιβάλλει σε αυτόν ο νόμος και έχει αναγνωριστεί, έστω προσωρινά, με εκτελεστό τίτλο, με τρόπο τέτοιο ώστε ο δικαιούχος να υποστεί στερήσεις ή να αναγκαστεί να δεχτεί την βοήθεια άλλων, τιμωρείται με φυλάκιση έως ένα (1) έτος ή χρηματική ποινή.»

Άρθρο 53
Εξύβριση - Τροποποίηση άρθρου 361
Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 361 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 αα) το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται, αβ) στο δεύτερο εδάφιο προστίθεται ως δικακριμένη περίπτωση δημόσιας προσβολής αυτή που αφορά σχέσεις ιδιωτικού ή οικογενειακού βίου, β) στην παρ. 2 επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και το άρθρο 361 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 361
Εξύβριση

1. Όποιος, εκτός από τις περιπτώσεις της συκοφαντικής δυσφήμισης (άρθρο 363) προσβάλλει την τιμή άλλου με λόγο ή με έργο ή με οποιονδήποτε άλλον τρόπο, έχοντας τέτοιο σκοπό, τιμωρείται με φυλάκιση έως έξι (6) μήνες ή χρηματική ποινή.

Αν τελεί την ανωτέρω πράξη δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω διαδικτύου, επιβάλλεται φυλάκιση έως ένα (1) έτος ή χρηματική ποινή και αν η προσβολή ανάγεται σε σχέσεις του ιδιωτικού ή του οικογενειακού βίου, επιβάλλεται φυλάκιση έως δύο (2) έτη ή χρηματική ποινή.

2. Η παρ. 4 του άρθρου 308 εφαρμόζεται και στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 1.»

Άρθρο 54
Συκοφαντική δυσφήμιση -
Αντικατάσταση άρθρου 363 Ποινικού Κώδικα

Το άρθρο 363 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 363
Συκοφαντική δυσφήμιση

Όποιος με οποιονδήποτε τρόπο ενώπιον τρίτου ισχυρίζεται ή διαδίδει για κάποιον άλλον εν γνώσει του ψευδές γεγονός που μπορεί να βλάψει την τιμή ή την υπόληψη του άλλου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και χρηματική ποινή και αν τελεί την πράξη δημόσια με οποιονδήποτε τρόπο ή μέσω του διαδικτύου, με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών και χρηματική ποινή. Στην έννοια του τρίτου δεν περιλαμβάνονται δημόσιοι λειτουργοί ή υπάλληλοι που λαμβάνουν γνώση των ισχυρισμών για τα δυαδικά μέρη, κατά την ενάσκηση καθήκοντος στο πλαίσιο πολιτικής, ποινικής ή διοικητικής δίκης.»

Άρθρο 55
Νομοτεχνική προσαρμογή του αδικήματος της προσβολής μνήμης νεκρού συνεπεία της κατάργησης του αδικήματος της δυσφήμισης - Τροποποίηση άρθρου 365 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 365 του Ποινικού Κώδικα, μετά από τον αριθμό «361» διαγράφεται ο αριθμός «362» και το άρθρο διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 365
Προσβολή μνήμης νεκρού

Όποιος με τις πράξεις των άρθρων 361 και 363 προσβάλλει τη μνήμη νεκρού ή την τιμή προσώπου που έχει κηρυχθεί άφαντο, τιμωρείται, με χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας.»

Άρθρο 56
Νομοτεχνική προσαρμογή των γενικών διατάξεων περί των εγκλημάτων κατά της τιμής συνεπεία της κατάργησης του αδικήματος της δυσφήμισης - Τροποποίηση άρθρου 366 Ποινικού Κώδικα

Στο άρθρο 366 του Ποινικού Κώδικα επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) ο τίτλος αντικαθίσταται, β) διαγράφο-

νται οι παρ. 1 και 3, γ) στην παρ. 2 διαγράφεται η παραπομπή στο άρθρο 362 και το άρθρο 366 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 366
Γενική διάταξη

1. [Καταργείται].

2. Αν στις περιπτώσεις των άρθρων 363 και 365 το γεγονός που ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος είναι πράξη αξιόποινη για την οποία ασκήθηκε ποινική δίωξη, αναστέλλεται η δίκη για τη δυσφήμιση έως το τέλος της ποινικής δίωξης. Θεωρείται αποδεδειγμένο ότι το γεγονός είναι αληθινό αν η απόφαση είναι καταδικαστική.

3. [Καταργείται].»

Άρθρο 57
Νομοτεχνική προσαρμογή της έγκλησης για τα εγκλήματα κατά της τιμής συνεπεία της κατάργησης του αδικήματος της δυσφήμισης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 368 Ποινικού Κώδικα

Στην παρ. 1 του άρθρου 368 του Ποινικού Κώδικα, μετά από τον αριθμό «361» διαγράφεται ο αριθμός «362» και το άρθρο 368 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 368
Έγκληση

1. Για την ποινική δίωξη των πράξεων των άρθρων 361, 363 και 365 απαιτείται έγκληση.

2. Στην περίπτωση του άρθρου 365 δικαίωμα να υποβάλλουν έγκληση έχουν ο σύζυγος που επέζησε και τα παιδιά του νεκρού ή του άφαντου, και αν αυτοί δεν υπάρχουν, οι γονείς και οι αδελφοί του.»

Άρθρο 58
Κλοπή - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 372 Ποινικού Κώδικα

Στην παρ. 1 του άρθρου 372 του Ποινικού Κώδικα μετά από τις λέξεις «τιμωρείται με φυλάκιση» προστίθενται οι λέξεις «και χρηματική ποινή» και το άρθρο 372 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 372
Κλοπή

1. Όποιος αφαιρεί ξένο (ολικά ή εν μέρει) κινητό πράγμα από την κατοχή άλλου με σκοπό να το ιδιοποιηθεί παράνομα, τιμωρείται με φυλάκιση και χρηματική ποινή και αν το αντικείμενο της κλοπής είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας, με φυλάκιση τουλάχιστον ενός (1) έτους και χρηματική ποινή.

2. Κινητό πράγμα θεωρείται κατά τον Κώδικα και η ηλεκτρική και κάθε άλλης μορφής ενέργεια.»

Άρθρο 59
Απρόκλητη φθορά ξένης ιδιοκτησίας - Αντικατάσταση παρ. 1 άρθρου 378 Ποινικού Κώδικα

Η παρ. 1 του άρθρου 378 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Όποιος καταστρέφει ή βλάπτει ξένο (ολικά ή εν μέρει) πράγμα ή με άλλον τρόπο καθιστά ανέφικτη τη

χρήση του τιμωρείται με φυλάκιση έως δύο (2) έτη ή χρηματική ποινή. Αν το πράγμα είναι μικρής αξίας ή η ζημία που προκλήθηκε είναι ελαφρά, ο υπαίτιος τιμωρείται με χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας. Αν το πράγμα είναι ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ή τοποθετημένο σε δημόσιο χώρο ή η πράξη έγινε χωρίς πρόκληση από τον παθόντα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους και χρηματική ποινή.»

Άρθρο 60

Γενικές διατάξεις για την άσκηση ποινικής δίωξης - Αντικατάσταση παρ. 1 άρθρου 381 και παρ. 1 άρθρου 405 Ποινικού Κώδικα

1. Η παρ. 1 του άρθρου 381 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για την ποινική δίωξη των εγκλημάτων που προβλέπονται στο άρθρο 374Α, στην παρ. 1 του άρθρου 375, στο άρθρο 377, στο πρώτο και δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 378 και στην παρ. 1 του άρθρου 379 απαιτείται έγκληση.»

2. Η παρ. 1 του άρθρου 405 του Ποινικού Κώδικα αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Για την ποινική δίωξη των εγκλημάτων που προβλέπονται στα άρθρα 387 και 389, στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 390, στο άρθρο 397 και στην παρ. 1 του άρθρου 404 απαιτείται έγκληση.»

Άρθρο 61

Μη καταβολή χρεών προς το Δημόσιο - Τροποποίηση περ. γ' παρ. 1 άρθρου 25 ν. 1882/1990

Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 25 του ν. 1882/1990 (Α' 43) διαγράφονται οι λέξεις «, τα χρέη που προέρχονται από τη μη εκτέλεση χρηματικών ποινών που επιβλήθηκαν από ποινικό δικαστήριο και οι σχετικές με αυτά προσαυξήσεις, τόκοι και λοιπές επιβαρύνσεις καθώς και», και η παρ. 1 του άρθρου 25 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 25

Ποινικό αδίκημα μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο και τρίτους

1. Όποιος δεν καταβάλλει τα βεβαιωμένα στη Φορολογική Διοίκηση χρέη προς το Δημόσιο, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο των τεσσάρων (4) μηνών, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης:

α) Ενός (1) τουλάχιστον έτους, εφόσον το συνολικό χρέος από κάθε αιτία, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων μέχρι την ημερομηνία σύνταξης του πίνακα χρεών, υπερβαίνει το ποσό των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

β) Τριών (3) τουλάχιστον ετών, εφόσον το συνολικό χρέος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ανωτέρω περίπτωση α', υπερβαίνει το ποσό των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ.

Η ποινική δίωξη ασκείται ύστερα από αίτηση του Προϊσταμένου της Δ.Ο.Υ. ή των Ελεγκτικών Κέντρων ή του

Τελωνείου προς τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών της έδρας τους, που συνοδεύεται υποχρεωτικά από πίνακα χρεών, συμπεριλαμβανομένων των κάθε είδους τόκων ή προσαυξήσεων και λοιπών επιβαρύνσεων.

Στην αίτηση και στον πίνακα χρεών που υποβάλλονται σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο δεν συμπεριλαμβάνονται και δεν υπολογίζονται για τον προσδιορισμό της ευθύνης του προσώπου τα χρέη από τα αδικήματα που τυποποιούνται στο άρθρο 66 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας μαζί με τις σχετικές με αυτά προσαυξήσεις, τόκους και λοιπές επιβαρύνσεις.

Η πράξη μπορεί να κριθεί ατιμώρητη, εάν το ποσό που οφείλεται εξοφληθεί μέχρι την εκδίκαση της υπόθεσης σε οποιονδήποτε βαθμό.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΩΔΙΚΑ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ Ν. 4620/2019

Άρθρο 62

Αρμόδια δικαστήρια για την εκδίκαση κακουργημάτων - Τροποποίηση άρθρου 7 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 7 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην περ. δ' της παρ. 1 αα) προστίθεται η ιεραρχική κατάταξη του τριμελούς εφετείου και υποπερ. i) έως iii), αβ) προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφιο, β) η περ. ε' της παρ. 1 διαγράφεται, γ) η παρ. 3 τροποποιείται με τη διαγραφή των λέξεων «και το πενταμελές» και την προσθήκη της λέξης «και» μετά τη λέξη «μονομελές» και το άρθρο 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 7

Δικαστήρια που δικάζουν τα κακουργήματα

1. Τα δικαστήρια που δικάζουν τα κακουργήματα, συγκροτούνται ως εξής: α) Το μικτό ορκωτό δικαστήριο συγκροτείται από τον πρόεδρο πρωτοδικών ή τον αναπληρωτή του, δύο (2) πρωτοδίκες και τέσσερις (4) ενόρκους, β) Το μικτό ορκωτό εφετείο συγκροτείται από τον πρόεδρο εφετών, δύο (2) εφέτες και τέσσερις (4) ενόρκους, γ) Το μονομελές εφετείο συντίθεται από τον πρόεδρο εφετών ή εφέτη, δ) Το τριμελές εφετείο που διακρίνεται ιεραρχικά i) σε τριμελές εφετείο που δικάζει εφέσεις κατά αποφάσεων τριμελούς εφετείου, ii) σε τριμελές εφετείο που δικάζει κακουργήματα σε πρώτο βαθμό και εφέσεις κατά αποφάσεων μονομελούς εφετείου επί κακουργημάτων, iii) σε τριμελές εφετείο που δικάζει εφέσεις κατά πλημμελημάτων, ε) [Καταργείται]. Στην υποπερ. i) το τριμελές εφετείο συντίθεται σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 111. Στις υποπερ. ii) και iii) το τριμελές εφετείο συντίθεται από τον πρόεδρο εφετών ή τον αναπληρωτή του και από δύο (2) εφέτες.

2. Το μικτό ορκωτό δικαστήριο συγκροτείται στην έδρα κάθε πρωτοδικείου και το μικτό ορκωτό εφετείο στην έδρα κάθε εφετείου.

3. Το μονομελές και το τριμελές εφετείο λειτουργούν στην έδρα κάθε εφετείου.

4. Ο εισαγγελέας των εφετών ή άλλος εισαγγελέας ή αντεισαγγελέας του ίδιου εφετείου ασκεί καθήκοντα εισαγγελέα στο μικτό ορκωτό εφετείο της έδρας του και στα μικτά ορκωτά δικαστήρια της έδρας και της περιφέρειάς του στα οποία και προσδιορίζει τις υποθέσεις. Μπορεί επίσης να αναθέτει σε εισαγγελέα πρωτοδικών να εκτελεί καθήκοντα εισαγγελέα στα μικτά ορκωτά δικαστήρια της έδρας και της περιφέρειάς του. Ο εισαγγελέας πρωτοδικών ο οποίος εκτέλεσε τα ως άνω καθήκοντα μπορεί, αφού προηγουμένως ενημερώσει τον εισαγγελέα εφετών και λάβει από αυτόν γραπτή σύμφωνη γνώμη, να ασκεί έφεση κατά της απόφασης κατά το άρθρο 489.

5. Καθήκοντα γραμματέα στο μικτό ορκωτό δικαστήριο εκτελεί υπάλληλος της γραμματείας του πρωτοδικείου, ενώ στο μικτό ορκωτό εφετείο υπάλληλος της γραμματείας του εφετείου.»

Άρθρο 63

Ορισμός συμπαραδρευόντων δικαστών στα Δικαστήρια που δικάζουν τα κακούργηματα - Τροποποίηση άρθρου 8 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 8 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας διαγράφονται οι λέξεις «και έως τρεις, όταν αποτελείται από πέντε δικαστές» και το άρθρο 8 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 8

Ορισμός συμπαραδρευόντων δικαστών στα Δικαστήρια που δικάζουν τα κακούργηματα

Αν ο πρόεδρος ή ο πρόεδρος του συμβουλίου που διευθύνει το εφετείο προβλέπει ότι κάποια δίκη θα διαρκέσει πολύ, ορίζει με πράξη του έως δύο συμπαραδρευόντες δικαστές, όταν το εφετείο αποτελείται από τρεις δικαστές, για να αναπληρώσουν αυτούς που θα έχουν τυχόν κώλυμα κατά τη διάρκεια της δίκης. Όπου διενεργείται κλήρωση των συνθέσεων, ο ορισμός γίνεται αμέσως μετά την κλήρωση του μεν προέδρου από τον πίνακα των κληρωθέντων αναπληρωματικών προέδρων των δε μελών της σύνθεσης από τον πίνακα των κληρωθέντων αναπληρωματικών δικαστών, κατά τη σειρά της κλήρωσής τους. Σε περίπτωση κωλύματος του προέδρου την προεδρία αναλαμβάνει ο αρχαιότερος μεταξύ αυτών που απομένουν, ανάμεσα στους οποίους περιλαμβάνονται και οι συμπαραδρευόντες.»

Άρθρο 64

Σύνθεση εφετείου - Τροποποίηση άρθρου 9 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 9 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 9 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 9

Εφετείο

Το συμβούλιο των εφετών και το τριμελές εφετείο συντίθεται από τον πρόεδρο εφετών ή τον αναπληρωτή του και από δύο εφέτες.»

Άρθρο 65

Περιεχόμενο και υποβολή της αίτησης εξαίρεσης - Προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 17 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 17 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παρ. 5 ως εξής:

«5. Η αίτηση εξαίρεσης είναι απαράδεκτη αν δεν συνοδεύεται από παράβολο εκατό (100) ευρώ υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.), το οποίο επιστρέφεται αν γίνει αυτή ολικά ή μερικά δεκτή. Εξαιρούνται από την κατάθεση παραβόλου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004 (Α' 24).»

Άρθρο 66

Προσθήκη του αλλοδαπού δημοσίου στις περιπτώσεις φορολογικών, οικονομικών και συναφών εγκλημάτων - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 35 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 35 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) μετά από τις λέξεις «νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου» διαγράφεται η λέξη «και» και επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις, β) προστίθενται οι λέξεις «και αλλοδαπού δημοσίου» μετά από τις λέξεις «της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Οι εισαγγελείς οικονομικού εγκλήματος, οι αναπληρωτές τους και οι εισαγγελικοί λειτουργοί που τους συνεπικουρούν, διενεργούν προκαταρκτική εξέταση είτε αυτοπροσώπως είτε παραγγέλλοντας σχετικά τους γενικούς ή ειδικούς ανακριτικούς υπαλλήλους, για τη διακρίβωση τυχόν τέλεσης μείζονος ποινικής απαξίας, κατά την κρίση του Προϊσταμένου του Τμήματος Οικονομικού Εγκλήματος, φορολογικών, οικονομικών και οποιωνδήποτε άλλων συναφών εγκλημάτων, εφόσον αυτά τελούνται σε βάρος του Ελληνικού Δημοσίου, οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αλλοδαπού δημοσίου ή βλάπτουν σοβαρά την εθνική οικονομία. Επίσης, στην αρμοδιότητά τους υπάγονται τα κακούργηματα που τελούν Υπουργοί ή Υφυπουργοί και δεν καταλαμβάνονται από τις ρυθμίσεις της παρ. 1 του άρθρου 86 του Συντάγματος, καθώς και τα κακούργηματα που τελούν, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ή επωφελούμενοι από την ιδιότητά τους, βουλευτές, μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που εκπροσωπούν την Ελλάδα, γενικοί και ειδικοί γραμματείς της Κυβέρνησης, διοικητές, υποδιοικητές ή πρόεδροι διοικητικών συμβουλίων ή διευθύνοντες σύμβουλοι ή εντεταλμένοι σύμβουλοι νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου και αιρετά μονοπρόσωπα όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, κάθε υπάλληλος κατά την έννοια της περ. α' του άρθρου 13 ΠΚ και όσοι υπηρετούν μόνιμα ή πρόσκαιρα και με οποιαδήποτε ιδιότητα ή σχέση: α) σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου που ιδρύθηκαν από το Δημόσιο και από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, εφόσον τα ιδρυτικά νομικά πρόσωπα συμμετέχουν στη διοίκησή τους ή τα νομικά αυτά πρόσωπα είναι επιφορτισμένα με εκτέλεση κρατικών προγραμμάτων οικονο-

μικής ανασυγκρότησης ή ανάπτυξης και β) σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, στα οποία, κατά τις κείμενες διατάξεις, μπορούν να διατεθούν από το Δημόσιο και από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου επιχορηγήσεις ή χρηματοδοτήσεις, ακόμη και αν οι υπαίτιοι έχουν παύσει να φέρουν την ιδιότητα αυτήν, εφόσον αυτά σχετίζονται με επιδίωξη οικονομικού οφέλους των ίδιων ή τρίτων ή την πρόκληση βλάβης στο Δημόσιο, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή στα ανωτέρω νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.»

Άρθρο 67

Ποινική δίωξη - Τροποποίηση

άρθρου 43 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 43 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 μετά από τις λέξεις «στα κακουργήματα ή πλημμελήματα» προστίθεται η φράση «για τα οποία απειλείται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών ή τα οποία υπάγονται στην αρμοδιότητα του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου» και διαγράφονται οι λέξεις «αρμοδιότητας τριμελούς πλημμελειοδικείου» και μετά από τις λέξεις «καθώς και στα πλημμελήματα αρμοδιότητας» αντικαθίσταται η λέξη «τριμελούς» από τη λέξη «μονομελούς» και η εντός παρενθέσεως παραπομπή επικαιροποιείται, β) στο τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 μετά από τις λέξεις «οργάνων ελέγχου της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας» προστίθενται οι λέξεις «ή άλλων ελεγκτικών αρχών», γ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 οι λέξεις «του άρθρου 111 της παρ. 6» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της περ. δ' του άρθρου 110», δ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 μετά από τις λέξεις «θέτει στο αρχείο» η φράση «και, υποβάλλοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, αναφέρει σε αυτόν τους λόγους για τους οποίους δεν άσκησε ποινική δίωξη» αντικαθίσταται από τις λέξεις «με συνοπτικά αιτιολογημένη πράξη του», ε) το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 διαγράφεται, στ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 5 η φράση «τίθεται αμέσως στο αρχείο από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών και εφαρμόζονται αναλόγως όσα ορίζονται στην παρ. 3» αντικαθίσταται από τη φράση «, ή χωρίς να τηρούνται οι προϋποθέσεις των παρ. 2 και 4 του άρθρου 42, τίθεται αμέσως στο αρχείο με πράξη του αρμοδίου εισαγγελέα πλημμελειοδικών» και το άρθρο 43 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 43

Έναρξη ποινικής δίωξης -

Τρόποι κίνησης - Αρχαιοθέτηση

1. Ο εισαγγελέας όταν λάβει τη μήνυση ή την αναφορά, κινεί την ποινική δίωξη, παραγγέλλοντας ανάκριση ή εισάγοντας την υπόθεση με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο, όπου αυτό προβλέπεται ή διαβιβάζοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών στην περίπτωση της επόμενης παραγράφου ή υποβάλλοντας αίτηση για την έκδοση ποινικής διαταγής (άρθρο 409). Στα κακουργήματα ή πλημμελήματα για τα οποία απειλείται ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών ή τα οποία υπάγονται στην αρμοδιότητα του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, καθώς και στα πλημμελήματα αρμο-

διότητας μονομελούς εφετείου (περ. δ' άρθρου 110), κινεί την ποινική δίωξη μόνο εφόσον έχουν ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή αυτεπάγγελτη προανάκριση κατά το άρθρο 245 παρ. 2 και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για την κίνησή της. Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και επί ανηλίκων, για πράξεις που αν τις διέπραττε ενήλικος, θα διατασσόταν προκαταρκτική εξέταση. Αν έχει προηγηθεί ένορκη διοικητική εξέταση ή υπάρχει πόρισμα ή έκθεση ελέγχου των οργάνων ελέγχου της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας ή άλλων ελεγκτικών αρχών και προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινήθει η ποινική δίωξη, μπορεί να μην ενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση, εφόσον η ποινική δίωξη που πρόκειται να ασκηθεί αναφέρεται σε πράξεις ίδιες με εκείνες για τις οποίες διενεργήθηκε η Ε.Δ.Ε. ή αναφέρονται στο πόρισμα ή την έκθεση ελέγχου.

2. Αν διενεργήθηκε προκαταρκτική εξέταση ή αυτεπάγγελτη προανάκριση κατά το άρθρο 245 παρ. 2 ή ένορκη διοικητική εξέταση ή υπάρχει πόρισμα ή έκθεση αρμόδιας κατά τον νόμο για έλεγχο αρχής για πλημμέλημα των προσώπων της περ. δ' του άρθρου 110, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών κινεί την ποινική δίωξη διαβιβάζοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών με σχέδιο κλητηρίου θεσπίσματος. Αν ο εισαγγελέας εφετών κρίνει ότι δεν συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις για την εισαγωγή της υπόθεσης στο ακροατήριο με απευθείας κλήση, υποβάλλει σχετική πρόταση στο συμβούλιο εφετών διατηρώντας το δικαίωμα να διατάξει προηγουμένως προανάκριση για τη συμπλήρωση του αποδεικτικού υλικού.

3. Αν η μήνυση ή η αναφορά δεν στηρίζεται στον νόμο ή είναι προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών τη θέτει στο αρχείο με συνοπτικά αιτιολογημένη πράξη του.

4. Αν έχει διενεργηθεί προκαταρκτική εξέταση ή αυτεπάγγελτη προανάκριση κατά το άρθρο 245 της παρ. 2 ή ένορκη διοικητική εξέταση ή υπάρχει πόρισμα ή έκθεση αρμόδιας κατά τον νόμο για έλεγχο αρχής και ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών κρίνει ότι δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για να κινήθει η ποινική δίωξη, θέτει την υπόθεση στο αρχείο και, υποβάλλοντας τη δικογραφία στον εισαγγελέα εφετών, αναφέρει σε αυτόν τους λόγους για τους οποίους δεν άσκησε ποινική δίωξη. Ο τελευταίος, αν δεν συμφωνεί, έχει δικαίωμα να παραγγείλει είτε τη συμπλήρωση προκαταρκτικής εξέτασης είτε την άσκηση ποινικής δίωξης, εκθέτοντας στην παραγγελία του συνοπτικά τους λόγους που την δικαιολογούν, προσδιορίζοντας σαφώς τα νομικά χαρακτηριστικά της αξιόποινης πράξης.

5. Μήνυση ή αναφορά η οποία υποβάλλεται με οποιονδήποτε τρόπο ανωνύμως ή με ανύπαρκτο όνομα, ή χωρίς να τηρούνται οι προϋποθέσεις των παρ. 2 και 4 του άρθρου 42, τίθεται αμέσως στο αρχείο με πράξη του αρμοδίου εισαγγελέα πλημμελειοδικών. Όταν συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι που μνημονεύονται ειδικά στην παραγγελία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, διατάσσεται η διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης.

6. Ο αρμόδιος εισαγγελέας ανασύρει τη δικογραφία από το αρχείο μόνον όταν αναφαίνονται νέα πραγμα-

τικά περιστατικά ή στοιχεία ή γίνεται επίκληση αυτών, τα οποία δικαιολογούν κατά την κρίση του την επανεξέταση της υπόθεσης. Στην περίπτωση αυτή καλεί τον μνηνύμενο ή αυτόν σε βάρος του οποίου διενεργήθηκε προκαταρκτική εξέταση για παροχή εξηγήσεων.»

Άρθρο 68

Αντικατάσταση του αρμόδιου για την έγκριση της διάταξης αποχής από δίωξη επί πλημμελημάτων δικαστικού λειτουργού και πρόβλεψη εφαρμογής επί συμμετοχής ή απόπειρας - Τροποποίηση άρθρου 48 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 48 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 αα) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «ύστερα από σύμφωνη γνώμη του οριζόμενου από τον διευθύνοντα το δικαστήριο πρωτοδίκη» αντικαθίστανται από τις λέξεις «κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών» και ββ) προστίθεται τέταρτο εδάφιο, β) στην παρ. 2 διαγράφεται η παραπομπή στον νόμο «2803/2000», οι λέξεις «ύστερα από σύμφωνη γνώμη του οριζόμενου από τον διευθύνοντα το δικαστήριο πρωτοδίκη» αντικαθίστανται από τις λέξεις «κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών» και προστίθεται τρίτο εδάφιο σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων επί απόπειρας, γ) στην παρ. 5 αντικαθίσταται η φράση «και ενημερώνει σχετικά τον κατά την παρ. 1 του παρόντος οριζόμενο πρωτοδίκη» από τη φράση «, την οποία κοινοποιεί στον Εισαγγελέα Εφετών για τη σύμφωνη γνώμη του» και το άρθρο 48 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 48

Αποχή από την ποινική δίωξη πλημμελημάτων υπό όρους

1. Στις περιπτώσεις πλημμελήματος που απειλείται στον νόμο με ποινή φυλάκισης έως τριών (3) ετών με ή χωρίς χρηματική ποινή ή παροχή κοινωφελούς εργασίας, ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών - και εφόσον συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής - να απόσχει προσωρινά από την ποινική δίωξη με αιτιολογημένη διάταξή του, υπό τον όρο ότι αυτός στον οποίο αποδίδεται η πράξη, θα συναινέσει να εκπληρώσει όρους που κρίνονται ως κατάλληλοι να ικανοποιήσουν το δημόσιο συμφέρον για τη δίωξη και να μειώσουν τις συνέπειες της πράξης. Για τον λόγο αυτόν, ο εισαγγελέας καλεί αυτόν στον οποίο αποδίδεται η πράξη, να εμφανισθεί ενώπιόν του μόνος του ή με συνήγορο. Τέτοιοι όροι είναι ιδίως: α) η ουσιώδης προσπάθεια συμφιλίωσης με τον παθόντα, β) η καταβολή ορισμένου χρηματικού ποσού σε φιλανθρωπική οργάνωση ή σε κοινωφελές ταμείο, γ) η συμμόρφωση σε υφιστάμενη υποχρέωση διατροφής, δ) η συμμετοχή σε πρόγραμμα κοινωνικής εκπαίδευσης, ε) η παρακολούθηση ορισμένου αριθμού μαθημάτων οδήγησης. Τα εδάφια ένα έως και τρία εφαρμόζονται και στις περιπτώσεις απόπειρας ή συμμετοχής.

2. Στις περιπτώσεις των πλημμελημάτων, που προβλέπονται στα άρθρα 216, 242 παρ. 1 και 2, «375 παρ. 1, «386

παρ. 1 εδάφιο α', 386Α παρ. 1, 386Β παρ. 1 περ. α' και 390 παρ. 1 εδάφιο α' ΠΚ» και στους νόμους 1599/1986, 2960/2001, 4557/2018 και 4174/2013 ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών και εφόσον συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής, να απόσχει προσωρινά από την ποινική δίωξη με αιτιολογημένη διάταξή του, υπό τον όρο ότι αυτός στον οποίο αποδίδεται η πράξη θα αποκαταστήσει πλήρως την προκληθείσα ζημία καταβάλλοντας αποδεδειγμένα ή κατά δήλωση του παθόντος το κεφάλαιο και τους τόκους υπερημερίας. Για τον λόγο αυτόν ο εισαγγελέας καλεί αυτόν, στον οποίο αποδίδεται η πράξη, να εμφανισθεί ενώπιόν του μόνος του ή με συνήγορο και, αν το κρίνει αναγκαίο, προηγουμένως τον παθόντα. Στην απόπειρα των πράξεων του πρώτου εδαφίου αρκεί η δήλωση του παθόντος ή των κληρονόμων του ότι έχουν ικανοποιηθεί.

3. Πριν από την έναρξη της διαδικασίας προσωρινής αποχής από την ποινική δίωξη ενημερώνεται ο παθών από την αξιόποινη πράξη, ο οποίος έχει το δικαίωμα να διατυπώσει εγγράφως ή προφορικά τις απόψεις του στον εισαγγελέα, οι οποίες εκτιμώνται ελεύθερα.

4. Ο εισαγγελέας ορίζει στον υπόχρεο εκπλήρωσης των όρων χρονικό διάστημα που δεν υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες, το οποίο μπορεί να παραταθεί για ακόμη τρεις (3) μήνες. Η διάταξη του άρθρου 113 ΠΚ εφαρμόζεται και εδώ. Ο εισαγγελέας μπορεί με τη συναίνεση του καθ' ου οι όροι, να προβεί στην τροποποίηση ή άρση ειδικότερων όρων.

5. Εφόσον αυτός στον οποίο τέθηκαν οι όροι τους τηρήσει, ο εισαγγελέας εκδίδει διάταξη με την οποία απέχει οριστικά από την ποινική δίωξη την οποία κοινοποιεί στον Εισαγγελέα Εφετών για τη σύμφωνη γνώμη του.

6. Σε περίπτωση μη εκπλήρωσης των όρων από το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η πράξη, η αρχική συναίνεσή του για την εφαρμογή της διαδικασίας δεν επιτρέπεται να αξιοποιηθεί σε βάρος του σε μεταγενέστερα στάδια της διαδικασίας.

7. Αν στις ως άνω περιπτώσεις έχει ήδη ασκηθεί ποινική δίωξη, το αρμόδιο δικαστήριο στο οποίο παραπέμπεται να δικαστεί η υπόθεση μπορεί, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 1, να παύσει προσωρινά την ποινική δίωξη, επιβάλλοντας κατά την κρίση του στον κατηγορούμενο τους ανάλογους προς την πράξη όρους. [Οι παρ. 2 έως 5 ισχύουν αντιστοίχως].

8. Η παραπάνω διαδικασία αποχής από την ποινική δίωξη, δεν μπορεί να εφαρμοσθεί εκ νέου για το ίδιο πρόσωπο σε περίπτωση τέλεσης ομοειδούς εγκλήματος.»

Άρθρο 69

Αντικατάσταση του αρμόδιου για την έγκριση της διάταξης αποχής από δίωξη επί κακουργημάτων δικαστικού λειτουργού - Τροποποίηση άρθρου 49 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 49 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 διαγράφεται η παραπομπή στον νόμο «2803/2000» και οι λέξεις «ύστερα

από σύμφωνη γνώμη του οριζόμενου από τον διευθύνοντα το δικαστήριο πρωτοδίκη» αντικαθίστανται από τις λέξεις «κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών», β) στην παρ. 3 μετά από τις λέξεις «εντός τριετίας από την έκδοση της ως άνω διάταξης» προστίθεται η φράση «την οποία κοινοποιεί στον Εισαγγελέα Εφετών για τη σύμφωνη γνώμη του» και το άρθρο 49 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 49

Αποχή από την ποινική δίωξη
κακουργημάτων υπό όρους

1. Στις περιπτώσεις των κακουργημάτων, που προβλέπονται στα άρθρα 216 παρ. 3 και 4, 242 παρ. 3, 4 και 5, 375 παρ. 2 και 3, «386 παρ. 1 εδάφιο β' και παρ. 2, 386Α παρ. 1 εδάφιο β' και παρ. 3, 386Β παρ. 1 περ. β'» και 390 παρ. 1 εδ. Β' και 2 ΠΚ και στους νόμους 1599/1986, 2960/2001, 4557/2018 και 4174/2013 ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών μπορεί, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Εισαγγελέα Εφετών και εφόσον συντρέχουν επαρκείς ενδείξεις ενοχής, να απόσχει προσωρινά από την ποινική δίωξη με αιτιολογημένη διάταξή του, υπό τον όρο ότι αυτός στον οποίο αποδίδεται η πράξη θα αποκαταστήσει πλήρως την προκληθείσα ζημία, καταβάλλοντας αποδεδειγμένα ή κατά δήλωση του παθόντος το κεφάλαιο και τους τόκους υπερημερίας. Για τον λόγο αυτόν, ο εισαγγελέας καλεί αυτόν στον οποίο αποδίδεται η πράξη, καθώς και τον παθόντα να εμφανισθούν ενώπιόν του μετά ή δια συνηγόρου. Σε περίπτωση απόπειρας ως αποκατάσταση νοείται η χρηματική ικανοποίηση του ζημιωθέντος λόγω της ηθικής βλάβης, η οποία για την εφαρμογή των διατάξεων της αποχής δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη των τριάντα χιλιάδων (30.000) ευρώ με την επιφύλαξη της διεκδίκησης τυχόν υπερβαινουσών το ως άνω ποσό αξιώσεων στα πολιτικά δικαστήρια. Σε περιπτώσεις συμμετοχής, η καταβολή του χρηματικού ποσού για την αποκατάσταση της προκληθείσας ζημίας από έναν συμμετοχο, ωφελεί και τους υπολοίπους. Αν κάποιος από τους συμμετοχούς δεν επιθυμεί την αποχή υπό όρους, η υπόθεση χωρίζεται και ακολουθείται ως προς αυτόν η τακτική διαδικασία. Η διαδικασία του παρόντος άρθρου δεν επεκτείνεται στα συρρέοντα εγκλήματα που δεν περιλαμβάνονται στα ως άνω εγκλήματα, ως προς τα οποία η δικογραφία χωρίζεται με πράξη του εισαγγελέα.

2. Ο εισαγγελέας ορίζει στον υπόχρεο χρονικό διάστημα για την αποκατάσταση της ζημίας που δεν υπερβαίνει τους οκτώ (8) μήνες, το οποίο μπορεί να παραταθεί για ακόμη τέσσερις (4) μήνες. Η διάταξη του άρθρου 113 ΠΚ εφαρμόζεται και εδώ.

3. Εφόσον ο υπόχρεος αποκαταστήσει πλήρως τη ζημία, ο εισαγγελέας εκδίδει διάταξη με την οποία απέχει από την ποινική δίωξη υπό τον όρο ότι ο υπαίτιος δεν θα τελέσει ομοειδές κακούργημα ή πλημμέλημα εντός τριετίας από την έκδοση της ως άνω διάταξης, την οποία κοινοποιεί στον Εισαγγελέα Εφετών για τη σύμφωνη γνώμη του. Αν δεν τελεστεί ομοειδής αξιόποινη πράξη εντός της παραπάνω τριετίας, η αποχή από την ποινική δίωξη καθίσταται οριστική. Οι διατάξεις

του άρθρου 113 ΠΚ για την αναστολή της παραγραφής του αξιοποιούν εφαρμόζονται και εδώ, χωρίς να ισχύει ο χρονικός περιορισμός της παρ. 2 του άρθρου 113 ΠΚ. Σε περίπτωση παραβίασης του όρου αυτού, η ποινική δίωξη, για την οποία αποφασίστηκε η υπ' όρον αποχή, κινείται μόλις η καταδίκη για το έγκλημα που τελέστηκε εντός της τριετίας καταστεί αμετάκλητη. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 301.

4. Οι διατάξεις των παρ. 3, 6 και 7 του προηγούμενου άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως.»

Άρθρο 70

Δικαίωμα προσφυγής του εγκαλούντος σε περίπτωση απόρριψης της έγκλησης - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 52 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 52 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) η λέξη «δημοσίου» αντικαθίσταται από τις λέξεις «Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.)», β) οι λέξεις «διακοσίων πενήντα (250)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τριακοσίων πενήντα (350)» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Ο προσφεύγων υποχρεούται να καταθέσει παράβολο υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) ποσού τριακοσίων πενήντα (350) ευρώ, το οποίο επισυνάπτεται στην έκθεση που συντάσσει ο πιο πάνω γραμματέας. Σε περίπτωση που υποβλήθηκε μία έγκληση από περισσότερους εγκαλούντες, κατατίθεται μόνο ένα παράβολο. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Αν δεν κατατεθεί το παράβολο, η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη από τον εισαγγελέα εφετών. Εξαιρούνται από την υποχρέωση κατάθεσης παράβολου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004.»

Άρθρο 71

Δίωξη μόνο με έγκληση - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 53 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στην παρ. 1 του άρθρου 53 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθενται εδάφια δεύτερο έως και όγδοο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Κατ' εξαίρεση, στις περιπτώσεις που ορίζονται ρητά στον Ποινικό Κώδικα ή σε άλλους νόμους, η ποινική δίωξη γίνεται μόνο με έγκληση του παθόντος. Ο εγκαλών κατά την υποβολή της έγκλησης, για τα απολύτως κατ' έγκληση διωκόμενα εγκλήματα, ενώπιον κάθε αρμόδιας αρχής καταθέτει παράβολο ποσού εκατό (100) ευρώ υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.). Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Αν δεν κατατεθεί παράβολο, η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Εξαιρούνται από την κατάθεση παραβόλου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004 (Α' 24). Δεν απαιτείται κατά-

θεση παραβόλου για τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, τα εγκλήματα ενδοοικογενειακής βίας, τα εγκλήματα ρατσιστικών διακρίσεων (άρθρο 82Α ΠΚ) και τα εγκλήματα παραβιάσεων της ίσης μεταχείρισης. Για αξιόποινες πράξεις που τελούνται σε βάρος δημοσίων οργάνων και υπαλλήλων κατά την άσκηση των καθηκόντων που έχουν ανατεθεί σε αυτούς, ο παθών υποβάλλει την έγκληση ατελώς και χωρίς την κατάθεση παραβόλου. Κατά της διάταξης του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, με την οποία η έγκληση απορρίπτεται ως απαράδεκτη λόγω μη κατάθεσης παραβόλου, δεν επιτρέπεται άσκηση προσφυγής κατά το άρθρο 52.»

Άρθρο 72
Προδικαστικά ζητήματα ποινικής δίκης -
Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 59
Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στην παρ. 2 του άρθρου 59 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) διαγράφεται η παραπομπή στο άρθρο 362 ΠΚ, β) τροποποιούνται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία αναβολής κάθε περαιτέρω ενέργειας σχετικής με την ποινική δίκη και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Στις περιπτώσεις των άρθρων 224, 229, και 363 ΠΚ, όταν ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών διαπιστώσει, πως για το γεγονός για το οποίο εξετάσθηκε ο διάδικος ή ο μάρτυρας ή έγινε η αναφορά στην αρχή ή η καταμήνυση ή ισχυρίστηκε ή διέδωσε ο υπαίτιος ασκήθηκε ποινική δίωξη ή διενεργείται προκαταρκτική εξέταση ή προανάκριση της παρ. 2 του άρθρου 245, ή έχει ασκηθεί αγωγή ή αίτηση ενώπιον πολιτικού δικαστηρίου, αναβάλλει με πράξη του που περιέχει συνοπτική αιτιολογία, κάθε περαιτέρω ενέργεια έως το τέλος της ποινικής δίωξης ή της πολιτικής δίκης.»

Άρθρο 73
Ζητήματα αστικής - διοικητικής φύσεως -
Τροποποίηση άρθρου 61 Κώδικα Ποινικής
Δικονομίας

Στο άρθρο 61 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στον τίτλο μετά από τις λέξεις «αστικής» και «πολιτική» προστίθενται οι λέξεις «ή διοικητικής» και «ή διοικητική» αντιστοίχως, β) στο πρώτο εδάφιο μετά από τις λέξεις «πολιτικό», «πολιτικών», «πολιτικής» προστίθενται οι λέξεις «ή διοικητικό», «ή διοικητικών», «ή διοικητικής» αντιστοίχως και το άρθρο 61 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 61
Εκκρεμότητα ζητημάτων αστικής ή διοικητικής φύσης στην πολιτική ή διοικητική δίκη

Όταν στο πολιτικό ή διοικητικό δικαστήριο εκκρεμεί δίκη για ζήτημα που ανήκει στην αρμοδιότητα των πολιτικών ή διοικητικών δικαστηρίων, που έχει όμως σχέση με την ποινική δίκη, μπορεί το ποινικό δικαστήριο κατά την κρίση του να αναβάλλει την ποινική δίκη έως το τέλος της πολιτικής ή διοικητικής. Η απόφαση αυτή μπορεί να ανακληθεί.»

Άρθρο 74
Καθ' ύλην αρμοδιότητα μονομελούς
εφετείου - Τροποποίηση άρθρου 110
Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 110 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο πρώτο εδάφιο η λέξη «δικαιοδοσία» αντικαθίσταται από τις λέξεις «καθ' ύλην αρμοδιότητα», β) η περ. β' τροποποιείται με τη διεύρυνση της καθ' ύλην αρμοδιότητας του μονομελούς εφετείου και επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις, γ) προστίθεται περ. δ' και το άρθρο 110 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 110
Μονομελές εφετείο

Στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του μονομελούς εφετείου ανήκουν:

α) Η εκδίκαση των κακουργημάτων που αναφέρονται στα άρθρα 301 και 303, εφόσον για αυτά έχει συνταχθεί πρακτικό συνδιαλλαγής ή διαπραγματεύσεως.

β) Η εκδίκαση των περιοριστικά απαριθμούμενων κακουργημάτων της διακεκριμένης κλοπής (άρθρο 374 ΠΚ), της ληστείας (άρθρο 380 ΠΚ), της παράτυπης μετανάστευσης [Κώδικας Μετανάστευσης, ν. 4251/2014 (Α' 80)], του κώδικα νόμων για τα ναρκωτικά [ν. 4139/2013 (Α' 74)], των περ. β' έως και ε' της παρ. 1 και της παρ. 3 του άρθρου 268 του ν.δ. 86/1969 «Δασικός Κώδικας» (Α' 7), και της παρ. 1 του άρθρου 71 του ν. 998/1979 «περί προστασίας δασών» (Α' 289), πνευματικής ιδιοκτησίας, συγγενικών δικαιωμάτων και πολιτιστικών θεμάτων [ν. 2121/1993 (Α' 25)], του άρθρου 52 του ν. 4002/2011 (Α' 180), του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας [ν. 4987/2022 (Α' 206)], του Εθνικού Τελωνειακού Κώδικα [ν. 2960/2001, (Α' 265)], του ν. 4830/2021 (Α' 169), εκτός αν στον νόμο απειλείται κατά αυτών η ποινή της ισόβιας κάθειρξης, οπότε αυτά υπάγονται στη δικαιοδοσία του τριμελούς εφετείου.

γ) Η εκδίκαση των υποθέσεων συγχώνευσης των ποινών με τον καθορισμό συνολικής ποινής στις περιπτώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 551.

δ) Η εκδίκαση των πλημμελημάτων των δικαστών πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δικαιοσύνης και εισαγγελέων, συμπεριλαμβανομένων των παρέδρων, των ειρηνοδίκων, ειδικών πταισματοδικών, των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας, των παρέδρων, εισηγητών και δοκίμων εισηγητών του, των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, των παρέδρων, εισηγητών και δοκίμων εισηγητών του, του γενικού επιτρόπου, επιτρόπων και αντεπιτρόπων που υπηρετούν σε αυτό, του γενικού επιτρόπου, επιτρόπων και αντεπιτρόπων επικρατείας στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, των δικηγόρων και των μελών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, καθώς και των πλημμελημάτων που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους οι δήμαρχοι και οι περιφερειάρχες.»

Άρθρο 75
Καθ' ύλην αρμοδιότητα τριμελούς
εφετείου - Τροποποίηση άρθρου 111
Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 111 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στον τίτλο διαγράφονται οι

λέξεις «και πενταμελές», β) στην παρ. 3 μετά από τη λέξη «πειρατείας» προστίθενται οι λέξεις «, τα κοινώς επικίνδυνα κακουργήματα», γ) η παρ. 5 αντικαθίσταται, δ) στην παρ. 6 μετά από τις λέξεις «του μονομελούς εφετείου» διαγράφονται οι λέξεις «και τα πλημμελήματα» και στο τέλος της παραγράφου διαγράφονται οι λέξεις «, καθώς και τα πλημμελήματα που τέλεσαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους οι δήμαρχοι και οι περιφερειάρχες», ε) προστίθεται παρ. 8, στ) διαγράφεται η παρ. Β) και το άρθρο 111 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 111

Τριμελές εφετείο

Το τριμελές εφετείο δικάζει:

1. Τα κακουργήματα που προβλέπονται από τον Ποινικό Κώδικα σχετικά με το νόμισμα, άλλα μέσα πληρωμής και ένσημα, τα υπομνήματα, την ιδιοκτησία, την παρουσία, τα κακουργήματα της ψευδούς βεβαίωσης - νόθευσης από υπάλληλο και της νόθευσης δικαστικού εγγράφου, αν τελέστηκαν από πολίτες, άσχετα με το πρόσωπο του παθόντα και το ποσό του οφέλους ή της ζημίας ή αν τελέστηκαν από στρατιωτικούς και στρέφονται οπωσδήποτε κατά του δημósου ή νομικού προσώπου δημósου δικαίου ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης, εφόσον η ζημία που προξενήθηκε στο δημόσιο ή στα πιο πάνω νομικά πρόσωπα υπερβαίνει το ποσό των εκατόν είκοσι χιλιάδων (120.000) ευρώ.

2. Τα κακουργήματα της δωροδοκίας και δωροληψίας που αναφέρονται στα άρθρα 159, 235, 236 και 237 ΠΚ, καθώς και της κατάχρησης εξουσίας του άρθρου 239 ΠΚ.

3. Τα κακουργήματα της πειρατείας, τα κοινώς επικίνδυνα κακουργήματα και τα κακουργήματα κατά συγκοινωνιών, τηλεπικοινωνιών και άλλων κοινωφελών εγκαταστάσεων, που προβλέπονται στον Ποινικό Κώδικα ή σε ειδικούς ποινικούς νόμους.

4. Τα κακουργήματα τα οποία τελούνται υπό τις συνθήκες του άρθρου 187Α ΠΚ χαρακτηρίζονται ως τρομοκρατικές πράξεις και τα κακουργήματα που προβλέπονται στα άρθρα 187 και 187Β ΠΚ, καθώς και τα συναφή με αυτά πλημμελήματα και κακουργήματα, ανεξαρτήτως της βαρύτητάς τους.

5. Τα κακουργήματα των άρθρων 322 και 324 ΠΚ, καθώς και τα κακουργήματα των νόμων 1599/1986 (Α' 75), 2168/1993 (Α' 147), 2725/1999 (Α' 121), 3054/2002 (Α' 230), 3784/2009 (Α' 137), 4139/2013 (Α' 74), 4251/2014 (Α' 80), του Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς (ν. 4858/2021, Α' 220), και όσα άλλα έχουν υπαχθεί στην αρμοδιότητα των εφετείων, δυνάμει ειδικών διατάξεων νόμων.

6. Τα κακουργήματα αρμοδιότητας του μονομελούς εφετείου των δικαστών πολιτικής, ποινικής και διοικητικής δικαιοσύνης και εισαγγελέων, συμπεριλαμβανομένων των παρέδρων, των ειρηνοδικών, ειδικών πταισματοδικών, των μελών του Συμβουλίου της Επικρατείας, των παρέδρων, εισηγητών και δοκίμων εισηγητών του, των μελών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, των παρέδρων, εισηγητών και δοκίμων εισηγητών του, του γενικού επιτρόπου, επιτρόπων και αντεπιτρόπων που υπηρετούν σε αυτό, του γενικού επιτρόπου, επιτρόπων και αντεπιτρόπων επικρατείας

στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια, των δικηγόρων και των μελών του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

7. Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του μονομελούς εφετείου και του τριμελούς πλημμελειοδικείου.

8. Τις εφέσεις κατά των αποφάσεων του τριμελούς εφετείου, το οποίο συγκροτείται από πρόεδρο εφετών, αρχαιότερο από εκείνον που συμμετείχε στη σύνθεση που εξέδωσε την εκκαλούμενη απόφαση κατά τον χρόνο έναρξης εκδίκασής της και δύο (2) εφέτες, αρχαιότερους αν είναι εφικτή η συγκρότηση, από εκείνους που συμμετείχαν στη σύνθεση που εξέδωσε την εκκαλούμενη απόφαση κατά τον χρόνο έναρξης της εκδίκασής της, παρισταμένου εισαγγελέα εφετών.»

Άρθρο 76

Καθ' ύλην αρμοδιότητα μονομελούς πλημμελειοδικείου - Τροποποίηση άρθρου 115 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 115 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) η παρ. 1 τροποποιείται ως προς την καθ' ύλην αρμοδιότητα του μονομελούς πλημμελειοδικείου και τα αδικήματα τα οποία εξαιρούνται, β) η παρ. 2 καταργείται και το άρθρο 115 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 115

Μονομελές Πλημμελειοδικείο

1. Το μονομελές πλημμελειοδικείο δικάζει όλα τα πλημμελήματα των ειδικών ποινικών νόμων και του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα εκτός από: α) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα των μικτών ορκωτών δικαστηρίων και εφετείων, καθώς και τα συναφή με αυτά (άρθρα 109, 110, 111 και 128), β) εκείνα που υπάγονται στην αρμοδιότητα του δικαστηρίου ανηλίκων, γ) εκείνα του Δωδεκάτου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα και του άρθρου 302 ΠΚ, δ) εκείνα του Δέκατου και του Εικοστού Τρίτου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα που επισύρουν ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών, εκτός του άρθρου 372, του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 375 και των άρθρων 378, 394, 397, 404 του Ποινικού Κώδικα, ε) τα αδικήματα του Ποινικού Κώδικα που επισύρουν ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών.

2. [Καταργείται].»

Άρθρο 77

Κατάργηση της τοιχοκόλλησης ως μέσου δημοσιότητας του πίνακα πραγματογνωμόνων - Τροποποίηση άρθρου 185 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο πέμπτο εδάφιο του άρθρου 185 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας οι λέξεις «τοιχοκολλάται στο ακροατήριο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «παραμένει στα γραφεία των γραμματέων των εδρών» και το άρθρο 185 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 185

Πίνακας πραγματογνωμόνων

Το συμβούλιο των πλημμελειοδικών, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, καταρτίζει

μέσα στο τρίτο δεκαήμερο του Σεπτεμβρίου κάθε χρόνο πίνακα πραγματογνωμόνων κατά ειδικότητες από πρόσωπα που διαμένουν στην έδρα του και είναι κατάλληλα για τη διενέργεια πραγματογνωμοσύνης, προτιμώντας δημόσιους υπαλλήλους. Στον πίνακα περιλαμβάνονται παιδοψυχίατροι και παιδοψυχολόγοι, και ελλείψει αυτών, ψυχίατροι και ψυχολόγοι εξειδικευμένοι στα θέματα γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης παιδιών. Ο πίνακας υποβάλλεται στον εισαγγελέα εφετών, που έχει το δικαίωμα να ζητήσει τον Οκτώβριο από το συμβούλιο των εφετών τη μεταρρύθμισή του. Το συμβούλιο των εφετών αποφαινεται σχετικά τον Νοέμβριο. Ο πίνακας, αφού οριστικοποιηθεί, παραμένει στα γραφεία των γραμματέων των εδρών του πλημμελειοδικείου και ανακοινώνεται τον Δεκέμβριο κάθε χρόνου από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στους ανακριτικούς υπαλλήλους της περιφέρειας. Κάθε χρόνο ισχύει, ωστόσο συνταχθεί νέος πίνακας, ο πίνακας που συντάχθηκε το προηγούμενο έτος.»

Άρθρο 78
Πρόβλεψη εξαίρεσης εμφάνισης μαρτύρων στην ακροαματική διαδικασία - Προσθήκη παρ. 5 στο άρθρο 215 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 215 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παρ. 5 ως εξής:

«5. Αστυνομικοί και λοιποί προανακριτικοί υπάλληλοι που έχουν καταθέσει στην προδικασία, δεν καλούνται στο ακροατήριο αλλά αναγιγνώσκονται οι καταθέσεις τους. Ο εισαγγελέας ή το δικαστήριο αιτιολογημένα, μπορούν κατ' εξαίρεση να παραγγείλουν την κλήτευση αν η εξέτασή τους με τεχνολογικά μέσα σύμφωνα με το άρθρο 238Α όπου είναι εφικτό, ή με φυσική παρουσία τους στο ακροατήριο είναι αναγκαία για την ασφαλή διάγνωση της κατηγορίας. Σε κάθε περίπτωση, τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου καλούνται από τον εισαγγελέα, αν η πράξη αφορά κακούργημα και το ζητήσει ο κατηγορούμενος εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ή της κλήσης στο ακροατήριο, σύμφωνα με τις διατυπώσεις της παρ. 3 του άρθρου 327 και πέραν του αριθμητικού περιορισμού της παρ. 2.»

Άρθρο 79
Πρόβλεψη διαρκούς εξέτασης της προσφορότητας και αναγκαιότητας μέτρων προστασίας μαρτύρων και δυνατότητας ανάκλησης ή τροποποίησής τους - Προσθήκη παρ. 7 στο άρθρο 218 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 218 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται παρ. 7 ως εξής:

«7. Η προσφορότητα και η αναγκαιότητα των μέτρων προστασίας εξετάζονται διαρκώς από τον αρμόδιο εισαγγελέα, ο οποίος δύναται, οποτεδήποτε, σε περίπτωση που έχουν επιβληθεί με διάταξή του να τα τροποποιήσει ή να τα ανακαλέσει ή σε διαφορετική περίπτωση να εισηγηθεί την τροποποίηση ή την ανάκλησή τους, όταν

κατά την κρίση του διαφοροποιηθούν ή εκλείψουν οι λόγοι επιβολής τους.»

Άρθρο 80
Ανήλικοι μάρτυρες θύματα προσβολής προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 227 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 227 τροποποιείται ως προς τις νομοθετικές παραπομπές με την προσθήκη παραπομπών στα άρθρα 6, 7 και 9 του ν. 3500/2006 (Α' 232) και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Κατά την εξέταση ως μάρτυρα του ανήλικου θύματος των πράξεων που αναφέρονται στα άρθρα 323Α παρ. 4, 324, 336, 337 παρ. 3, 338, 339, 342, 343, 345, 348, 348Α, 348Β, 348Γ, 349, 351Α ΠΚ, στα άρθρα 6, 7, 9 του ν. 3500/2006 (Α' 232), καθώς και στα άρθρα 29 παρ. 5 και 6 και 30 του ν. 4251/2014, διορίζεται και παρίσταται, ως πραγματογνώμων, ειδικά εκπαιδευμένος παιδοψυχολόγος ή παιδοψυχίατρος και σε περίπτωση έλλειψής τους, ψυχολόγος ή ψυχίατρος, που υπηρετεί στα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανήλικων Θυμάτων ή που περιλαμβάνεται στον πίνακα πραγματογνωμόνων, όπου αυτά δεν λειτουργούν. Η εξέταση ως μάρτυρα του ανήλικου θύματος διενεργείται στα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανήλικων Θυμάτων της Εφετειακής Περιφέρειας ή, όπου αυτά δεν λειτουργούν, σε χώρους ειδικά σχεδιασμένους και προσαρμοσμένους για τον σκοπό αυτόν, χωρίς υπαίτια καθυστέρηση και με όσο το δυνατόν περιορισμένο αριθμό συνεντεύξεων.»

Άρθρο 81
Κατάργηση της τοιχοκόλλησης ως μέσου δημοσιότητας του πίνακα διερμηνέων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 233 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο τέταρτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 233 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας οι λέξεις «τοιχοκολλάται στο ακροατήριο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «παραμένει στα γραφεία των γραμματέων των εδρών» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Ο διορισμός του διερμηνέα γίνεται από πίνακα που καταρτίζεται από το συμβούλιο πλημμελειοδικών, ύστερα από πρόταση του εισαγγελέα του μέσα στο τρίτο δεκαήμερο του μηνός Σεπτεμβρίου κάθε χρόνου από πρόσωπα που διαμένουν ή εργάζονται στην έδρα του και κατά προτίμηση από δημοσίους υπαλλήλους. Ο πίνακας υποβάλλεται στον εισαγγελέα εφετών, που έως το τέλος του Οκτωβρίου έχει το δικαίωμα να ζητήσει από το συμβούλιο εφετών την μεταρρύθμισή του. Το συμβούλιο των εφετών αποφαινεται σχετικά έως το τέλος Νοεμβρίου. Ο πίνακας, αφού οριστικοποιηθεί, παραμένει στα γραφεία των γραμματέων των εδρών του πλημμελειοδικείου και ανακοινώνεται έως το τέλος Δεκεμβρίου κάθε χρόνου από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στους ανακριτικούς υπαλλήλους της περιφέρειας. Κάθε χρόνο ισχύει, ωστόσο συνταχθεί νέος πίνακας, ο πίνακας που συντάχθηκε το προηγούμενο έτος. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις και εφόσον δεν είναι δυνατόν να διοριστεί διερμηνέας από εκείνους που είναι εγγεγραμμένοι στο

σχετικό πίνακα, μπορεί να διορισθεί διερμηνέας και πρόσωπο που δεν περιλαμβάνεται σε αυτόν. Σε κάθε περίπτωση το δικαστήριο μπορεί να διορίσει διερμηνέα και αυτόν που επιλέγει ο κατηγορούμενος εκτός πίνακα.»

Άρθρο 82
Εξέταση με τεχνολογικά μέσα -
Προσθήκη άρθρου 238Α
στον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Μετά από το άρθρο 238 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθενται: α) ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ στο ΔΕΥΤΕΡΟ ΒΙΒΛΙΟ του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας με τίτλο «ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΟΤΗΛΕΔΙΑΣΚΕΨΗΣ», β) νέο άρθρο 238Α ως εξής:

«Άρθρο 238Α
Εξέταση με τεχνολογικά μέσα

1. Οποιαδήποτε κατάθεση κάθε προσώπου, όπως μάρτυρα, πραγματογνώμονα, τεχνικού συμβούλου, διερμηνέα, παρισταμένου προς υποστήριξη της κατηγορίας, ανωμοτί εξηγήσεις υπόπτου ή απολογία κατηγορουμένου, μπορεί να διεξαχθεί με τη χρήση τεχνολογικών μέσων, χωρίς τη φυσική παρουσία του προσώπου αυτού, όταν υπάρχει σοβαρό κώλυμα εμφάνισης ή κίνδυνος από την αναβολή ή για την ασφαλή διεξαγωγή της διαδικασίας.

2. Η εξέταση των προσώπων της παρ. 1 διενεργείται με τον ανωτέρω τρόπο είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατόπιν αιτήματος του υπό εξέταση προσώπου.

3. Η λήψη της απολογίας από τον κατηγορούμενο διενεργείται με τον ανωτέρω τρόπο, μόνον εφόσον δεν αντιλέγει ο κατηγορούμενος ή ο συνήγορος που τον εκπροσωπεί. Αποκλεισμός της προσωπικής εμφάνισης του κατηγορούμενου στο ακροατήριο, μόνο σε περίπτωση κακουργήματος και ιδίως σε πολυπρόσωπες δίκες ή δίκες που αφορούν στην οργανωμένη εγκληματικότητα ή έχουν σοβαρό κοινωνικό αντίκτυπο, μπορεί να αποφασιστεί από τον διευθύνοντα τη συζήτηση, μετά από πρόταση του εισαγγελέα. Κατά της απόφασης του δευτέρου εδαφίου που απαγγέλλεται σε δημόσια συνεδρίαση, μπορεί να ασκηθεί προσφυγή σε ολόκληρο το δικαστήριο σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 335.

4. Η εξέταση με τον ανωτέρω τρόπο γίνεται με την παρουσία ανακριτικού ή δικαστικού γραμματέα σε ειδικά διαμορφωμένο κατάστημα του τόπου κατοικίας του προσώπου της παρ. 1, το οποίο διαθέτει τις κατάλληλες τεχνικές προδιαγραφές για τη διενέργεια της εικονοτηλεδιάσκεψης, όπως ρυθμίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, και Προστασίας του Πολίτη, η οποία καθορίζει όλες τις λεπτομέρειες εφαρμογής της στην ποινική διαδικασία. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται ότι ο κατηγορούμενος παρακολουθεί τη διαδικασία χωρίς διακοπές και έχει αποτελεσματική και εμπιστευτική επικοινωνία με τον συνήγορό του.»

Άρθρο 83
Διενέργεια προανάκρισης -
Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 245
Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στην παρ. 1 του άρθρου 245 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο τρίτο εδάφιο

αα) επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις, αβ) τροποποιούνται οι νομοθετικές παραπομπές, αγ) στο τέλος του εδαφίου προστίθενται οι λέξεις «και στην περίπτωση εκείνη κατά την οποία στη διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης ή αυτεπάγγελτης προανάκρισης για πλημμέλημα έχει υποβληθεί από τον ύποπτο αυτοτελώς αίτημα ποινικής διαπραγμάτευσης προκειμένου και μόνο αυτή να διενεργηθεί και χωρίς να ισχύει η υποχρέωση απολογίας για την περάτωσή της.», β) προστίθεται νέο τέταρτο εδάφιο, γ) στο πέμπτο εδάφιο επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Η προανάκριση ενεργείται από οποιονδήποτε ανακριτικό υπάλληλο μετά από γραπτή παραγγελία του εισαγγελέα, είναι συνοπτική και δεν περατώνεται πριν ληφθεί η απολογία του κατηγορουμένου. Εφόσον ο κατηγορούμενος κλητεύθηκε νόμιμα και δεν εμφανίστηκε, η προανάκριση περατώνεται και χωρίς την απολογία του. Παραγγελία για προανάκριση δίνεται μόνο στις περιπτώσεις του τέταρτου εδαφίου της παρ. 3 του παρόντος άρθρου, καθώς και στις περιπτώσεις του δεύτερου εδαφίου των παρ. 2 και 4 του άρθρου 43, της παρ. 2 του άρθρου 130, της περ. γ' του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 322 και της περ. γ' του τρίτου εδαφίου του άρθρου 323, και στην περίπτωση εκείνη κατά την οποία στη διάρκεια της προκαταρκτικής εξέτασης ή αυτεπάγγελτης προανάκρισης για πλημμέλημα έχει υποβληθεί από τον ύποπτο αυτοτελώς αίτημα ποινικής διαπραγμάτευσης, προκειμένου αυτή να διενεργηθεί και χωρίς να ισχύει η υποχρέωση απολογίας για την περάτωσή της. Στην τελευταία περίπτωση, η παραγγελία προανάκρισης ισοδυναμεί με άσκηση ποινικής δίωξης κατά το άρθρο 43. Ο ανακριτικός υπάλληλος, που ορίζεται σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, είναι υποχρεωμένος να διενεργήσει όλες τις προανακριτικές πράξεις που αφορούν την υπόθεση για την οποία η παραγγελία και καλεί ενώπιόν του τους μάρτυρες για εξέταση και τους κατηγορούμενους για να απολογηθούν εφόσον αυτοί κατοικούν στην περιφέρεια του εφετείου της έδρας του. Αν οι μάρτυρες και οι κατηγορούμενοι είναι κάτοικοι άλλων εφετειακών περιφερειών, ο ανωτέρω ανακριτικός υπάλληλος ζητεί την εξέταση των μαρτύρων και τη λήψη των απολογιών των κατηγορουμένων από τον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο, ο οποίος πρέπει να εκτελέσει αυτήν μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών. Ο αρχικά ορισθείς ανακριτικός υπάλληλος μετά το πέρας των άνω ενεργειών επιστρέφει τη δικογραφία με εκτελεσμένη πλήρως την παραγγελία στον παραγγείλαντα εισαγγελέα. Κατά την έννοια της διάταξης αυτής τα Εφετεία Αθηνών και Πειραιώς θεωρούνται ως ανήκοντα σε μία εφετειακή περιφέρεια. Η προανάκριση περατώνεται: α) με απευθείας κλήση του κατηγορουμένου στο ακροατήριο ή β) με πρόταση του εισαγγελέα στο δικαστικό συμβούλιο ή γ) με παραγγελία του εισαγγελέα στον ανακριτή, εφόσον προκύπτει τέλεση κακουργήματος. Στην τελευταία περίπτωση, η προανάκριση μπορεί και να διακοπεί κατά τον ίδιο τρόπο. Πρόταση στο συμβούλιο γίνεται εφόσον ο εισαγγελέας κρίνει ότι δεν υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή του κατηγορουμένου στο ακροατήριο. Αν υπάρχουν περισσότεροι κατηγορούμενοι και

δεν προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις σε βάρος μερικών από αυτούς ή πρέπει να κηρυχθεί απαράδεκτη ή να παύσει οριστικά η ποινική δίωξη, ο εισαγγελέας μπορεί να χωρίσει την υπόθεση και να την εισαγάγει μόνο ως προς αυτούς στο δικαστικό συμβούλιο. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται αναλόγως και επί συναφών εγκλημάτων, είτε πρόκειται για έναν είτε για περισσότερους κατηγορούμενους.»

Άρθρο 84
Προσθήκη των προπαρασκευαστικών πράξεων παραχάραξης στα εγκλήματα για τα οποία προβλέπονται ειδικές ανακριτικές πράξεις - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 254 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (άρθρο 9 Οδηγίας (ΕΕ) 2014/62)

Στην παρ. 1 του άρθρου 254 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας μετά από τον αριθμό «209» προστίθενται οι λέξεις «του άρθρου 211,» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Ειδικά για τις αξιόποινες πράξεις των παρ. 1 και 2 του άρθρου 187, του άρθρου 187Α, των παρ. 1 και 2 του άρθρου 207, του πρώτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 208, του άρθρου 208Α εκτός από τις ιδιαίτερα ελαφρές περιπτώσεις, της παρ. 1 του άρθρου 209, του άρθρου 211, των άρθρων 323Α, 336 σε βάρος ανηλίκου, 338 σε βάρος ανηλίκου, των παρ. 1 και 3 του άρθρου 339, της παρ. 1 του άρθρου 342, των άρθρων 348Α, 348Β, 348Γ και 351Α του Ποινικού Κώδικα η έρευνα μπορεί να συμπεριλάβει και τη διενέργεια:

α) συγκαλυμμένης έρευνας, κατά την οποία ο ανακριτικός υπάλληλος ή ο ιδιώτης που ενεργεί υπό τις οδηγίες του, προσφέρεται να διευκολύνει την τέλεση κάποιου από τα εγκλήματα της παρ. 1, την οποία ο δράστης του εν λόγω εγκλήματος είχε προαποφασίσει. Η διενέργεια της συγκαλυμμένης έρευνας γίνεται υπό την εποπτεία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, για δε τις ενέργειες του συγκαλυμμένα δρώντος ή του ιδιώτη συντάσσεται αναλυτική έκθεση κατά τα άρθρα 148 έως 153. Αποδεικτικά στοιχεία που αποκτήθηκαν με ενέργειες του συγκαλυμμένα δρώντος ή του ιδιώτη, οι οποίες δεν μνημονεύονται αναλυτικά στην έκθεση, δεν λαμβάνονται υπόψη για την καταδίκη του κατηγορουμένου,

β) ανακριτικής διείσδυσης, κατά την οποία ανακριτικός υπάλληλος με συγκαλυμμένα στοιχεία ταυτότητας αναλαμβάνει διεκπεραιωτικά καθήκοντα σε εγκληματική ή τρομοκρατική οργάνωση με σκοπό την εξιχνίαση της δομής της, την αποκάλυψη των μελών της, καθώς και τη διακρίβωση των εγκλημάτων της παρ. 1, την τέλεση των οποίων τα μέλη της οργάνωσης είχαν προαποφασίσει. Τα ίδια καθήκοντα μπορεί να αναλάβει και ιδιώτης υπό τους όρους των παρ. 2 έως 6 και εφόσον κατά τα λοιπά για τη δράση του είναι ενήμερος ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών. Ο ενεργών την ανακριτική διείσδυση μπορεί να φέρει συγκαλυμμένα στοιχεία ταυτότητας και φορολογικά ή άλλα στοιχεία και να συναλλάσσεται με αυτά για τις ανάγκες της έρευνας που διεξάγει. Οι λεπτομέρειες και η διαδικασία έκδοσης των εν λόγω στοιχείων συγκάλυψης ορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Προστασίας του Πολίτη. Η διενέργεια

της ανακριτικής διείσδυσης γίνεται υπό την εποπτεία του εισαγγελέα πλημμελειοδικών, για δε τις ενέργειες του συγκαλυμμένα δρώντος ανακριτικού υπαλλήλου ή του ιδιώτη συντάσσεται αναλυτική έκθεση κατά τα άρθρα 148 έως 153. Αποδεικτικά στοιχεία που αποκτήθηκαν με ενέργειες του συγκαλυμμένα δρώντος ανακριτικού υπαλλήλου ή του ιδιώτη, οι οποίες δεν μνημονεύονται αναλυτικά στην έκθεση, δεν λαμβάνονται υπόψη για την καταδίκη του κατηγορουμένου,

γ) ελεγχόμενων μεταφορών, όπως οι μεταφορές αυτές προβλέπονται στο άρθρο 38 του ν. 2145/1993 (Α' 88),

δ) άρσης του απορρήτου του περιεχομένου των επικοινωνιών ή των δεδομένων θέσης και κίνησης αυτών, με την τήρηση των εγγυήσεων και τις διαδικασίες των άρθρων 4 και 5 του ν. 2225/1994 (Α' 121),

ε) καταγραφής της δραστηριότητας ή άλλων γεγονότων εκτός κατοικίας με συσκευές ήχου ή εικόνας ή με άλλα ειδικά τεχνικά μέσα,

στ) συσχέτισης ή συνδυασμού δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.»

Άρθρο 85
Κατάσχεση ψηφιακών δεδομένων - Τροποποίηση παρ. 4 και 5 άρθρου 265 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στις παρ. 4 και 5 του άρθρου 265 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4, αα) μετά από τις λέξεις «που κατάσχονται» προστίθενται οι λέξεις «σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 2» και μετά από τις λέξεις «ποινικής διαδικασίας σε» διαγράφονται οι λέξεις «ένα και μόνο», αβ) προστίθεται τέταρτο εδάφιο, β) στο τέλος του δευτέρου εδαφίου της παρ. 5 προστίθενται οι λέξεις «για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των ψηφιακών δεδομένων» και οι παρ. 4 και 5 διαμορφώνονται ως εξής:

«4. Τα ψηφιακά δεδομένα που κατάσχονται σύμφωνα με την περ. β) της παρ. 2 διατηρούνται αποθηκευμένα καθ' όλη τη διάρκεια της ποινικής διαδικασίας σε υλικό μέσο αποθήκευσης που περιέχεται στη δικογραφία. Ασφαλές αντίγραφο αυτού ώστε να διασφαλίζεται η δυνατότητα ανάκτησης των δεδομένων που έχουν κατασχεθεί, σε περίπτωση απώλειας ή καταστροφής, σχηματίζεται κατά την κατάσχεσή τους και διατηρείται στο γραφείο πειστηρίων του πρωτοδικείου στο οποίο υποβάλλεται η δικογραφία και το οποίο παρέχει τις κατάλληλες εγγυήσεις φυσικής ασφάλειας και πρόσβασης σε εκείνους μόνο που ασκούν καθήκοντα στην υπόθεση. Η παρούσα ισχύει αναλόγως και στα ψηφιακά δεδομένα που αφορούν στα δεδομένα επικοινωνίας που περιλαμβάνονται στη δικογραφία. Για τη διασφάλιση της αυθεντικότητας και της ακεραιότητας των ψηφιακών δεδομένων που κατάσχονται σύμφωνα με την περ. α) της παρ. 2, αυτά σφραγίζονται κατά τη διεξαγωγή αυτής.

5. Η πρόσβαση και η δυνατότητα αναπαραγωγής των ψηφιακών δεδομένων που κατάσχονται επιτρέπεται μόνο σε όσους ασκούν δικαστικά, εισαγγελικά και ανακριτικά καθήκοντα στην υπόθεση ή τους γραμματείς. Προς τον σκοπό αυτόν χρησιμοποιούνται τα κατάλληλα τεχνικά μέσα για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των

ψηφιακών δεδομένων. Τέτοια μέσα είναι η κρυπτογράφηση και η χρήση κωδικών ασφαλείας για την πρόσβαση και αναπαραγωγή των κατασχεμένων ψηφιακών δεδομένων από το υλικό μέσο αποθήκευσης στο οποίο βρίσκονται αποθηκευμένα. Η παρούσα ισχύει αναλόγως και στα ψηφιακά δεδομένα που αφορούν στα δεδομένα επικοινωνίας που περιλαμβάνονται στη δικογραφία.»

Άρθρο 86

Άρση κατάσχεσης στο στάδιο της ανάκρισης - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 269 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 269 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας μετά από τις λέξεις «κύρια ανάκριση από τον ανακριτή» προστίθεται η φράση «αφού ακούσει τον εισαγγελέα» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Σε κάθε περίπτωση το δικαστικό συμβούλιο ή το δικαστήριο μπορεί να διατάξει να αρθεί η κατάσχεση, αν δεν είναι πιθανόν ότι από αυτόν τον λόγο θα δημιουργηθούν δυσχέρειες στην εξακρίβωση της αλήθειας. Κατά την προκαταρκτική εξέταση και την προανάκριση και στις περιπτώσεις των παρ. 3 και 4 του άρθρου 43 και των παρ. 2 και 3 του άρθρου 51 η άρση της κατάσχεσης διατάσσεται μετά την υποβολή αίτησης από τον κύριο των κατασχεθέντων, από τον εισαγγελέα πλημμελιδικών και κατά την κύρια ανάκριση από τον ανακριτή αφού ακούσει τον εισαγγελέα. Ενάντιον της απορριπτικής διάταξης του εισαγγελέα ή του ανακριτή επιτρέπεται προσφυγή στο συμβούλιο μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τότε που κοινοποιήθηκε η διάταξη σε εκείνον που αιτήθηκε την άρση της κατάσχεσης. Το ενδεχόμενο της δήμευσης των πραγμάτων που κατασχέθηκαν δεν εμποδίζει την αλλαγή του προσώπου του φύλακα ούτε την άρση της κατάσχεσης από το δικαστικό συμβούλιο.»

Άρθρο 87

Πρόβλεψη περιοριστικού όρου ηλεκτρονικής επιτήρησης με τη χρήση τεχνολογίας εντοπισμού θέσης και κίνησης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 283 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Στην παρ. 1 του άρθρου 283 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) προστίθενται νέα εδάφια τρίτο, τέταρτο και πέμπτο, β) στο νέο έκτο και στο νέο έβδομο εδάφιο επικαιροποιούνται οι παραπομπές στην παρ. 1 του άρθρου 122 ΠΚ, και το άρθρο 283 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 283

Οι περιοριστικοί όροι

1. Περιοριστικοί όροι είναι ιδίως η παροχή εγγύησης, η υποχρέωση του κατηγορουμένου να εμφανίζεται κατά διαστήματα στον ανακριτή ή σε άλλη αρχή στην Ελλάδα ή σε ελληνική προξενική αρχή στο εξωτερικό, η απαγόρευση να μεταβαίνει ή να διαμένει σε ορισμένο τόπο ή στο εξωτερικό και η απαγόρευση να συναναστρέφεται ή να συναντάται με ορισμένα πρόσωπα. Σε περίπτωση επιβολής του περιοριστικού όρου της εμφάνισης σε ελληνική προξενική αρχή, η τελευταία υποχρεούται να

εκτελεί τις σχετικές παραγγελίες των δικαστικών αρχών. Ως περιοριστικός όρος μπορεί να επιβάλλεται και η ηλεκτρονική επιτήρηση του κατηγορουμένου με τη χρήση τεχνολογίας εντοπισμού θέσης και κίνησης είτε σε συνδυασμό με άλλους περιοριστικούς όρους με σκοπό τον έλεγχο της τήρησής τους είτε και μεμονωμένα. Τα έξοδα προκαταβάλλονται από τον κατηγορούμενο ανά έξι (6) μήνες. Η παρ. 5 του άρθρου 284 και η παρ. 3 του άρθρου 285 εφαρμόζονται αναλόγως. Για τους ανηλίκους ως περιοριστικοί όροι είναι δυνατόν να διατάσσονται και ένα ή περισσότερα από τα αναμορφωτικά μέτρα που προβλέπονται στις περ. α' έως ια' της παρ. 1 του άρθρου 122 ΠΚ. Σε περίπτωση παραβίασης των όρων αυτών είναι δυνατή η αντικατάστασή τους με το μέτρο της περ. ιβ' της παρ. 1 του άρθρου 122 ΠΚ. Για τους κατηγορουμένους που εμφανίζουν ψυχική ή διανοητική διαταραχή ως περιοριστικός όρος είναι δυνατόν να διατάσσεται ένα από τα μέτρα της παρ. 3 του άρθρου 69Α ΠΚ.

2. Περιοριστικοί όροι μπορεί να επιβληθούν αν προκύπτουν σοβαρές ενδείξεις ενοχής του κατηγορουμένου για κακούργημα ή πλημμέλημα που τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών.»

Άρθρο 88

Κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 284 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στην παρ. 3 του άρθρου 284 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας η λέξη «δεκαπέντε» αντικαθίσταται με τη λέξη «είκοσι» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Αν η αποδιδόμενη στον κατηγορούμενο πράξη απειλείται στον νόμο με ισόβια κάθειρξη ή πρόσκαιρη κάθειρξη με ανώτατο όριο τα είκοσι έτη ή αν το έγκλημα τελέστηκε κατ' εξακολούθηση ή υπάρχει μεγάλος αριθμός παθόντων από αυτό, μπορεί να διαταχθεί ο κατ' οίκον περιορισμός του με ηλεκτρονική επιτήρηση και όταν, με βάση τα συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης και την εν γένει προσωπικότητα του κατηγορουμένου, κρίνεται αιτιολογημένα, ότι το μέτρο αυτό παρέχει βάσιμα την προσδοκία ότι ο τελευταίος δεν θα διαπράξει άλλα εγκλήματα.»

Άρθρο 89

Διαδικασία μετά την απολογία - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 288 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στην παρ. 1 του άρθρου 288 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται νέο έκτο εδάφιο και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 282 ο ανακριτής, αμέσως μετά την απολογία του κατηγορουμένου, αποφασίζει με τη σειρά που αναφέρεται στο άρθρο αυτό αν θα αφήσει ελεύθερο τον κατηγορούμενο ή θα εκδώσει διάταξη επιβολής περιοριστικών όρων ή διάταξη επιβολής κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση ή ειδικά και εμπειριστατωμένα αιτιολογημένο ένταλμα προσωρινής κράτησης, αφού προηγουμένως και σε κάθε περίπτωση λάβει την γραπτή σύμφωνη γνώμη του εισαγγελέα. Ο εισαγγελέας, πριν εκφράσει τη γνώμη

του, υποχρεούται να ακούσει τον κατηγορούμενο και τον συνήγορό του. Η τυχόν διαφωνία επιλύεται από το δικαστικό συμβούλιο (άρθρα 306 και 307 στοιχείο στ'). Ειδικά σε περίπτωση διαφωνίας για την προσωρινή κράτηση η πρόταση του εισαγγελέα υποβάλλεται μέσα σε προθεσμία τριών (3) ημερών και το συμβούλιο αποφασίζει μέσα σε προθεσμία πέντε (5) ημερών. Στο μεταξύ διάστημα με διάταξη του ανακριτή επιβάλλεται ο κατ' οίκον περιορισμός του κατηγορούμενου, η αφαίρεση διαβατηρίου ή άλλου ισοδύναμου ταξιδιωτικού εγγράφου του και η απαγόρευση εξόδου του από τη χώρα. Σε περίπτωση κατά την οποία ο κατηγορούμενος δεν έχει υποβάλει αίτηση για την επιβολή του μέτρου του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 284 και ο ανακριτής με τον εισαγγελέα διαπιστώσουν πως οι περιοριστικοί όροι δεν επαρκούν, πληρούνται όμως οι προϋποθέσεις του άρθρου 284, ενημερώνουν τον κατηγορούμενο και τον συνήγορό του, προκειμένου να αποφασίσει ο κατηγορούμενος αν επιθυμεί να υποβάλει αίτηση για την εφαρμογή του μέτρου.»

Άρθρο 90

Άρση ή αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης, του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση και των περιοριστικών όρων - Τροποποίηση παρ. 3 άρθρου 291 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 291 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας οι λέξεις «με γραπτή γνώμη του εισαγγελέα» αντικαθίστανται από τις λέξεις «αφού ακούσει τον εισαγγελέα» και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Ο ανακριτής, αφού ακούσει τον εισαγγελέα, μπορεί με αιτιολογημένη διάταξη του να αντικαταστήσει την προσωρινή κράτηση ή τον κατ' οίκον περιορισμό με ηλεκτρονική επιτήρηση με περιοριστικούς όρους ή αυτούς ή τον κατ' οίκον περιορισμό με ηλεκτρονική επιτήρηση με προσωρινή κράτηση (άρθρο 296). Στην τελευταία αυτή περίπτωση ο ανακριτής εκδίδει και ένταλμα σύλληψης. Επίσης, ο ανακριτής μπορεί με τις ίδιες διατυπώσεις να αλλάξει τους όρους που έχουν επιβληθεί με άλλους δυσμενέστερους ή επεικέστερους. Εναντίον αυτής της διάταξης του ανακριτή επιτρέπεται και στον εισαγγελέα και στον κατηγορούμενο να προσφύγουν στο συμβούλιο πλημμελειοδικών μέσα σε προθεσμία δέκα (10) ημερών. Η προθεσμία αρχίζει από την έκδοση της διάταξης αν πρόκειται για τον εισαγγελέα και από την επίδοση της διάταξης αν πρόκειται για τον κατηγορούμενο. Η προσφυγή και η προθεσμία για την άσκηση της δεν αναστέλλουν την εκτέλεση.»

Άρθρο 91

Διαμόρφωση της ποινής πρόσκαιρης κάθειρξης ως προϋπόθεσης παράτασης της προσωρινής κράτησης άνω των δώδεκα μηνών και του μέτρου υπολογισμού της ποινής σε περιπτώσεις απόπειρας ή συνέργειας - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 292 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στην παρ. 2 του άρθρου 292 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο δεύτερο

εδάφιο η λέξη «δεκαπέντε» αντικαθίσταται από τη λέξη «είκοσι», β) προστίθεται νέο τρίτο εδάφιο και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Σε κάθε περίπτωση έως την έκδοση οριστικής απόφασης η προσωρινή κράτηση για το ίδιο έγκλημα δεν μπορεί να υπερβεί το έτος. Σε εντελώς εξαιρετικές περιστάσεις και εφόσον η κατηγορία αφορά σε εγκλήματα για τα οποία προβλέπεται ποινή ισόβιας κάθειρξης ή πρόσκαιρης κάθειρξης με ανώτατο όριο τα είκοσι (20) έτη, η προσωρινή κράτηση μπορεί να παραταθεί για έξι (6) το πολύ μήνες με ειδικά αιτιολογημένο βούλευμα: α) του συμβουλίου εφετών, αν η υπόθεση εκκρεμεί σε αυτό ύστερα από έφεση κατά βουλεύματος ή έχει εισαχθεί στο ακροατήριο του εφετείου ή του μικτού ορκωτού δικαστηρίου ή αν το συμβούλιο αυτό είναι αρμόδιο σε πρώτο και τελευταίο βαθμό και β) του συμβουλίου πλημμελειοδικών σε κάθε άλλη περίπτωση. Σε κάθε περίπτωση, το μέτρο υπολογισμού, για τις ποινές του πρώτου εδαφίου, στις περιπτώσεις των άρθρων 42 ή 47 του Ποινικού Κώδικα, είναι η επαπειλούμενη ποινή για την ολοκληρωμένη πράξη ή του αυτουργού αντίστοιχα. Αν η υπόθεση εκκρεμεί στον ανακριτή και συνεχίζεται η προσωρινή κράτηση σύμφωνα με την παρ. 1, ο ανακριτής τριάντα (30) ημέρες πριν από την συμπλήρωση του ανώτατου ορίου της σύμφωνα με αυτήν την παράγραφο, διαβιβάζει τη δικογραφία στον εισαγγελέα, ο οποίος μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες την εισάγει με πρότασή του στο συμβούλιο. Σε κάθε άλλη περίπτωση ο αρμόδιος εισαγγελέας, είκοσι πέντε (25) ημέρες τουλάχιστον πριν από την συμπλήρωση του ανώτατου ορίου της προσωρινής κράτησης σύμφωνα με αυτήν την παρ. ή πριν από το τέλος της παράτασης που ήδη είχε χορηγηθεί, υποβάλλει στο αρμόδιο συμβούλιο πρόταση για παράταση ή όχι της προσωρινής κράτησης. Κατά τα λοιπά, ισχύουν όσα ορίζονται στην προηγούμενη παρ. για την ειδοποίηση του κατηγορούμενου προς υποβολή υπομνήματος, τη λήψη αντιγράφου της εισαγγελικής πρότασης, την μη εμφάνιση τούτου ενώπιον του συμβουλίου και την απόφαση του τελευταίου.»

Άρθρο 92

Νομοτεχνική προσαρμογή της ποινικής συνδιαλλαγής μέχρι την τυπική περάτωση της ανάκρισης συνεπεία της επαναφοράς της μετατροπής σε χρηματική ποινή - Τροποποίηση παρ. 8 άρθρου 301 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο τέταρτο εδάφιο της παρ. 8 του άρθρου 301 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται και η μετατροπή της ποινής σε χρηματική, επικαιροποιούνται οι νομοθετικές παραπομπές στον Ποινικό Κώδικα με τη διαγραφή του άρθρου 100 και η παρ. 8 διαμορφώνεται ως εξής:

«8. Το δικαστήριο, εκτιμώντας το πρακτικό συνδιαλλαγής και τα στοιχεία της λοιπής δικογραφίας, κηρύσσει ένοχο τον κατηγορούμενο και επιβάλλει σε αυτόν, κατά το άρθρο 79 ΠΚ, ποινή που δεν υπερβαίνει το ένα έτος ή επί επιβαρυντικών περιστάσεων τα δύο έτη. Σε περίπτωση συρροής εγκλημάτων εφαρμόζονται οι δι-

ατάξεις των άρθρων 94 επ. ΠΚ. Το δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως, χωρίς να δεσμεύεται από το πρακτικό συνδιαλλαγής, τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 368 περ. β' και γ' ΚΠΔ και δικαιούται να μεταβάλει τον νομικό χαρακτηρισμό της πράξης προς όφελος του κατηγορουμένου. Η εκτέλεση της επιβληθείσας ποινής κατά τα ανωτέρω αναστέλλεται και μετατρέπεται σε χρηματική ή παροχή κοινωφελούς εργασίας με τις προϋποθέσεις των άρθρων 80Α, 99, και 104Α ΠΚ. Δικαστικά έξοδα δεν επιβάλλονται. Ο χαρακτήρας των πράξεων της παρ. 1, για τις οποίες έλαβε χώρα η ποινική συνδιαλλαγή, εξακολουθεί να παραμένει κακουργηματικός.»

Άρθρο 93

Νομοτεχνική προσαρμογή της ποινικής συνδιαλλαγής μετά από την τυπική περάτωση της ανάκρισης συνεπεία της επαναφοράς της μετατροπής σε χρηματική ποινή - Τροποποίηση παρ. 7 άρθρου 302 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 302 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται και η μετατροπή της ποινής σε χρηματική, επικαιροποιούνται οι νομοθετικές παραπομπές στον Ποινικό Κώδικα με τη διαγραφή του άρθρου 100 και 105Α και η παρ. 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«7. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη το πρακτικό συνδιαλλαγής και τα στοιχεία της λοιπής δικογραφίας, κηρύσσει ένοχο τον κατηγορούμενο και επιβάλλει σε αυτόν, κατά το άρθρο 79 ΠΚ, ποινή που δεν υπερβαίνει επί κακουργημάτων τα δυο (2) έτη, ή επί επιβαρυντικών περιστάσεων τα τρία (3) έτη, και επί πλημμελημάτων τους έξι (6) και δώδεκα (12) μήνες αντίστοιχα. Η εκτέλεση της επιβληθείσας ποινής κατά τα ανωτέρω μετατρέπεται σε χρηματική ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας και αναστέλλεται με τις προϋποθέσεις των άρθρων 80Α, 99, και 104Α ΠΚ. Δικαστικά έξοδα δεν επιβάλλονται. Ο χαρακτήρας των πράξεων της παρ. 1 του άρθρου 301, για τις οποίες έλαβε χώρα η ποινική συνδιαλλαγή, εξακολουθεί να παραμένει κακουργηματικός.»

Άρθρο 94

Ποινική διαπραγμάτευση - Τροποποίηση άρθρου 303 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 303 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 αα) στην περ. β' του πρώτου εδαφίου μετά από τις λέξεις «ή της προανάκρισης» προστίθενται οι λέξεις «ή σε κάθε περίπτωση με αυτοτελές αίτημά του, που μπορεί να υποβληθεί μέχρι και την παρέλευση δέκα (10) ημερών από την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ή της κλήσης στο ακροατήριο του αρμοδίου δικαστηρίου», αβ) προστίθενται εδάφια δεύτερο και τρίτο, β) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2 μετά τη λέξη «διαβιβάζεται» προστίθεται η φράση «, σε οποιοδήποτε δικονομικό στάδιο και αν εκκρεμεί,» και επέρχεται νομοτεχνική βελτίωση, γ) στην παρ. 3 γα) στο πρώτο εδάφιο μετά από τη λέξη «κανονικά» προστίθεται η φράση «από το δικονομικό στάδιο που είχε διακοπεί λόγω της υποβολής αιτήματος διαπραγμάτευσης» γβ)

τροποποιείται το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 με την προσθήκη της πρόσκλησης του εισαγγελέα, δ) στην παρ. 4 δα) το τρίτο εδάφιο τροποποιείται ως προς τα όρια των επιβαλλόμενων ποινών, δβ) το τέταρτο εδάφιο τροποποιείται ως προς τις παραπεμπόμενες διατάξεις του Ποινικού Κώδικα και δγ) προστίθεται νέο πέμπτο εδάφιο, ε) διαγράφεται το τέταρτο εδάφιο της παρ. 5 και το άρθρο 303 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 303

Ποινική διαπραγμάτευση

1. Στις περιπτώσεις των αυτεπαγγέλτως διωκομένων εγκλημάτων, εξαιρουμένων των κακουργημάτων: α) που απειλούνται και με ποινή ισόβιας κάθειρξης και β) που προβλέπονται στο άρθρο 187Α ΠΚ και στο δέκατο ένατο κεφάλαιο του ΠΚ, ο κατηγορούμενος δικαιούται μέχρι την τυπική περάτωση της κύριας ανάκρισης ή της προανάκρισης ή σε κάθε περίπτωση με αυτοτελές αίτημά του, που μπορεί να υποβληθεί μέχρι και την παρέλευση δέκα (10) ημερών από την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ή της κλήσης στο ακροατήριο του αρμοδίου δικαστηρίου, να ζητήσει εγγράφως ο ίδιος ή διά του συνηγόρου του την έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαπραγμάτευσης, αντικείμενο της οποίας μπορεί να είναι μόνο η επιβλητέα κύρια ή παρεπόμενη ποινή. Η αίτηση του κατηγορουμένου που προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο υποβάλλεται μόνο μία (1) φορά σε κάθε δικονομικό στάδιο. Σε κάθε περίπτωση, ο αρμόδιος εισαγγελέας δύναται, αν κρίνει πως η υπόθεση είναι κατάλληλη προς διαπραγμάτευση με βάση τα στοιχεία του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 ταυτόχρονα με την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος ή της κλήσης στο ακροατήριο του αρμοδίου δικαστηρίου, να καλέσει τον κατηγορούμενο ενώπιόν του σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2, προκειμένου να επιχειρηθεί η υπαγωγή της υπόθεσης στη διαδικασία της διαπραγμάτευσης.

2. Μετά την υποβολή αιτήματος του κατηγορουμένου σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο της παρ. 1, η δικογραφία διαβιβάζεται, σε οποιοδήποτε δικονομικό στάδιο και αν εκκρεμεί, επί των πλημμελημάτων στον εισαγγελέα εφετών, οι οποίοι οφείλουν να κρίνουν αν η συγκεκριμένη ποινική υπόθεση είναι, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων τέλεσης της πράξης και της προσωπικότητας του κατηγορουμένου, κατάλληλη προς διαπραγμάτευση. Προς τον σκοπό αυτόν, ο εισαγγελέας καλεί υποχρεωτικά τον κατηγορούμενο να εμφανισθεί ενώπιόν του μετά ή δια συνηγόρου και, αν το κρίνει αναγκαίο, τον παθόντα μετά ή δια συνηγόρου. Αν ο κατηγορούμενος δεν έχει συνηγόρο, ο εισαγγελέας του διορίζει υποχρεωτικά από τον σχετικό πίνακα του οικείου δικηγορικού συλλόγου. Στα εγκλήματα της παρ. 1 του άρθρου 301 ο εισαγγελέας δικαιούται κατά την κρίση του να εξαρτήσει την έναρξη της διαπραγμάτευσης, από την πλήρη αποκατάσταση της ζημίας ή από τη σοβαρή προσπάθεια του υπαιτίου να αποκαταστήσει τη ζημία.

3. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ του εισαγγελέα και του κατηγορουμένου, η ποινική διαδικασία συνεχίζεται κανονικά από το δικονομικό στάδιο που είχε διακο-

πεί λόγω της υποβολής αιτήματος διαπραγμάτευσης. Η γραπτή αίτηση του κατηγορουμένου ή η πρόσκληση του εισαγγελέα, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, θεωρούνται ως ουδέποτε υποβληθείσες, καταστρέφονται με το οικείο υλικό και τυχόν αντίγραφα τους δεν λαμβάνονται υπόψη σε κανένα στάδιο της δίκης και σε καμία άλλη διαδικασία.

4. Αν ο κατηγορούμενος, αφού λάβει γνώση των στοιχείων της δικογραφίας, συμφωνήσει με τον εισαγγελέα την επιβλητέα ποινή, συντάσσεται πρακτικό διαπραγμάτευσης, που υπογράφεται από τον εισαγγελέα και από τον κατηγορούμενο και τον παριστάμενο συνήγορό του. Το πρακτικό διαπραγμάτευσης περιέχει την ομολογία του κατηγορουμένου για την πράξη για την οποία κατηγορείται, την συμφωνηθείσα ποινή, καθώς και τον τρόπο έκτισής της. Η προτεινόμενη ποινή καθορίζεται με βάση την απαξία, τις συνθήκες τέλεσης της πράξης, τον βαθμό της υπαιτιότητας, καθώς και την προσωπικότητα και τους οικονομικούς όρους του κατηγορουμένου και δεν μπορεί να υπερβεί τα πέντε (5) έτη φυλάκισης στα κακουργήματα που τιμωρούνται με κάθειρξη μέχρι δέκα (10) έτη, τα εννέα (9) έτη στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη, τα δέκα (10) έτη στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών και τα δύο (2) έτη στα πλημμελήματα, ούτε μπορεί να είναι κατώτερη των τριών (3) ετών στα κακουργήματα που τιμωρούνται με πρόσκαιρη κάθειρξη. Για την αναστολή ή μετατροπή της προτεινόμενης ποινής ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 80Α, 99 και 104Α ΠΚ. Στις περιπτώσεις που το αίτημα του κατηγορουμένου υποβάλλεται αμέσως μετά από την άσκηση της ποινικής δίωξης, κατά το προδικαστικό δικονομικό στάδιο, στον τρόπο έκτισης της συμφωνηθείσας ποινής μπορεί να περιλαμβάνεται και η δυνατότητα υπό όρους απόλυσης του κατηγορουμένου μετά από τη συμπλήρωση δύο πέμπτων (2/5) πλασματικής έκτισης και ενός τρίτου (1/3) πραγματικής παραμονής στο σωφρονιστικό κατάστημα, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 6 του άρθρου 105B ΠΚ αντίστοιχα, εξαιρουμένων των κακουργημάτων του δεύτερου εδαφίου της παρ. 6 του ίδιου άρθρου. Στο πρακτικό διαπραγμάτευσης ορίζεται υποχρεωτικά πληρεξούσιος δικηγόρος και αντίκλητος του κατηγορουμένου στον οποίο παρέχεται η εντολή να τον εκπροσωπήσει στο ακροατήριο.

5. Αν το πρακτικό διαπραγμάτευσης συνταχθεί πριν από την απολογία του κατηγορουμένου, η ανάκριση θεωρείται περατωμένη ως προς αυτόν, εκτός αν ο εισαγγελέας θεωρεί ότι συντρέχει περίπτωση να επιβληθούν περιοριστικοί όροι, οπότε ο ανακριτής λαμβάνει απολογία του κατηγορουμένου, μετά την οποία ο ανακριτής μπορεί να αφήσει τον κατηγορούμενο ελεύθερο ή να εκδώσει διάταξη για την επιβολή περιοριστικών όρων κατά τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 283. Αν το πρακτικό διαπραγμάτευσης συνταχθεί μετά την απολογία του κατηγορουμένου, ο εισαγγελέας μπορεί με διάταξή του να άρει ή να αντικαταστήσει τα μέτρα δικονομικού καταναγκασμού που τυχόν έχουν επιβληθεί στον κατηγορούμενο. Η διαδικασία του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζεται και η δικογραφία χωρίζεται με

πράξη του ανακριτή ως προς τους κατηγορουμένους για τους οποίους δεν έχει συνταχθεί πρακτικό διαπραγμάτευσης και ως προς τα συρρέοντα εγκλήματα που δεν περιλαμβάνονται σε εκείνα της παρ. 1. Οι παράγραφοι 1 και 2 του άρθρου 302 ισχύουν αναλόγως.

6. Μέσα σε πέντε (5) ημέρες από τη σύνταξη του πρακτικού διαπραγμάτευσης, η υπόθεση εισάγεται με απευθείας κλήση στο Μονομελές Εφετείο επί κακουργημάτων και στο Μονομελές Πλημμελειοδικείο επί πλημμελημάτων. Στον απόντα κατηγορούμενο ορίζεται υποχρεωτικά ως συνήγορος ο αναφερόμενος στο πρακτικό διαπραγμάτευσης και αν αυτός κωλύεται, άλλος συνήγορος από τον πίνακα του οικείου δικηγορικού συλλόγου. Το δικαστήριο σε δημόσια συνεδρίαση κηρύσσει ένοχο τον κατηγορούμενο βάσει του πρακτικού διαπραγμάτευσης και των στοιχείων της δικογραφίας και επιβάλλει σε αυτόν, εφαρμόζοντας τα κριτήρια του άρθρου 79 ΠΚ, ποινή, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει την συμφωνηθείσα μεταξύ εισαγγελέα και κατηγορούμενου. Το δικαστήριο εξετάζει αυτεπαγγέλτως, χωρίς να δεσμεύεται από το πρακτικό διαπραγμάτευσης, τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 368 περ. β' και γ' και δικαιούται να μεταβάλλει τον νομικό χαρακτηρισμό της πράξης μόνο προς όφελος του κατηγορουμένου.

7. Διαπραγμάτευση μπορεί να γίνει και στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας, με αίτηση του κατηγορουμένου ή του συνηγόρου του, που έχει ειδική προς τούτο εξουσιοδότηση που καταχωρείται στο ειδικό πρακτικό κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 141 παρ. 4. Στην περίπτωση αυτή, η διαπραγμάτευση διεξάγεται μεταξύ του κατηγορουμένου και του εισαγγελέα της έδρας. Αν ο κατηγορούμενος δεν έχει συνήγορο, το δικαστήριο του διορίζει υποχρεωτικά από τον σχετικό πίνακα του οικείου δικηγορικού συλλόγου. Η υποβολή του αιτήματος διαπραγμάτευσης δεν αποτελεί υποχρεωτικό λόγο αναβολής της δίκης, μπορεί όμως το δικαστήριο να διακόψει τη συζήτηση και να τάξει προθεσμία έως δεκαπέντε (15) ημερών για τη σύνταξη του πρακτικού διαπραγμάτευσης, σύμφωνα με την παράγραφο 4. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ του εισαγγελέα και του κατηγορουμένου, εφαρμόζεται αναλόγως η παρ. 4 του άρθρου 302.

8. Σε περίπτωση συρροής εγκλημάτων η διαπραγμάτευση μπορεί να αφορά ένα (1) ή περισσότερα από αυτά.

9. Κατά της απόφασης του δικαστηρίου χωρεί μόνο αναίρεση.»

Άρθρο 95

Κατ' εξαίρεση περάτωση της κύριας ανάκρισης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 309 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στην παρ. 1 του άρθρου 309 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: Στο πρώτο εδάφιο, αα) διαγράφονται οι λέξεις «Κατ' εξαίρεση», αβ) οι λέξεις «: του ν.δ. 86/1969, των νόμων 998/1979, 2168/1993, 2960/2001, 4002/2011 (άρθρο 52), 4139/2013, 4174/2013 και 4251/2014» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των κακουργημάτων των ειδικών ποινικών νόμων εκτός από εκείνα του ν. 4557/2018 (Α' 139), του 13ου και

14ου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα», β) προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο, γ) στο τρίτο εδάφιο επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Στις περιπτώσεις των κακουργημάτων των ειδικών ποινικών νόμων εκτός από εκείνα του ν. 4577/2018 (Α' 139), του 13ου και 14ου Κεφαλαίου του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα, καθώς και των άρθρων 374 και 380 ΠΚ εφόσον η υπόθεση ανήκει στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του μονομελούς ή τριμελούς εφετείου, μετά την περάτωση της ανάκρισης, η δικογραφία υποβάλλεται από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών στον εισαγγελέα εφετών, ο οποίος, αν κρίνει ότι προκύπτουν επαρκείς ενδείξεις για την παραπομπή της υπόθεσης στο ακροατήριο και ότι δεν χρειάζεται να συμπληρωθεί η ανάκριση, προτείνει στον πρόεδρο εφετών να εισαχθεί η υπόθεση, μαζί με τα τυχόν ήσσοнос βαρύτητας συναφή εγκλήματα, απευθείας στο ακροατήριο. Η ίδια διαδικασία περάτωσης της ανάκρισης για τα ανωτέρω εγκλήματα, εφαρμόζεται αναλογικά και στην περίπτωση διεξαγωγής της σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 28. Τα άρθρα 128 και 129 εφαρμόζονται αναλόγως στις περιπτώσεις της παρούσας.»

Άρθρο 96

Προσφυγή κατά της απευθείας κλήσης - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 322 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο πέμπτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 322 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) η λέξη «δημοσίου» αντικαθίσταται από τις λέξεις «Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.)», β) οι λέξεις «εκατόν πενήντα (150)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τριακοσίων πενήντα (350)» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Η προσφυγή ασκείται με τον τρόπο που προβλέπεται στο άρθρο 474. Αν η έκθεση γίνει ή το δικόγραφο κατατεθεί σε άλλον γραμματέα ή στον προϊστάμενο της προξενικής αρχής ή στον διευθυντή των φυλακών, ειδοποιείται αμελλητί ο γραμματέας της εισαγγελίας πρωτοδικών που εξέδωσε το κλητήριο θέσπισμα και του αποστέλλεται αμέσως η έκθεση ή το δικόγραφο. Αν η προσφυγή ασκείται μέσω αντιπροσώπου, το πληρεξούσιο ή επικυρωμένο αντίγραφο του προσαρτάται στην έκθεση ή στο δικόγραφο. Στην έκθεση ή το δικόγραφο πρέπει να διατυπώνονται και οι λόγοι για τους οποίους ασκείται η προσφυγή. Ο προσφεύγων υποχρεούται να καταθέσει παράβολο υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) ποσού τριακοσίων πενήντα (350) ευρώ. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Δικαιοσύνης. Αν δεν κατατεθεί το παράβολο, η προσφυγή απορρίπτεται ως απαράδεκτη από τον εισαγγελέα εφετών. Όταν η προσφυγή ασκείται από περισσότερους κατηγορούμενους, κατατίθεται μόνο ένα (1) παράβολο. Σε περίπτωση που ο εισαγγελέας εφετών κάνει δεκτή την προσφυγή, διατάσσει και την επιστροφή του παραβόλου στον καταθέσαντα αυτό. Εξαιρούνται από την υποχρέωση κατάθεσης

παραβόλου οι δικαιούχοι νομικής βοήθειας, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο άρθρο 1 του ν. 3226/2004.»

Άρθρο 97

Πρόσωπα ιδιάζουσας δωσιδικίας - Τροποποίηση άρθρου 323 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 323 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο πρώτο εδάφιο επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις, επικαιροποιείται η νομοθετική παραπομπή με την αναφορά στην περ. δ' του άρθρου 110 και η λέξη «τριμελούς» αντικαθίσταται από τη λέξη «μονομελούς», β) στο δεύτερο εδάφιο επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και το άρθρο 323 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 323

Προσφυγή προσώπων ιδιάζουσας δωσιδικίας

Ο κατηγορούμενος που κλητεύθηκε με κλητήριο θέσπισμα απευθείας στο ακροατήριο του μονομελούς εφετείου σύμφωνα με τη διάταξη της περ. δ' του άρθρου 110 έχει δικαίωμα να προσφύγει στο αρμόδιο συμβούλιο εφετών μέσα στην προθεσμία που ορίζεται στην παρ. 1 του άρθρου 322.

Η προσφυγή υποβάλλεται στον γραμματέα της εισαγγελίας εφετών ή στα όργανα που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 322 και ως προς τις διατυπώσεις άσκησης της εφαρμόζονται οι παρ. 1 και 2 του άρθρου 322. Το συμβούλιο εφετών έχει υποχρέωση να αποφασίσει μέσα σε δέκα ημέρες από τότε που υποβλήθηκε η έκθεση προσφυγής μαζί με τη σχετική πρόταση του εισαγγελέα εφετών, και μπορεί: α) να απορρίψει την προσφυγή, β) να κάνει δεκτή την προσφυγή, εκδίδοντας βούλευμα με το οποίο αποφαινεται ότι δεν πρέπει να γίνει κατηγορία ή παύει οριστικά την ποινική δίωξη ή κηρύσσει αυτήν απαράδεκτη, γ) να προβεί σε μία από τις παραπάνω ενέργειες, αφού προηγουμένως διατάξει προανάκριση για τη συμπλήρωση του ποινικού υλικού, με τη διενέργεια συγκεκριμένων ανακριτικών πράξεων. Το συμβούλιο αποφασίζει σε πρώτο και τελευταίο βαθμό. Το βούλευμα του συμβουλίου εφετών που απορρίπτει την προσφυγή επιδίδεται σύμφωνα με τα άρθρα 155 κ.ε. στον κατηγορούμενο. Αν από την επίδοση του βουλεύματος έως την δικάσιμο που ορίστηκε αρχικά μεσολαβεί τουλάχιστον το μισό της προθεσμίας που ορίστηκε για κλήτευση, ο κατηγορούμενος έχει υποχρέωση να εμφανιστεί κατά τη δικάσιμο αυτή για να δικάσσει χωρίς άλλη κλήτευση.»

Άρθρο 98

Θόρυβος και ανυπακοή σε μέτρα που αποφασίστηκαν ή σε διαταγές που δόθηκαν - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 336 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στην παρ. 2 του άρθρου 336 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο πρώτο εδάφιο επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις, β) προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο, γ) στο νέο τρίτο εδάφιο επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Το δικαστήριο μπορεί να επιβάλει κατά του συνηγόρου που δημιουργεί θόρυβο ή δείχνει ανυπακοή σε μέτρα που αποφασίστηκαν μόνο τις πειθαρχικές ποινές που προβλέπονται στις περ. α' και β' της παρ. 1 του άρθρου 142 του Κώδικα Δικηγόρων [ν. 4194/2013, (Α' 208)]. Σε περίπτωση σοβαρής διατάραξης της συνεδρίασης ή βαριάς και επανειλημμένης προσβλητικής συμπεριφοράς κατά του δικαστηρίου ή μέλους του το δικαστήριο, πέραν της υποχρέωσης ανακοίνωσης αξιόποινης πράξης του άρθρου 38, υποχρεούται να υποβάλλει πειθαρχική αναφορά ενώπιον του Προέδρου του οικείου Δικηγορικού Συλλόγου, διαβιβάζοντας αντίγραφα των πρακτικών της δίκης για την κίνηση της διαδικασίας των άρθρων 152 έως 159 περί πειθαρχικής διαδικασίας του Κώδικα Δικηγόρων. Αν απαγγελθεί πειθαρχική κατηγορία κατά του συνηγόρου, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο, γίνεται αμέσως σύντομη διακοπή της συνεδρίασης, για να ετοιμάσει την υπεράσπισή του.»

Άρθρο 99

Υποχρεωτικός διορισμός συνηγόρου στα πλημμελήματα που ανήκουν στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του τριμελούς πλημμελειοδικείου - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 340 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 340 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, μετά από τις λέξεις «τουλάχιστον τριών (3) ετών», προστίθενται οι λέξεις «ή τα οποία ανήκουν στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του τριμελούς πλημμελειοδικείου» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Ο κατηγορούμενος οφείλει να εμφανίζεται αυτοπροσώπως στο ακροατήριο κατά τη συζήτηση, μπορεί επίσης να διορίζει δικηγόρο ως συνήγορο για την υπεράσπισή του. Στα κακουργήματα και στα πλημμελήματα για τα οποία ο νόμος απειλεί ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) ετών ή τα οποία ανήκουν στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του τριμελούς πλημμελειοδικείου, ο πρόεδρος του δικαστηρίου διορίζει υποχρεωτικά συνήγορο σε όσους κατηγορούμενους δεν έχουν από πίνακα που καταρτίζει τον Ιανουάριο κάθε έτους το διοικητικό συμβούλιο του οικείου δικηγορικού συλλόγου. Την ίδια υποχρέωση έχει και ο δικαστής ανηλίκων, όταν ο ανήλικος κατηγορείται για πράξη που αν την τελούσε ενήλικος θα ήταν κακούργημα. Για τον σκοπό αυτόν κατά την έναρξη της συνεδρίασης ο πρόεδρος του δικαστηρίου διακριβώνει για το σύνολο των υποθέσεων, αν οι κατηγορούμενοι στερούνται συνηγόρου υπεράσπισης. Οι υποθέσεις στις οποίες διορίζεται συνήγορος κατά τα παραπάνω, εκδικάζονται υποχρεωτικά σε συνεδρίαση μετά από διακοπή, προκειμένου να προετοιμαστεί κατάλληλα ο διορισθείς συνήγορος. Η δικάσιμο μετά από τη διακοπή αυτή δεν μπορεί να απέχει περισσότερο από τριάντα (30) ημέρες. Ο συνήγορος μπορεί να διορίζεται και πριν από τη συνεδρίαση, αν το ζητήσει ο κατηγορούμενος, ακόμα και με απλή επιστολή προς τον εισαγγελέα. Αν κρατείται στις φυλακές, το αίτημά του διαβιβάζεται από τον διευθυντή του καταστήματος κράτησης. Ο εισαγγελέας διορίζει συνήγορο από τον πίνακα και θέτει στη διάθεσή του τη

δικογραφία. Αν ο κατηγορούμενος αρνηθεί την υπεράσπισή του από τον διορισμένο συνήγορο, ο πρόεδρος του δικαστηρίου διορίζει σε αυτόν άλλο συνήγορο από τον ίδιο πίνακα. Σε περίπτωση νέας άρνησης του κατηγορουμένου, το δικαστήριο προβαίνει στην εκδίκαση της υπόθεσης χωρίς διορισμό συνηγόρου.»

Άρθρο 100

Σχολιασμός αποδεικτικών μέσων και προετοιμασία του κατηγορουμένου - Τροποποίηση άρθρου 343 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 343 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) η παρ. 1 τροποποιείται με την εισαγωγή του κανόνα στην ακροαματική διαδικασία του συνολικού σχολιασμού των αποδεικτικών μέσων και της δυνατότητας του προέδρου να καλεί τον κατηγορούμενο να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του σε ενδιάμεσο χρόνο με αναλογική εφαρμογή του τρίτου εδαφίου του άρθρου 358, β) η παρ. 2 αντικαθίσταται και το άρθρο 343 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 343

Θέση επί της κατηγορίας -
Ενημέρωση του κατηγορουμένου

1. Ο διευθύνων τη συζήτηση καλεί τον κατηγορούμενο να διατυπώσει συνοπτικά τη θέση του επί της κατηγορίας, παράλληλα δε τον πληροφορεί ότι έχει το δικαίωμα να αντιτάξει στην κατηγορία πλήρη έκθεση των ισχυρισμών του, καθώς και να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του συνολικά ύστερα από την εξέταση των μαρτύρων ή την έρευνα άλλων αποδεικτικών μέσων, εκτός αν ο πρόεδρος κρίνει πως λόγω του μεγάλου αριθμού των μαρτύρων ή των άλλων αποδεικτικών μέσων η διατύπωση των παρατηρήσεων δύναται να λάβει χώρα σε ενδιάμεσο χρόνο με αναλογική εφαρμογή του τρίτου εδαφίου του άρθρου 358.

2. Αν από την αποδεικτική διαδικασία και πριν την απόφαση για την ενοχή προκύψουν νέες περιστάσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να συνδεθούν με επιτρεπτή μεταβολή της κατηγορίας, το δικαστήριο, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα από τον κατηγορούμενο, παρέχει σε αυτόν τον κατά την κρίση του αναγκαίο χρόνο προετοιμασίας. Η πιθανολογούμενη μεταβολή της κατηγορίας ουδέποτε συνιστά λόγο αναβολής της δίκης.»

Άρθρο 101

Αναβολή της δίκης - Τροποποίηση άρθρου 349 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 349 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 2 προστίθεται τέταρτο εδάφιο, β) στην παρ. 2Α β) αντικαθίστανται τα εδάφια δεύτερο και τρίτο, ββ) διαγράφεται το τελευταίο εδάφιο και οι παρ. 2 και 2Α διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Το δικαστήριο πριν διατάξει την αναβολή, υποχρεούται να διερευνήσει τη δυνατότητα διακοπής της δίκης. Το δικαστήριο αναβάλλει στη συντομότερη δικάσιμο, η οποία δεν δύναται να υπερβεί τους οκτώ (8) μήνες. Η απόφαση που δέχεται τους λόγους αναβολής πρέπει να έχει ειδική και

εμπεριστατωμένη αιτιολογία, η οποία πρέπει να αναφέρει, ότι ο λόγος της αναβολής δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί με διακοπή της δίκης. Δεύτερη αναβολή στην ίδια υπόθεση χωρεί αποκλειστικά για λόγους ανωτέρας βίας.

2Α. Για την υποβολή αιτήματος αναβολής που συνίσταται σε κώλυμα του συνηγόρου υπεράσπισης ή υποστήριξης της κατηγορίας λόγω συμμετοχής του σε άλλη δίκη ή διαδικασία, απαιτείται, αυτός που προβάλλει το κώλυμα να προσκομίζει αποχρεωτικά στο δικαστήριο κάθε νομιμοποιητικό, διαδικαστικό ή άλλο έγγραφο, με το οποίο αποδεικνύεται πλήρως ο λόγος της αναβολής. Για την παραδεκτή υποβολή αιτήματος αναβολής ο διάδικος καταβάλλει παράβολο υπέρ του Ταμείου Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων (ΤΑ.Χ.ΔΙ.Κ.) ως εξής: α) σαράντα (40) ευρώ για αιτήματα ενώπιον του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου, β) εξήντα (60) ευρώ για αιτήματα ενώπιον του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, γ) εκατό (100) ευρώ για αιτήματα ενώπιον των Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου και των Εφετείων. Το αίτημα υποβάλλεται μόνο μία (1) φορά.»

Άρθρο 102
Νομοτεχνική προσαρμογή της κατάρτισης και δημοσίευσης των αποφάσεων λόγω της κατάργησης των πενταμελών εφετείων - Τροποποίηση παρ. 4 άρθρου 369 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Το τέταρτο εδάφιο της παρ. 4 του άρθρου 369 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας τροποποιείται με την πρόβλεψη του τριμελούς εφετείου ως αρμόδιου για την αφαίρεση της προσωρινής κράτησης και στις περιπτώσεις που το δικαστήριο που επέβαλε την ποινή είναι το Μικτό Ορκωτό Εφετείο και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Το δικαστήριο αφαιρεί από την ποινή που επιβλήθηκε τον χρόνο της προσωρινής κράτησης του καταδικασμένου σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα. Αν το δικαστήριο παρέλειψε να τον αφαιρέσει στην καταδικαστική απόφαση, μπορεί να το πράξει και με μεταγενέστερη απόφασή του, με αίτηση του καταδίκου ή του εισαγγελέα. Μπορεί, επίσης, να διορθώσει τα σφάλματα που έγιναν στον υπολογισμό. Όταν το δικαστήριο που επέβαλε την ποινή είναι το μικτό ορκωτό δικαστήριο ή το μικτό ορκωτό εφετείο και η σύνοδος έχει λήξει, αρμόδιο για την αφαίρεση της προσωρινής κράτησης είναι το τριμελές εφετείο. Εναντίον της απόφασης για τον υπολογισμό του χρόνου της προσωρινής κράτησης επιτρέπεται το ένδικο μέσο της αναίρεσης.»

Άρθρο 103
Αρμοδιότητα μικτού ορκωτού δικαστηρίου - Τροποποίηση άρθρου 404 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 404 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) η παρ. 1 αντικαθίσταται, β) η παρ. 2 καταργείται και το άρθρο 404 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 404
Αρμοδιότητα του μικτού ορκωτού δικαστηρίου

1. Το μικτό ορκωτό δικαστήριο αποφασίζει μόνο για την κατηγορία, την κύρια ποινή και τις περιστάσεις από

τις οποίες εξαρτώνται το είδος και το μέτρο της, καθώς και για τους λόγους αύξησης ή μείωσής της. Κάθε άλλο ζήτημα ανήκει στην αρμοδιότητα των τακτικών δικαστών που αποφασίζουν χωρίς τη σύμπραξη των ενόρκων.

2. [Καταργείται].

3. Σε κάθε περίπτωση που αναβάλλεται η εκδίκαση υπόθεσης σε άλλη δικάσιμο της ίδιας ή άλλης συνόδου του μικτού ορκωτού δικαστηρίου, γίνεται νέα συγκρότησή του.»

Άρθρο 104
Δυνατότητα διατήρησης κράτησης σε περίπτωση αναβολής για κρείσσονες αποδείξεις - Τροποποίηση άρθρου 424 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο τέλος του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 424 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται η φράση «εκτός αν ο χρόνος αναβολής δεν υπερβαίνει την οριζόμενη στο άρθρο 423 προθεσμία των τριών ημερών, οπότε το δικαστήριο μπορεί να διατηρήσει την κράτηση» και το άρθρο 424 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 424
Αναβολή για ισχυρότερες αποδείξεις

Το δικαστήριο μπορεί να αναβάλλει μία μόνο φορά τη συζήτηση σε ρητή δικάσιμο, που δεν πρέπει να απέχει περισσότερο από δεκαπέντε (15) ημέρες για ισχυρότερες αποδείξεις ή για να κλητευθούν και οι συναίτιοι εκείνου που έχει συλληφθεί, αν αυτοί παραπέμφθηκαν μαζί του στο ακροατήριο σύμφωνα με το άρθρο 420, αλλά δεν κλητεύθηκαν. Σε αυτήν την περίπτωση το δικαστήριο διατάσσει την άρση της κράτησης και αν το κρίνει απολύτως αναγκαίο επιβάλλει περιοριστικούς όρους στον κατηγορούμενο, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 283 εκτός αν ο χρόνος αναβολής δεν υπερβαίνει την οριζόμενη στο άρθρο 423 προθεσμία των τριών ημερών, οπότε το δικαστήριο μπορεί να διατηρήσει την κράτηση.»

Άρθρο 105
Νομοτεχνική προσαρμογή της ανασταλτικής δύναμης των ενδίκων μέσων λόγω κατάργησης του πενταμελούς εφετείου - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 471 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Το τρίτο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 471 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας τροποποιείται με την πρόβλεψη του τριμελούς εφετείου ως αρμόδιου για την αναστολή εκτέλεσης απόφασης επί ασκηθείσας αναίρεσης και στις περιπτώσεις που το δικαστήριο που επέβαλε την ποινή είναι το Μικτό Ορκωτό Εφετείο και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Κατ' εξαίρεση η προθεσμία για την άσκηση του ενδίκου μέσου της αναίρεσης και η αίτηση για την αναίρεση δεν αναστέλλουν την εκτέλεση της απόφασης που προσβάλλεται με αυτή. Το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση μπορεί, μόλις ασκηθεί αναίρεση και εφόσον το ζητήσει ο εισαγγελέας ή ο κατηγορούμενος, να αναστείλει την εκτέλεσή της ή, αν η αναίρεση ασκείται κατά απόφασης που απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη ή ανυποστήρικτη, να

αναστείλει την εκτέλεση της πρωτόδικης απόφασης. Αν το εκδόν δικαστήριο είναι το Μικτό Ορκωτό Δικαστήριο ή το Μικτό Ορκωτό Εφετείο, και εφόσον αυτό δεν συνεδριάζει κατά το άρθρο 377 ΚΠΔ, την αναστολή χορηγεί το τριμελές εφετείο. Η αναστολή διατάσσεται εφόσον προβλέπεται ότι η έκτιση της ποινής ωσότου εκδοθεί η απόφαση επί της αναίρεσης θα έχει ως συνέπεια υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη για τον κατηγορούμενο ή την οικογένειά του. Νέα αίτηση αναστολής εκτέλεσης από τον κατηγορούμενο είναι απαράδεκτη, αν δεν παρέλθουν δύο (2) μήνες από την απόρριψη της προηγούμενης.»

Άρθρο 106
Λόγοι έφεσης κατά βουλεύματος -
Τροποποίηση περ. β' παρ. 1 άρθρου 478
Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στην περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 478 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθεται μετά το διαζευκτικό «ή» η λέξη «ευθείας» και η παρ. 1 του άρθρου 478 διαμορφώνεται ως εξής:
«1. Το ένδικο μέσο της έφεσης επιτρέπεται στον κατηγορούμενο μόνο κατά του βουλεύματος του συμβουλίου πλημμελειοδικών το οποίο τον παραπέμπει στο δικαστήριο για κακούργημα και μόνο για τους λόγους: α) της απόλυτης ακυρότητας και β) της εσφαλμένης ερμηνείας ή ευθείας εσφαλμένης εφαρμογής ουσιαστικής ποινικής διάταξης.»

Άρθρο 107
Νομοτεχνική προσαρμογή της παραπομπής
στην αρμοδιότητα εφετείου προσώπων
ιδιάζουσας δωσιδικίας επί πλημμελημάτων -
Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 486 Κώδικα
Ποινικής Δικονομίας

Στην παρ. 1 του άρθρου 486 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας σε δύο σημεία οι εντός παρενθέσεως λέξεις «άρθρο 111 παρ. 6» αντικαθίστανται από τις λέξεις «περ. δ' άρθρου 110» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:
«1. Έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης του μονομελούς και του τριμελούς πλημμελειοδικείου και του εφετείου για πλημμέλημα (περ. δ' άρθρου 110) μπορούν να ασκήσουν: α) ο κατηγορούμενος, μόνο αν αθώωθηκε για έμπρακτη μετάνοια ή με αιτιολογία που, χωρίς να είναι αναγκαίο, θίγει την υπόληψή του, β) ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών κατά των αποφάσεων των πλημμελειοδικείων (τριμελών και μονομελών) και του δικαστηρίου των ανηλίκων όπου ασκεί τα καθήκοντά του, και ο εισαγγελέας εφετών κατά των αποφάσεων του εφετείου όπου ασκεί τα καθήκοντά του (περ. δ' άρθρου 110), καθώς και κατά των αποφάσεων των μικτών ορκωτών δικαστηρίων και των πλημμελειοδικείων που υπάγονται γενικά στην περιφέρειά του.»

Άρθρο 108
Καθορισμός προθεσμίας συμπληρωματικής
αιτιολογίας έφεσης εισαγγελέα - Τροποποίηση
άρθρου 487 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 487 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας προστίθενται νέα εδάφια, δεύτερο και τρίτο, και το άρθρο 487 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 487
Αιτιολογία της ασκούμενης
από τον εισαγγελέα έφεσης

Η άσκηση έφεσης από τον εισαγγελέα, κατά το προηγούμενο άρθρο, πρέπει να αιτιολογείται ειδικά και εμπειριστατωμένα στη σχετική έκθεση, άλλως απορρίπτεται ως απαράδεκτη. Η αιτιολογία της έφεσης που ασκήθηκε νόμιμα και εμπρόθεσμα, μπορεί να συμπληρωθεί εντός προθεσμίας δέκα (10) ημερών, η οποία αρχίζει από την καθαρογραφή της απόφασης. Στην περίπτωση του δεύτερου εδαφίου, συντάσσεται σχετική έκθεση.»

Άρθρο 109
Επανακαθορισμός των ορίων του έκκλητου
καταδικαστικής απόφασης - Τροποποίηση
άρθρου 489 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 489 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην περ. α) αντικαθίστανται, αα) η λέξη «δύο (2)» από τη λέξη «πέντε (5)», αβ) οι λέξεις «δύο χιλιάδες (2.000)» από τις λέξεις «πέντε χιλιάδες (5.000)», αγ) οι λέξεις «δύο (2) μήνες» από τις λέξεις «τέσσερις (4) μήνες», β) στην περ. β) αντικαθίστανται, βα) οι λέξεις «πάνω από τέσσερις (4)» από τις λέξεις «πάνω από οκτώ (8)», ββ) οι λέξεις «τρεις χιλιάδες (3.000)» από τις λέξεις «οκτώ χιλιάδες (8.000)», βγ) οι λέξεις «μεγαλύτερη από τέσσερις (4)» από τις λέξεις «μεγαλύτερη από έξι (6)», βδ) οι εντός παρενθέσεως λέξεις «άρθρο 111 παρ. 6» αντικαθίστανται από τις λέξεις «περ. δ' άρθρου 110», γ) στην περ. ε), γα) αντικαθίστανται οι λέξεις «δύο (2)» από τις λέξεις «τριών (3)» και γβ) οι λέξεις «ενός (1) έτους» από τις λέξεις «δύο (2) ετών» και το άρθρο 489 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 489
Έφεση εναντίον καταδικαστικής απόφασης
από τον κατηγορούμενο και τον εισαγγελέα

Εκείνος που καταδικάστηκε και ο εισαγγελέας έχουν δικαίωμα να ασκήσουν έφεση:

- α) κατά της απόφασης του μονομελούς πλημμελειοδικείου, αν με αυτήν καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε φυλάκιση πάνω από πέντε (5) μήνες ή σε χρηματική ποινή πάνω από πέντε χιλιάδες (5.000) ευρώ ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας πάνω από διακόσιες σαράντα (240) ώρες ή αν καταδικάστηκε σε οποιαδήποτε ποινή που συνεπάγεται την έκτιση άλλης ποινής φυλάκισης που είχε ανασταλεί και είναι μεγαλύτερη από τέσσερις (4) μήνες,
- β) κατά της απόφασης του τριμελούς πλημμελειοδικείου και της απόφασης του εφετείου για πλημμελήματα (περ. δ' άρθρου 110), αν με αυτή καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος, πρόσωπο ιδιάζουσας δωσιδικίας ή συμμετόχος ή δράστης συναφούς πλημμελήματος, σε ποινή φυλάκισης πάνω από οκτώ (8) μήνες ή σε χρηματική ποινή πάνω από οκτώ χιλιάδες (8.000) ευρώ ή σε παροχή κοινωφελούς εργασίας πάνω από τετρακόσιες ογδόντα (480) ώρες ή σε οποιαδήποτε ποινή που συνεπάγεται την έκτιση άλλης ποινής φυλάκισης που είχε ανασταλεί και είναι μεγαλύτερη από έξι (6) μήνες,
- γ) κατά της απόφασης του μονομελούς και τριμελούς δικαστηρίου ανηλίκων με την οποία καταδικάστηκε ο

ανήλικος σε περιορισμό σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων ή επιβλήθηκαν σε αυτόν αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα,

δ) [Καταργείται],

ε) κατά της απόφασης του μικτού ορκωτού δικαστηρίου, του μονομελούς εφετείου και του τριμελούς εφετείου με την οποία καταδικάστηκε ο κατηγορούμενος σε ποινή στερητική της ελευθερίας διάρκειας τουλάχιστον τριών (3) ετών για κακούργημα ή τουλάχιστον δύο (2) ετών για πλημμέλημα.»

Άρθρο 110

Ανασταλτική δύναμη έφεσης - Τροποποίηση άρθρου 497 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 497 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 5 προστίθεται τρίτο εδάφιο, β) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 7 αντικαθίσταται η λέξη «πενταμελής» από τη λέξη «τριμελής», γ) στην παρ. 8, γα) το τρίτο εδάφιο τροποποιείται με την προσθήκη της φράσης «ή αν κατά τον χρόνο της αναστολής, ασκηθεί ποινική δίωξη κατά του καταδικασθέντος για κακούργημα ή πλημμέλημα που επισύρει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών για πράξη που τέλεσε ο κατηγορούμενος κατά τον χρόνο της αναστολής» μετά από τη φράση «Αν παραβιαστούν οι όροι που τέθηκαν», γβ) προστίθεται τέταρτο εδάφιο και το άρθρο 497 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 497

Ανασταλτική δύναμη της έφεσης

1. Ανασταλτικό αποτέλεσμα έχει μόνο η έφεση που ασκείται παραδεκτά και όχι η προθεσμία για την άσκησή της.

2. Αν με την καταδικαστική απόφαση επιβλήθηκε ποινή φυλάκισης ή περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων, η έφεση έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα εκτός αν το δικαστήριο αιτιολογώντας, ειδικά την απόφασή του, κρίνει αλλιώς.

3. [Καταργείται].

4. Αν με την καταδικαστική απόφαση επιβλήθηκε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης, η κρίση για το αν η έφεση έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα ανήκει στο δικαστήριο που δίκασε. Αυτό, με ειδική αιτιολογία και εφαρμόζοντας τα κριτήρια της παρ. 8, αποφασίζει αμέσως μετά την απαγγελία της απόφασης, είτε αυτεπαγγέλτως είτε ύστερα από δήλωση του κατηγορουμένου ότι θα ασκήσει έφεση.

5. Σε κάθε περίπτωση το δικαστήριο μπορεί να εξαρτήσει την ανασταλτική δύναμη της έφεσης από την επιβολή περιοριστικών όρων. Αν επιβληθεί ο περιοριστικός όρος της εγγυοδοσίας, εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 295. Αν με την καταδικαστική απόφαση επιβλήθηκε ποινή πρόσκαιρης κάθειρξης και το δικαστήριο κρίνει πως η έφεση έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα σύμφωνα με την παρ. 4, μπορεί να επιβάλλεται ως μοναδικός ή συνδυαστικά με άλλους, ο περιοριστικός όρος της ηλεκτρονικής επιτήρησης του κατηγορουμένου με τη χρήση τεχνολογίας εντοπισμού θέσης και κίνησης με αναλογική εφαρμογή του τρίτου, τέταρτου και πέμπτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 283.

6. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων εφαρμόζονται και όταν ασκήθηκε έφεση από τον εισαγγελέα υπέρ εκείνου που καταδικάστηκε.

7. Σε περίπτωση που ο κατηγορούμενος καταδικάστηκε με απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου σε ποινή στερητική της ελευθερίας και άσκησε παραδεκτά έφεση, η οποία όμως δεν έχει ανασταλτική δύναμη, μπορεί να ζητηθεί με αίτηση του ίδιου ή του εισαγγελέα η αναστολή της εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου. Η αίτηση, υποβαλλόμενη με συνημμένο αντίγραφο της πρωτοβάθμιας απόφασης ή απόσπασμά της συνοδευόμενο από το εισαγωγικό της κατηγορίας έγγραφο, απευθύνεται στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο και αν πρόκειται για το μικτό ορκωτό εφετείο και αυτό δεν συνεδριάζει, στο τριμελές εφετείο. Η ως άνω δυνατότητα υφίσταται και σε περίπτωση αναβολής της δίκης στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο, οπότε η σχετική αίτηση καταχωρίζεται στα πρακτικά. Αν η αίτηση απορριφθεί, νέα αίτηση δεν μπορεί να υποβληθεί πριν παρέλθουν δύο (2) μήνες από τη δημοσίευση της απόφασης με την οποία απορρίφθηκε η προηγούμενη. Αν στον κατηγορούμενο επιβληθεί ο κατ' οίκον περιορισμός με ηλεκτρονική επιτήρηση, εφαρμόζονται αντίστοιχα και τα οριζόμενα στα άρθρα 284 και 285, με εξαίρεση την παρ. 1 του τελευταίου άρθρου.

8. Τότε μόνο δεν χορηγείται ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά την παρ. 4 στην έφεση ή απορρίπτεται η αίτηση αναστολής εκτέλεσης της πρωτόδικης απόφασης, όταν κρίνεται αιτιολογημένα ότι οι περιοριστικοί όροι δεν αρκούν και ότι ο κατηγορούμενος δεν έχει γνωστή και μόνιμη διαμονή στη χώρα ή έχει κάνει προπαρασκευαστικές ενέργειες για να διευκολύνει τη φυγή του ή κατά το παρελθόν υπήρξε φυγόποινος ή φυγόδικος ή κρίθηκε ένοχος για απόδραση κρατούμενου ή παραβίαση περιορισμών διαμονής, εφόσον από τη συνδρομή των παραπάνω στοιχείων προκύπτει σκοπός φυγής ή κρίνεται αιτιολογημένα ότι αν αφεθεί ελεύθερος είναι πολύ πιθανό, όπως προκύπτει από προηγούμενες καταδίκες του για αξιόποινες πράξεις ή από τα συγκεκριμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της πράξης, να διαπράξει και άλλα εγκλήματα. Το δικαστήριο σε κάθε περίπτωση χορηγεί ανασταλτικό αποτέλεσμα ή αναστολή εκτέλεσης, αν αιτιολογημένα κρίνει ότι η άμεση έκτιση ή συνέχιση έκτισης της ποινής θα έχει ως συνέπεια υπέρμετρη και ανεπανόρθωτη βλάβη για τον ίδιο ή για την οικογένειά του. Αν παραβιαστούν οι όροι που τέθηκαν ή αν κατά τον χρόνο της αναστολής ασκηθεί ποινική δίωξη κατά του καταδικασθέντος για κακούργημα ή πλημμέλημα που επισύρει ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών (3) μηνών, για πράξη που τέλεσε ο κατηγορούμενος κατά τον χρόνο της αναστολής, το αρμόδιο δικαστήριο αποφαινεται, ύστερα από αίτηση του εισαγγελέα, για την άρση ή όχι της χορηγηθείσας αναστολής εκτέλεσης. Όσο διαρκεί η αναστολή, δεν χορηγείται εκ νέου ανασταλτική δύναμη, σε περίπτωση νέας καταδίκης σε ποινή φυλάκισης άνω του ενός (1) έτους για πράξη που τέλεσε ο κατηγορούμενος κατά τον χρόνο της αναστολής.

9. Ο κατηγορούμενος κλητεύεται, σύμφωνα με τα άρθρα 155 έως 162 και 166, στο δικαστήριο που είναι αρμόδιο κατά την παρ. 7 αυτού του άρθρου. Αν κρατείται μακριά από την έδρα του δικαστηρίου, δεν προσάγεται σε αυτό.

10. Για όλες τις παρεπόμενες στερήσεις δικαιωμάτων, εκπτώσεις και ανικανότητες, το ανασταλτικό αποτέλεσμα επέρχεται πάντοτε αυτοδικαίως.»

Άρθρο 111

Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της έφεσης - Τροποποίηση άρθρου 499 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 499 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και διαγράφονται οι λέξεις «στοιχ. Α» και «και στοιχ. Β» αντιστοίχως και το άρθρο 499 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 499

Αρμόδιο δικαστήριο για την εκδίκαση της έφεσης

Στην παρ. 7 του άρθρου 111 και στην παρ. 2 του άρθρου 112, καθώς και στο άρθρο 114 ορίζεται το δικαστήριο που είναι αρμόδιο να κρίνει την έφεση.»

Άρθρο 112

Δυνατότητα περιορισμού των εξεταστέων μαρτύρων στη δευτεροβάθμια δίκη - Τροποποίηση άρθρου 500 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 500 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο τρίτο εδάφιο μετά από τη λέξη «μηνυτή» διαγράφονται οι λέξεις «και δύο τουλάχιστον μάρτυρες, τους πιο σημαντικούς από εκείνους που εξετάστηκαν στην πρωτόδικη δίκη», β) προστίθενται νέα εδάφια τέταρτο και πέμπτο, γ) στο νέο έβδομο εδάφιο συγκεκριμενοποιούνται οι παραπομπές στο άρθρο 327, δ) προστίθεται νέο ένατο εδάφιο και το άρθρο 500 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 500

Προπαρασκευαστική διαδικασία

Ο γραμματέας (άρθρο 474) οφείλει να στείλει στον αρμόδιο εισαγγελέα το πολύ μέσα σε τρεις (3) ημέρες την έκθεση για την έφεση, μαζί με τα υπόλοιπα έγγραφα, σύμφωνα με το άρθρο 499, διαφορετικά τιμωρείται πειθαρχικά. Αν ο κατηγορούμενος κρατείται σε άλλο μέρος, ο εισαγγελέας διατάσσει τη μεταφορά του στις φυλακές της έδρας του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου. Κατόπιν κλητεύει εμπρόθεσμα (άρθρο 166) εκείνον που ασκεί την έφεση και όλους τους άλλους διαδίκους που παραστάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη, τον παθόντα και τον μηνυτή. Μπορεί επίσης, να κλητεύσει τους πιο σημαντικούς μάρτυρες από εκείνους που εξετάστηκαν στην πρωτόδικη δίκη, εκτός αν κρίνει ότι η υπόθεση μπορεί να εκδικαστεί με μόνη την ανάγνωση των καταθέσεων τους σύμφωνα με το τρίτο εδάφιο του άρθρου 502. Σε κάθε περίπτωση, καλεί δύο (2) τουλάχιστον μάρτυρες, εφόσον το ζητήσει ο κατηγορούμενος, εντός προθεσμίας πέντε (5) ημερών από την επίδοση της κλήσης

στο ακροατήριο. Μπορεί, επίσης, να κλητεύσει νέους μάρτυρες που δεν εξετάστηκαν στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο. Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 και οι παρ. 2 και 3 του άρθρου 327 εφαρμόζονται και σ' αυτήν την περίπτωση. Επίσης, εφαρμόζονται και οι διατάξεις των άρθρων 321, 325, 326 και 328. Σε κάθε περίπτωση, το δικαστήριο μπορεί να παραγγείλει την κλήτευση των μαρτύρων που εξετάστηκαν στην πρωτόδικη δίκη και δεν κλητεύτηκαν κατά την κρίση του εισαγγελέα, αν η εξέτασή τους στο ακροατήριο είναι αναγκαία για την ασφαλή διάγνωση της κατηγορίας. Στην κλήση αναφέρεται ρητά ότι, αν ο κατηγορούμενος δεν εμφανιστεί ή δεν εκπροσωπηθεί νομίμως από συνήγορο στη δικάσιμο ή στη μετ' αναβολή αυτής συζήτηση, η έφεσή του θα απορριφθεί ως ανυποστήρικτη. Σε περίπτωση έφεσης του εισαγγελέα, εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 4 του άρθρου 340. Όταν ο κατηγορούμενος κρατείται με βάση την εκκαλούμενη απόφαση, ο ορισμός δικασίμου για την εκδίκαση της έφεσης γίνεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα. Στην περίπτωση άσκησης έφεσης κατά αθωωτικής απόφασης που επιβάλλει μέτρο θεραπείας, σύμφωνα με το άρθρο 69 του ΠΚ, καθώς και κατά απόφασης του Τριμελούς Πλημμελειοδικείου που διατάσσει την παράταση του μέτρου, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 70 του ΠΚ, ο ορισμός δικασίμου από τον αρμόδιο εισαγγελέα γίνεται υποχρεωτικά σε ημέρα που δεν απέχει περισσότερο από τρεις (3) μήνες από τη διαβίβαση των εγγράφων σε αυτόν.»

Άρθρο 113

Περιορισμός κλήτευσης διαδίκων στη συζήτηση της αναίρεσης - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 512

Στο τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 512 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας οι λέξεις «υπόλοιπους διαδίκους» αντικαθίστανται από τη φράση «διαδίκους που έχουν δικαίωμα να ακουστούν σε σχέση με τα μέρη της απόφασης που καλύπτουν οι αναιρετικοί λόγοι» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Αν υπάρχει περίπτωση απαραδέκτου, η αίτηση αναίρεσης απορρίπτεται κατά τη διαδικασία του άρθρου 476 και, εφόσον ασκήθηκε καταχρηστικά, το δικαστήριο επιβάλλει σε εκείνον που την άσκησε τα έξοδα στο πενταπλάσιο. Διαφορετικά, αρχίζει η διαδικασία στον Άρειο Πάγο σύμφωνα με τις διατάξεις των επόμενων άρθρων. Ο εισαγγελέας του Αρείου Πάγου κλητεύει τον αναιρεσιόντα και τους διαδίκους που έχουν δικαίωμα να ακουστούν σε σχέση με τα κεφάλαια της απόφασης που προσβάλλουν οι αναιρετικοί λόγοι, με κλήση που επιδίδεται σύμφωνα με τα άρθρα 155 - 162 και μέσα στην προθεσμία του άρθρου 166, στο ακροατήριο του δικαστηρίου του Αρείου Πάγου ή στην Ολομέλειά του. Στην κλήση αναφέρεται ρητά ότι, αν ο αναιρεσιών δεν παραστεί στη συζήτηση ή στη μετ' αναβολή αυτής με συνήγορο, η αναίρεσή του απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη. Σε περίπτωση αναίρεσης του εισαγγελέα, εφαρμόζεται αναλόγως η παράγραφος 4 του άρθρου 340. Για την κλήτευση στην Ολομέλεια απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του προέδρου του Αρείου Πάγου, αφού ληφθεί υπόψη η

σοβαρότητα των λόγων αναίρεσης. Στις οριζόμενες από το άρθρο 10 παρ. 2 περιπτώσεις, η αίτηση αναίρεσης εισάγεται στην Ολομέλεια του Αρείου Πάγου.»

Άρθρο 114
Έξοδα σε βάρος των κατηγορουμένων που καταδικάστηκαν - Τροποποίηση άρθρου 577 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 577 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) αντικαθίσταται η παρ. 2, β) προστίθεται παρ. 3 και το άρθρο 577 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 577
Έξοδα σε βάρος των κατηγορουμένων που καταδικάστηκαν

1. Κάθε κατηγορούμενος που καταδικάζεται σε ποινή καταδικάζεται ταυτόχρονα με την ίδια απόφαση και στα έξοδα της ποινικής διαδικασίας.

2. Το ποσό των εξόδων ορίζεται με την καταδικαστική απόφαση και το ύψος τους καθορίζεται ως εξής:

α) επί αποφάσεων Μονομελούς Πλημμελειοδικείου, από διακόσια (200) μέχρι τετρακόσια (400) ευρώ,

β) επί αποφάσεων Τριμελούς Πλημμελειοδικείου, από εξακόσια (600) μέχρι χίλια πεντακόσια (1.500) ευρώ,

γ) επί αποφάσεων Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου, από χίλια εξακόσια (1.600) μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ,

δ) επί αποφάσεων Μονομελούς Εφετείου, από οκτακόσια (800) μέχρι δύο χιλιάδες (2.000) ευρώ,

ε) επί αποφάσεων Τριμελούς Εφετείου, από χίλια διακόσια (1.200) μέχρι τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ,

στ) επί αποφάσεων Μικτού Ορκωτού Εφετείου, από δύο χιλιάδες (2.000) μέχρι τέσσερις χιλιάδες (4.000) ευρώ,

και μπορεί να αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

3. Για τον υπολογισμό του ύψους των εξόδων λαμβάνεται υπόψη εάν η διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης και της διαδικασίας, υπήρξε δαπανηρή για το δημόσιο, ιδίως λόγω της μακροχρόνιας διάρκειας διεξαγωγής της δίκης ή της κυρίας ανακρίσεως, της διενέργειας πραγματογνωμοσύνης και των κλήσεων σημαντικού αριθμού μαρτύρων.»

Άρθρο 115
Έξοδα σε περίπτωση απόρριψης ενδίκων μέσων, ενστάσεων και αιτήσεων - Τροποποίηση άρθρου 578 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 578 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 οι λέξεις «τα έξοδα» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ή αναστολής εκτέλεσης (άρθρα 472 και 497), ή αντιρρήσεων κατά ποινικής διαταγής (άρθρο 412), τα έξοδα, που ισούνται με το μέγιστο ποσό αποφάσεως του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 577 και σε περίπτωση απόρριψης αίτησης αναίρεσης στο διπλάσιο του ανωτέρω ποσού», β) στην παρ. 2 προστίθενται οι λέξεις «ή για κάθε άλλη αίτηση ενώπιον δικαστηρίου,» μετά από τις λέξεις «ποινικών υποθέσεων» και το άρθρο 578 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 578
Έξοδα σε περίπτωση απόρριψης ενδίκων μέσων, ενστάσεων και αιτήσεων

1. Όταν η απόφαση απορρίπτει εξ ολοκλήρου την έφεση ή την αίτηση αναίρεσης ή επανάληψης διαδικασίας ή ακύρωσης της απόφασης (άρθρο 430) ή ακύρωσης της διαδικασίας (άρθρα 341 και 435), ή αναστολής εκτέλεσης (άρθρα 472 και 497), ή αντιρρήσεων κατά ποινικής διαταγής (άρθρο 412), τα έξοδα, που ισούνται με το μέγιστο ποσό αποφάσεως του Μονομελούς Πλημμελειοδικείου σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 577 και σε περίπτωση απόρριψης αίτησης αναίρεσης στο διπλάσιο του ανωτέρω ποσού, επιβάλλονται σε καθέναν από εκείνους που άσκησαν το ένδικο μέσο ή την αίτηση.

2. Όταν με την απόφαση απορρίπτονται ενστάσεις ή άλλες αιτήσεις που υποβάλλονται από οποιονδήποτε διάδοχο κατά τη διάρκεια της συζήτησης ποινικών υποθέσεων, ή για κάθε άλλη αίτηση ενώπιον δικαστηρίου, δεν επιβάλλονται έξοδα.»

Άρθρο 116
Έξοδα σε βάρος εκείνων που έκαναν ψευδή έγκληση ή μήνυση - Τροποποίηση άρθρου 580 Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Στο άρθρο 580 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 τροποποιείται με τη διεύρυνση των περιπτώσεων επιβολής εξόδων σε βάρος εκείνων που έκαναν ψευδή έγκληση ή μήνυση με την προσθήκη της περίπτωσης της δικομανίας και την αντικατάσταση της λέξης «πειστούν» από τη λέξη «κρίνουν», β) η παρ. 2 τροποποιείται ως προς το ποσό των εξόδων που επιβάλλεται στην περίπτωση συνδρομής των προϋποθέσεων της παρ. 1, γ) στην παρ. 4 γα) στο πρώτο εδάφιο αντικαθίστανται η λέξη «πειστεί» από τη λέξη «κρίνει», οι λέξεις «ήταν εντελώς ψευδής και έγινε από δόλο» από τις λέξεις «προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης ή εντελώς ψευδής και έγινε από δόλο ή βαριά αμέλεια ή από τάση δικομανίας, όπως αυτή προκύπτει από την υποβολή ασυνήθους αριθμού αβάσιμων προηγούμενων μηνύσεων ή εγκλήσεων του ίδιου προσώπου», γβ) στο δεύτερο εδάφιο η λέξη «εκείνο» αντικαθίσταται από τις λέξεις «το μέγιστο ποσό» και η λέξη «μονομελές» από τη λέξη «τριμελές», δ) επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και το άρθρο 580 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 580
Έξοδα σε βάρος εκείνων που έκαναν ψευδή έγκληση ή μήνυση

1. Τα δικαστικά συμβούλια και τα ποινικά δικαστήρια, όταν αποφαίνονται για υποθέσεις όπου η δίωξη έγινε με έγκληση ή με μήνυση, επιβάλλουν τα δικαστικά έξοδα σε βάρος καθενός από εκείνους που έκαναν τη μήνυση ή την έγκληση, αν κρίνουν ότι η μήνυση ή έγκληση ήταν εντελώς ψευδής και έγινε με δόλο ή βαριά αμέλεια ή από τάση δικομανίας, όπως αυτή προκύπτει από την υποβολή ασυνήθους αριθμού αβάσιμων προηγούμενων μηνύσεων ή εγκλήσεων του ίδιου προσώπου ή ότι παραμορφώθηκαν με αυτήν δολίως τα πράγματα, ώστε

να δοθεί στην πράξη βαρύτερος χαρακτηρισμός ή να συμπεριληφθούν στην δίωξη πρόσωπα εντελώς αμέτοχα στην αξιόποινη πράξη. Η απαλλαγή ή η επιβολή πρέπει ειδικά να αιτιολογείται.

2. Το ποσό των εξόδων που κατά την παρ. 1 επιβάλλεται από το δικαστήριο, σε βάρος καθενός από εκείνους που έκαναν ψευδή έγκληση ή μήνυση σύμφωνα με την παρ. 1, είναι ίσο με το διπλάσιο του μεγίστου ποσού που επιβάλλεται στον κατηγορούμενο που καταδικάζεται. Το ποσό των εξόδων που επιβάλλεται από το δικαστικό συμβούλιο είναι ίσο με το μέγιστο ποσό που επιβάλλεται από το αντίστοιχου βαθμού τριμελές δικαστήριο.

3. Η διάταξη του άρθρου 577 παρ. 2 εφαρμόζεται ανάλογα και σε αυτήν την περίπτωση.

4. Ο εισαγγελέας όταν αρχειοθετεί τη μήνυση (άρθρο 43) ή απορρίπτει την έγκληση (άρθρο 51) επιβάλλει τα δικαστικά έξοδα σε βάρος του μηνυτή ή του εγκαλούμενου, αν κρίνει ότι η μήνυση ή η έγκληση ήταν προφανώς αβάσιμη στην ουσία της ή ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης ή εντελώς ψευδής και έγινε από δόλο ή βαριά αμέλεια ή από τάση δικομανίας, όπως αυτή προκύπτει από την υποβολή ασυνήθους αριθμού αβάσιμων προηγούμενων μηνύσεων ή εγκλήσεων του ίδιου προσώπου. Το ποσό των εξόδων είναι ίσο με το μέγιστο ποσό που επιβάλλεται στον κατηγορούμενο που καταδικάζεται από το τριμελές πλημμελειοδικείο.»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'
ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΥ
ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΗΝ
ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΝΔΟΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ
ΒΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ Ν. 3500/2006**

Άρθρο 117

Ορισμοί - Τροποποίηση άρθρου 1 ν. 3500/2006

Στο άρθρο 1 του ν. 3500/2006 (Α' 232) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 αα) μετά από τις λέξεις «μέλους της οικογένειας» προστίθενται οι λέξεις «ή σε βάρος προσώπου που δέχεται τις υπηρεσίες φορέα παροχής κοινωνικής μέριμνας στον οποίο ο δράστης εργάζεται», αβ) διαγράφεται η αναφορά στο άρθρο «δ» και αγ) προστίθενται μετά από το άρθρο 311 αναφορά στα άρθρα 336 και 338, β) στην παρ. 2 βα) στην περ. α' μετά από τη λέξη «οικογένεια» διαγράφεται το διαζευκτικό «ή» και προστίθενται οι λέξεις «, η», ββ) στην περ. β' η λέξη «παραστάτης» αντικαθίσταται από τη λέξη «συμπαραστάτης», βγ) στην περ. γ' η λέξη «τέως» αντικαθίσταται από τη λέξη «πρώην» σε δύο σημεία, γ) στην παρ. 3 γα) στο πρώτο εδάφιο διαγράφεται το άρθρο «δ» και γβ) στο δεύτερο εδάφιο προστίθενται μετά από το άρθρο 311 αναφορά στα άρθρα 336 και 338 και το άρθρο 1 διαμορφώνεται ως εξής:

**«Άρθρο 1
Ορισμοί**

Για τον παρόντα νόμο θεωρείται:

1. Ενδοοικογενειακή βία, η τέλεση αξιόποινης πράξης, σε βάρος μέλους της οικογένειας ή σε βάρος προσώπου που δέχεται τις υπηρεσίες φορέα παροχής κοινωνικής

μέριμνας στον οποίο ο δράστης εργάζεται, σύμφωνα με τα άρθρα 6, 7 και 9 του παρόντος και τα άρθρα 299, 311, 336 και 338 του Ποινικού Κώδικα.

2.α. Οικογένεια, η κοινότητα που αποτελείται από συζύγους ή πρόσωπα που συνδέονται με σύμφωνο συμβίωση ή γονείς και συγγενείς πρώτου και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα του.

β. Στην οικογένεια περιλαμβάνονται, εφόσον συνοικούν, συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τέταρτου βαθμού και πρόσωπα των οποίων επίτροπος, δικαστικός συμπαραστάτης ή ανάδοχος γονέας έχει ορισθεί μέλος της οικογένειας, καθώς και κάθε ανήλικο πρόσωπο που συνοικεί στην οικογένεια.

γ. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται και στους μόνιμους συντρόφους και στα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών, στους πρώην συζύγους, στα μέρη συμφώνου συμβίωσης που έχει λυθεί, καθώς και στους πρώην μόνιμους συντρόφους.

3. Θύμα ενδοοικογενειακής βίας, κάθε πρόσωπο της προηγούμενης παραγράφου σε βάρος του οποίου τελείται αξιόποινη πράξη κατά τα άρθρα 6, 7, και 9 του παρόντος. Θύμα είναι και το μέλος, στην οικογένεια του οποίου τελέσθηκε αξιόποινη πράξη, κατά τα άρθρα 299, 311, 336 και 338 του Ποινικού Κώδικα, καθώς και ο ανήλικος κατά την παρ. 2, ενώπιον του οποίου τελείται μία από τις αξιόποινες πράξεις της παρούσας.»

Άρθρο 118

**Σωματική και ψυχολογική βία
σε βάρος ανηλίκων - Τροποποίηση
άρθρου 4 ν. 3500/2006**

Στο άρθρο 4 του ν. 3500/2006 (Α' 232) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στον τίτλο του άρθρου μετά από τη λέξη «σωματική» προστίθενται οι λέξεις «και ψυχολογική» και β) στο πρώτο εδάφιο, βα) μετά από τις λέξεις «επί ασκήσεως σωματικής» προστίθενται οι λέξεις «ή ψυχολογικής» και ββ) διαγράφονται οι λέξεις «ως μέσου σωφρονισμού» και το άρθρο 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 4

Σωματική και ψυχολογική βία σε βάρος ανηλίκων

Επί ασκήσεως σωματικής ή ψυχολογικής βίας σε βάρος ανηλίκου, στο πλαίσιο της ανατροφής του, εφαρμόζεται το άρθρο 1532 του Αστικού Κώδικα.

Η 30ή Απριλίου κάθε χρόνου ορίζεται ως ημέρα κατά της σωματικής τιμωρίας ανηλίκων.»

Άρθρο 119

**Αύξηση του ελάχιστου ύψους του ποσού
της χρηματικής ικανοποίησης -
Τροποποίηση άρθρου 5 ν. 3500/2006**

Στο άρθρο 5 του ν. 3500/2006 (Α' 232) οι λέξεις «χιλίων (1.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δύο χιλιάδων (2.000)» και το άρθρο 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 5

Χρηματική ικανοποίηση

Η κατά το άρθρο 932 του Αστικού Κώδικα Χρηματική ικανοποίηση, λόγω ηθικής βλάβης του παθόντος για μία από τις πράξεις του παρόντος νόμου, δεν μπορεί να είναι

κατώτερη των δύο χιλιάδων (2.000) ευρώ, εκτός αν ο ίδιος ο παθών ζήτησε μικρότερο ποσό.»

Άρθρο 120

Διακεκριμένη περίπτωση τέλεσης της ενδοοικογενειακής σωματικής βλάβης και ενώπιον ανηλίκου - Τροποποίηση άρθρου 6 ν. 3500/2006

Στο άρθρο 6 του ν. 3500/2006 (Α' 232) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 3 προστίθεται στις διακεκριμένες περιπτώσεις ενδοοικογενειακής σωματικής βλάβης που επισύρουν ποινή φυλάκισης τουλάχιστον δύο ετών και η περίπτωση τέλεσης της πράξης ενώπιον του ανηλίκου μέλους της οικογένειας και αν φέρει τα χαρακτηριστικά του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών ετών, β) η παρ. 5 διαγράφεται και το άρθρο 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 6

Ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προξενεί σε άλλο μέλος αυτής σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του, υπό την έννοια του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 308 του Ποινικού Κώδικα, ή με συνεχή συμπεριφορά προξενεί εντελώς ελαφρά κάκωση ή βλάβη της υγείας του, με την έννοια του εδαφίου β' της παραπάνω διάταξης, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον ενός (1) έτους.

2. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου είναι δυνατόν να προκαλέσει στο θύμα κίνδυνο για τη ζωή του ή βαριά σωματική βλάβη, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών. Αν επακολογήσει βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα (10) ετών. Αν ο υπαίτιος επεδίωκε ή γνώριζε και αποδέχθηκε το αποτέλεσμα της πράξης του, τιμωρείται με κάθειρξη.

3. Αν η πράξη της παρ. 1 τελέσθηκε σε βάρος εγκύου ή σε βάρος μέλους της οικογένειας, το οποίο, από οποιαδήποτε αιτία, είναι ανίκανο να αντισταθεί ή αν η πράξη τελέσθηκε ενώπιον ανηλίκου μέλους της οικογένειας, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και αν φέρει και τα χαρακτηριστικά του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών.

4. Αν η πράξη της πρώτης παραγράφου συνιστά μεθυσμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία, ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη. Αν το θύμα είναι ανήλικος, επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα (10) ετών.

5. [Καταργείται].»

Άρθρο 121

Ενδοοικογενειακή παράνομη βία και απειλή και ενώπιον ανηλίκου - Τροποποίηση άρθρου 7 ν. 3500/2006

Στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 7 του ν. 3500/2006 (Α' 232) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο πρώτο εδάφιο η λέξη «βίας» αντικαθίσταται από τις λέξεις «κάθε μορφή βίας» και «με κάθε μορφή βίας» αντιστοίχως, β) προστίθεται

δεύτερο εδάφιο αναφορικά με την ποινή της ενδοοικογενειακής παράνομης βίας και απειλής που τελείται ενώπιον ανηλίκου και το άρθρο 7 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 7

Ενδοοικογενειακή παράνομη βία και απειλή

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο εξαναγκάζει άλλο μέλος χρησιμοποιώντας κάθε μορφή βίας ή απειλή με σπουδαίο και άμεσο κίνδυνο σε πράξη, παράλειψη ή ανοχή χωρίς το θύμα να υποχρεούται προς τούτο τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών, ανεξάρτητα από το αν το απειλούμενο κακό στρέφεται εναντίον του ίδιου του θύματος ή κάποιου από τους οικείους του υπό την έννοια της περίπτωσης β' του άρθρου 13 του Ποινικού Κώδικα. Όποιος τελεί την αξιόποινη πράξη του πρώτου εδαφίου ενώπιον ανηλίκου, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους.

2. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προκαλεί τρόμο ή ανησυχία σε άλλο μέλος της οικογένειας απειλώντας το με κάθε μορφή βίας ή άλλη παράνομη πράξη ή παράλειψη, τιμωρείται με φυλάκιση. Όποιος τελεί την αξιόποινη πράξη του πρώτου εδαφίου ενώπιον ανηλίκου τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τουλάχιστον έξι (6) μηνών.»

Άρθρο 122

Αύξηση του ορίου ποινής στην περίπτωση της τέλεσης ενδοοικογενειακής προσβολής της γενετήσιας αξιοπρέπειας και ενώπιον ανηλίκου - Τροποποίηση άρθρου 9 ν. 3500/2006

Στο άρθρο 9 του ν. 3500/2006 (Α' 232) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 2 αα) οι λέξεις «μέχρι τριών ετών» διαγράφονται, αβ) επέρχονται νομοτεχνικές βελτιώσεις και αγ) προστίθενται, μετά από τις λέξεις «αν ο παθών είναι ανήλικος», οι λέξεις «ή η πράξη τελείται ενώπιόν του», β) η παρ. 3 διαγράφεται και το άρθρο 9 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 9

Ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας

1. Το μέλος της οικογένειας το οποίο προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου μέλους της, με ιδιαίτερα ταπεινωτικό λόγο ή έργο που ανάγεται στη γενετήσια ζωή του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών.

2. Με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών τιμωρείται η πράξη της παρ. 1, αν ο παθών είναι ανήλικος ή η πράξη τελείται ενώπιόν του.

3. [Καταργείται].»

Άρθρο 123

Προϋποθέσεις ποινικής διαμεσολάβησης - Τροποποίηση άρθρου 11 ν. 3500/2006

Στο άρθρο 11 του ν. 3500/2006 (Α' 232) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 προστίθεται διαζευκτικά η αρμοδιότητα των ανακριτικών υπαλλήλων όταν ενεργούν στο πλαίσιο της παρ. 2 του άρθρου 245 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας να εξετάζουν τη δυνατότητα διαμεσολάβησης, β) στην παρ. 2 βα) στο πρώτο εδάφιο της περ. β' προστίθεται και η συμμετοχή σε

πρόγραμμα απεξάρτησης ως όρος ποινικής διαμεσολάβησης και προστίθεται στους φορείς που παρέχουν τα συμβουλευτικά/θεραπευτικά προγράμματα, καθώς και τα προγράμματα απεξάρτησης και κάθε ιδιωτικός φορέας που εποπτεύεται από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Υγείας και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, ββ) στην περ. γ' προστίθενται δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εδάφιο, βγ) προστίθεται περ. δ', γ) στην παρ. 5 το άρθρο «45Α» αντικαθίσταται από το άρθρο «46» και το άρθρο 11 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 11
Προϋποθέσεις

1. Στα πλημμελήματα ενδοοικογενειακής βίας ο αρμόδιος για την άσκηση ποινικής δίωξης εισαγγελέας ή ο αρμόδιος ανακριτικός υπάλληλος, ενεργώντας στο πλαίσιο της παρ. 2 του άρθρου 245 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, διερευνούν τη δυνατότητα διαμεσολάβησης κατά τη Διαδικασία των επόμενων άρθρων.

2. Προϋπόθεση για την έναρξη της Διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης είναι η υποβολή ανεπιφύλακτης δήλωσης εκ μέρους του προσώπου στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, ότι είναι πρόθυμο σωρευτικά:

α) Να υποσχεθεί ότι δεν θα τελέσει στο μέλλον οποιαδήποτε πράξη ενδοοικογενειακής βίας (λόγος τιμής) και ότι, σε περίπτωση συνοίκησης, δέχεται να μείνει εκτός οικογενειακής κατοικίας για εύλογο χρονικό διάστημα, εάν το προτείνει το θύμα. Για την υπόσχεση αυτή συντάσσεται έκθεση κατά τα άρθρα 148 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

β) Να παρακολουθήσει ειδικό συμβουλευτικό - θεραπευτικό πρόγραμμα ή πρόγραμμα απεξάρτησης για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας σε δημόσιο φορέα ή σε ιδιωτικό φορέα που εποπτεύεται από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Υγείας ή Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, σε όποιον τόπο και για όσο χρονικό διάστημα κρίνεται τούτο αναγκαίο από τους αρμόδιους θεραπευτές. Ο υπεύθυνος του προγράμματος πιστοποιεί την ολοκλήρωση της παρακολούθησής του. Το σχετικό πιστοποιητικό επισυνάπτεται στον φάκελο της δικογραφίας. Αναφέρονται δε σε αυτό, αναλυτικά, το αντικείμενο του συμβουλευτικού - θεραπευτικού προγράμματος ή του προγράμματος απεξάρτησης και ο αριθμός των συνεδριών που παρακολούθησε ο ενδιαφερόμενος.

Σε περίπτωση μη ολοκλήρωσης της παρακολούθησης του προγράμματος εφαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 13.

γ) Να άρει ή να αποκαταστήσει, εφόσον είναι δυνατόν, αμέσως τις συνέπειες που προκλήθηκαν από την πράξη και να καταβάλει εύλογη χρηματική ικανοποίηση στον παθόντα. Αν αποδεδειγμένα προκύπτει, πως τόσο το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, όσο και το θύμα βρίσκονται σε πρόδηλη οικονομική αδυναμία, με αποτέλεσμα να αδυνατεί να αποζημιωθεί το θύμα σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο και υφίσταται η ανάγκη μετεγκατάστασης του θύματος και των ανήλικων τέκνων του σε ασφαλές περιβάλλον και κάλυψης βασικών βιοτικών αναγκών τους, προβλέπεται η καταβολή εφάπαξ ποσού αποζημίωσης προς το θύμα, η οποία καταβάλλεται δίχως καθυστέρηση από την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης του

άρθρου 1 του ν. 3811/2009 (Α' 231) κατόπιν αίτησης του θύματος με αναλογική εφαρμογή του ανωτέρου νόμου. Η περ. δ' του άρθρου 9 του ν. 3811/2009, περί κατάχρησης δικαιώματος, εφαρμόζεται αναλόγως. Το Ελληνικό Δημόσιο υποκαθίσταται στα δικαιώματα του αποζημιωθέντος θύματος σε βάρος του προσώπου στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, μέχρι το ύψος του καταβληθέντος ποσού, την είσπραξη του οποίου επιδιώκει σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν. 4978/2022, Α' 190). Η αποζημίωση του θύματος από την Ελληνική Αρχή Αποζημίωσης, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, δεν θίγει το δικαίωμα αποζημίωσής του από το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η τέλεση του εγκλήματος, σύμφωνα με τα άρθρα 914 και 932 του Αστικού Κώδικα.

δ) Να προβεί σε κάθε άλλη ενέργεια αποκατάστασης ή μεταμέλειας που προτείνει το θύμα.

3. Αν το θύμα της ενδοοικογενειακής βίας είναι ανήλικος, η ποινική διαμεσολάβηση ενεργείται υπέρ αυτού και από κοινού από τον κατά τόπον αρμόδιο εισαγγελέα ανηλίκων και τον ασκούντα την επιμέλεια, εφόσον αυτός δεν είναι το ίδιο πρόσωπο με τον φερόμενο ως δράστη του εγκλήματος. Αν δεν υπάρξει ομοφωνία, η διαμεσολάβηση δεν είναι δυνατή. Ο ανήλικος που έχει συμπληρώσει το δέκατο τέταρτο έτος της ηλικίας του μπορεί, εφόσον το επιθυμεί, να παρίσταται κατ' αυτήν και να ακούγεται. Τα πρόσωπα του πρώτου εδαφίου αντιπροσωπεύουν τον ανήλικο στη Διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης και για τις αστικές αξιώσεις.

4. Οι σχετικές με την ποινική διαμεσολάβηση διατάξεις του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται, αν ο φερόμενος ως δράστης της πράξεως ενδοοικογενειακής βίας είναι επίτροπος, δικαστικός συμπαραστάτης ή ανάδοχος γονέας του ανήλικου.

5. Αν την πράξη ενδοοικογενειακής βίας σε βαθμό πλημμελήματος φέρεται να έχει τελέσει ανήλικος, εφαρμόζεται το άρθρο 46 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.»

Άρθρο 124
Διεύρυνση της δυνατότητας του δικαστηρίου για επιβολή περιοριστικών όρων και ποινικής διαμεσολάβησης - Τροποποίηση άρθρου 12 ν. 3500/2006

Στο άρθρο 12 του ν. 3500/2006 (Α' 232) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 αα) στο πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται η αναφορά στο άρθρο «423» από το άρθρο «424», αβ) στο τρίτο εδάφιο αντικαθίστανται οι λέξεις «κατά το πρώτο εδάφιο» από τις λέξεις «για οποιαδήποτε αιτία», β) η παρ. 6 αντικαθίσταται, γ) η παρ. 7 τροποποιείται με την πρόβλεψη της δυνατότητας διαμεσολάβησης και κατά την ενδιάμεση διαδικασία, εντός προθεσμίας από την επίδοση του κλητηρίου θεσπίσματος, με την υποβολή πρακτικού από τους συνηγόρους των μερών και με την προσθήκη δεύτερου εδαφίου και το άρθρο 12 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 12
Διαδικασία

1. Αν σε βάρος του υπαιτίου κινηθεί η Διαδικασία των άρθρων 417 επ. του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, ποινική

διαμεσολάβηση επιτρέπεται μόνον εφόσον το δικαστήριο αναβάλει την εκδίκαση της υπόθεσης κατά τις διατάξεις του άρθρου 424 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Στην περίπτωση αυτή, η σχετική Διαδικασία χωρεί κατά τις παρ. 3 έως 6 του παρόντος άρθρου. Το δικαστήριο που αναβάλλει την εκδίκαση της υπόθεσης, για οποιαδήποτε αιτία, εξετάζει αυτεπαγγέλτως αν συντρέχει περίπτωση να επιβληθούν στον υπαίτιο περιοριστικοί όροι κατά το άρθρο 18 του παρόντος νόμου.

2. Αν σε βάρος του φερόμενου ως δράστη ενεργείται προκαταρκτική εξέταση, ο εισαγγελέας, πριν από κάθε άλλη ενέργεια:

α) μπορεί να διατάσσει τη διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης στο φερόμενο ως θύμα, προκειμένου να ερευνηθεί η βασιμότητα της καταγγελίας για την σε βάρος του τέλεση της πράξεως,

β) εξετάζει ο ίδιος κάθε μάρτυρα που προτείνεται, καθώς και τα πρόσωπα της οικογένειας ή παραγγέλλει την εξέταση αυτών από τους αρμόδιους ανακριτικούς υπαλλήλους, και

γ) καλεί το πρόσωπο στο οποίο αποδίδεται η τέλεση της πράξεως να παράσχει στον ίδιο ή στον αρμόδιο ανακριτικό υπάλληλο εξηγήσεις υπό τους όρους του άρθρου 31 παρ. 2 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

3. Αν ο παρέχων εξηγήσεις δεν υποβάλει ο ίδιος, ή μέσω του συνηγόρου του, την κατά την παρ. 2 του άρθρου 11 δήλωση περί ποινικής διαμεσολάβησης, καλείται, προς τούτο, από τον αρμόδιο εισαγγελέα. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να λάβει προθεσμία τριών (3) ημερών για να απαντήσει.

4. Αν η απάντηση του παρέχοντος εξηγήσεις είναι αρνητική ή αυτός δεν απαντήσει, κινείται η ποινική Διαδικασία κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν η απάντηση του παρέχοντος εξηγήσεις είναι θετική, ο εισαγγελέας ενημερώνει τον παθόντα ή τον συνήγορό του για την κατά τα ανωτέρω δήλωση του ενδιαφερομένου και, αν υποβληθεί σχετικό αίτημα, παρέχεται στον παθόντα προθεσμία, το πολύ τριών (3) ημερών, για να δηλώσει αν δέχεται τη διαμεσολάβηση.

5. Αν η απάντηση του παθόντος είναι αρνητική ή αυτός δεν απαντήσει ή δεν επέλθει συμφωνία ως προς τους όρους της περίπτωσης α' της παραγράφου 2 του άρθρου 11, κινείται η ποινική Διαδικασία κατά τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Αν η απάντηση του παθόντος είναι θετική, ο εισαγγελέας με διάταξη του θέτει τη δικογραφία σε ειδικό αρχείο της εισαγγελίας. Κατά της διατάξεως αυτής δεν χωρεί προσφυγή.

6. Αν τα πρόσωπα στα οποία αποδίδεται η τέλεση της πράξης είναι περισσότερα ή η φερόμενη ως τελεσθείσα πράξη αφορά περισσότερα θύματα, η δικογραφία χωρίζεται για τα μέρη που συναινούν και λαμβάνει αυτοτελή δικονομική πορεία σύμφωνα με τις επιμέρους διακρίσεις της παρ. 5.

7. Η συμφωνία των διαδίκων μερών για την κατά την παρ. 2 του άρθρου 11 του παρόντος έναρξη της διαδικασίας ποινικής διαμεσολάβησης μπορεί να υποβληθεί και με σχετικό πρακτικό εκ μέρους των συνηγόρων τους, στον αρμόδιο εισαγγελέα το αργότερο εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την επίδοση του κλητηρί-

ου θεσπίσματος. Στην τελευταία περίπτωση ο αρμόδιος εισαγγελέας αποσύρει τη δικογραφία από το πινάκιο προκειμένου να λάβουν χώρα οι ενέργειες του δεύτερου εδαφίου της παρ. 5 του παρόντος.»

Άρθρο 125

Αστικές συνέπειες - Αντικατάσταση άρθρου 14 ν. 3500/2006

Το άρθρο 14 του ν. 3500/2006 (Α' 232) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 14

Αστικές συνέπειες

1. Η συμφωνία των διαδίκων για την έναρξη της διαδικασίας της ποινικής διαμεσολάβησης δεν εμποδίζει την άσκηση αγωγής διαζυγίου ή την υποβολή αιτήσεως συναινετικής λύσης του γάμου, την πρόοδο της δίκης και τη λύση του γάμου ή τη λύση του συμφώνου συμβίωσης.

2. Η μη συμμόρφωση του φερόμενου ως δράστη προς τους όρους της ποινικής διαμεσολάβησης και η μη ολοκλήρωση της διαδικασίας έχει ως αποτέλεσμα την ανατροπή της συμφωνίας, όσον αφορά στις χρηματικές αξιώσεις του θύματος, οι οποίες αναβιώνουν αναδρομικά και μπορούν να αναζητηθούν κατά τις διατάξεις περί αδικοπραξίας. Τα καταβληθέντα, λόγω της συμφωνίας, μπορούν να αναζητηθούν κατά τις διατάξεις περί αδικαιολόγητου πλουτισμού.

3. Μετά την ολοκλήρωση της ποινικής διαμεσολάβησης και τη συμμόρφωση του φερόμενου ως δράστη στους όρους της συμφωνίας, όσον αφορά στις χρηματικές αξιώσεις του θύματος, αποκλείεται η ανατροπή αυτής, εξ οιαδήποτε λόγου και η αναζήτηση των καταβληθέντων σε συμμόρφωση αυτής.»

Άρθρο 126

Εναρμόνιση της παραγραφής με τις διατάξεις του Ποινικού Κώδικα - Τροποποίηση άρθρου 16 ν. 3500/2006

Το άρθρο 16 του ν. 3500/2006 (Α' 232) τροποποιείται ως προς την έναρξη της προθεσμίας παραγραφής προς εναρμόνιση με την παρ. 4 του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα και το άρθρο 16 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 16

Παραγραφή

Αν οι πράξεις των άρθρων 6, 7 και 9 του παρόντος στρέφονται κατά ανηλίκου, η έναρξη της προθεσμίας παραγραφής αναστέλλεται κατά τα οριζόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα.»

Άρθρο 127

Διεύρυνση των περιοριστικών όρων που επιβάλλουν τα δικαστικά όργανα και των φορέων που γνωμοδοτούν - Τροποποίηση άρθρου 18 ν. 3500/2006

Στο άρθρο 18 του ν. 3500/2006 (Α' 232) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 αα) στο πρώτο εδάφιο προστίθεται ο περιοριστικός όρος της συμμετοχής του δράστη σε θεραπευτικά ή συμβουλευτικά προγράμματα ή προγράμματα απεξάρτησης, ββ) προστίθενται νέα

εδάφια, δεύτερο και τρίτο, β) στην παρ. 3 βα) γίνονται νομοτεχνικές βελτιώσεις, ββ) προστίθενται στους φορείς προέλευσης των επιστημόνων που γνωμοδοτούν και όλων των δημοσίων φορέων, καθώς και των φορέων του ιδιωτικού τομέα που εποπτεύονται από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Υγείας και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, και το άρθρο 18 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 18
Περιοριστικοί όροι

1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας είναι δυνατόν, αν υπό τις συγκεκριμένες συνθήκες κρίνεται απαραίτητο για την προστασία της σωματικής και ψυχικής υγείας του θύματος, να επιβληθούν στον κατηγορούμενο από το αρμόδιο ποινικό δικαστήριο στο οποίο παραπέμπεται να δικασθεί ή από τον αρμόδιο ανακριτή ή από το δικαστικό συμβούλιο ή από τον εισαγγελέα που έχει επιληφθεί της υπόθεσης με αιτιολογημένη διάταξή του, κατά της οποίας επιτρέπεται η άσκηση προσφυγής ενώπιον του συμβουλίου πλημμελειοδικών, και για όσο χρονικό διάστημα απαιτείται, περιοριστικοί όροι, όπως ιδίως η απομάκρυνσή του από την οικογενειακή κατοικία, η μετοίκισή του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους χώρους κατοικίας ή και εργασίας του θύματος, κατοικίες στενών συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια των παιδιών και ξενώνες φιλοξενίας, η συμμετοχή του σε θεραπευτικά ή συμβουλευτικά προγράμματα ή προγράμματα απεξάρτησης. Για την επιβολή περιοριστικών όρων λαμβάνονται υπόψη ιδίως η βαρύτητα και η συχνότητα της πράξης, η επικινδυνότητα του δράστη και η υποτροπή. Απόσπασμα των ανωτέρω αποφάσεων, βουλευμάτων και διατάξεων, που επιβάλλουν περιοριστικούς όρους διαβιβάζεται αυθημερόν στον αρμόδιο για την εκτέλεσή τους Εισαγγελέα και κοινοποιείται αμελλητί στις δικαστικές αρχές. Όποιος παραβιάζει τον περιοριστικό όρο που του έχει επιβληθεί τιμωρείται με φυλάκιση.

2. Ο περιοριστικός όρος που έχει επιβληθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου είναι δυνατόν να ανακληθεί, αντικατασταθεί ή τροποποιηθεί από το αρμόδιο δικαστικό όργανο που τον επέβαλε, με αίτηση αυτού στον οποίο επιβλήθηκε ή του θύματος, στην οποία αναφέρονται οι λόγοι για τους οποίους επιβάλλεται η ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίησή του ή και αυτεπαγγέλτως αν εκλείψουν οι λόγοι επιβολής ή προκύψει λόγος αντικατάστασης του όρου. Το δικαστικό όργανο αποφαινεται αφού ακούσει το θύμα και αυτόν στον οποίο επιβλήθηκε ο περιοριστικός όρος.

3. Το δικαστικό όργανο που είναι αρμόδιο κατά την παρ. 1 για την επιβολή, ανάκληση, αντικατάσταση ή τροποποίηση των περιοριστικών όρων, μπορεί να ζητήσει, συμβουλευτικά, τη γνώμη ψυχιάτρων, ψυχολόγων, κοινωνικών λειτουργών και άλλων επιστημόνων με ειδικές γνώσεις σε θέματα ενδοοικογενειακής βίας, εφόσον τα πρόσωπα αυτά εργάζονται σε δημόσιο φορέα ή σε ιδιωτικό φορέα που εποπτεύεται από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Υγείας ή Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας.»

Άρθρο 128
Υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας -
Τροποποίηση άρθρου 20 ν. 3500/2006

Στην παρ. 1 του άρθρου 20 του ν. 3500/2006 (Α' 232) η αναφορά στο άρθρο «243» αντικαθίσταται από το άρθρο «245» και το άρθρο 20 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 20
Υποχρέωση τήρησης εχεμύθειας

1. Σε περίπτωση διαπράξεως εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας, οι αρμόδιες αστυνομικές αρχές που διενεργούν προανάκριση, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 245 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, απαγορεύεται να ανακοινώνουν με οποιονδήποτε τρόπο το ονοματεπώνυμο του θύματος και του κατηγορουμένου, τη διεύθυνση κατοικίας τους, καθώς και οποιαδήποτε άλλα στοιχεία είναι δυνατόν να αποκαλύψουν την ταυτότητά τους.

2. Οι παραβάτες της διατάξεως αυτής τιμωρούνται με φυλάκιση μέχρι δύο (2) ετών.»

Άρθρο 129
Διεύρυνση των φορέων του δημοσίου
τομέα που παρέχουν συνδρομή και άμεση
ενημέρωση του θύματος και των φορέων
από τις αρμόδιες αστυνομικές αρχές -
Τροποποίηση άρθρου 21 ν. 3500/2006

Στο άρθρο 21 του ν. 3500/2006 (Α' 232) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στην παρ. 1 διευρύνεται ο κύκλος των παρεχόντων την αναγκαία συνδρομή φορέων με τη συμπερίληψη των φορέων που εποπτεύονται από τα Υπουργεία Εσωτερικών και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, β) στην παρ. 2 βα) διαγράφονται οι λέξεις «, εφόσον το ζητήσει το θύμα,» και ββ) μετά από τη λέξη «ενημερώσουν» προστίθεται η λέξη «αμελλητί» και το άρθρο 21 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 21
Κοινωνική συμπαράσταση

1. Τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας δικαιούνται ηθικής συμπαράστασης και της αναγκαίας υλικής συνδρομής από τα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου που λειτουργούν ειδικά για τους σκοπούς αυτούς υπό την εποπτεία των Υπουργείων Εσωτερικών, Υγείας ή Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, και από κοινωνικές υπηρεσίες των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης.

2. Οι αστυνομικές αρχές που επιλαμβάνονται, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας υποχρεούνται να ενημερώσουν αμελλητί αυτό και τους παραπάνω φορείς, ώστε να παρασχεθεί αμέσως η απαραίτητη, κατά περίπτωση, αρωγή.»

Άρθρο 130
Υποχρεώσεις των επαγγελματιών -
Αντικατάσταση άρθρου 23 ν. 3500/2006

Στο άρθρο 23 του ν. 3500/2006 (Α' 232) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στον τίτλο οι λέξεις «των εκπαιδευτικών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των επαγγελματιών», β) οι παρ. 1 και 2 αντικαθίστανται, γ) προστίθεται παρ. 2Α και το άρθρο 23 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 23**Υποχρεώσεις των επαγγελματιών**

1. Παιδαγωγός, εκπαιδευτικός, μέλος του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού ή του ειδικού βοηθητικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κοινωνικός λειτουργός, ψυχολόγος, επιμελητής, προπονητής ή γιατρός που παρέχει τις υπηρεσίες του σε ανήλικο, ο οποίος κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του πληροφορείται ή διαπιστώνει με οποιονδήποτε τρόπο, ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος ανήλικου έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας, υποχρεούται να το αναφέρει αμελλητί στις αρμόδιες διωκτικές αρχές. Την ίδια υποχρέωση έχει ιατρός που με βάση σοβαρά αντικειμενικά ευρήματα της ιατρικής εξέτασης διαπιστώνει ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος ενήλικου έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας.

2. Τα πρόσωπα της παρ. 1, που προβαίνουν σε αναφορά εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας δεν εγκαλούνται, δεν ενάγονται, δεν διώκονται πειθαρχικά, δεν απολύονται, ούτε υφίστανται άλλου είδους κυρώσεις ή δυσμενή μεταχείριση, για το περιστατικό που ανέφεραν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, παρά μόνο εάν προέβησαν εν γνώσει τους σε αναληθή αναφορά.

2.Α. Τα πρόσωπα της παρ. 1 καλούνται να εξετασθούν ως μάρτυρες κατά τη διαδικασία στο ακροατήριο, μόνο αν το έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας δεν αποδεικνύεται με οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό μέσο.

3. Οι διατάξεις του παρόντος εφαρμόζονται αναλόγως και για τα μέλη του προσωπικού και τους Προϊσταμένους των Κέντρων Εκπαιδευτικής και Συμβουλευτικής Υποστήριξης (Κ.Ε.Σ.Υ.) του άρθρου 6 και της παρ. 3 του άρθρου 18 του ν. 4547/2018 (Α' 102).»

Άρθρο 131**Μέριμνα για τα θύματα ενδοοικογενειακής βίας - Προσθήκη άρθρου 23Α στον ν. 3500/2006**

Μετά το άρθρο 23 του ν. 3500/2006 (Α' 232) προστίθεται άρθρο 23Α ως εξής:

«Άρθρο 23Α

Ατομική αξιολόγηση των θυμάτων και διαχείριση του κινδύνου επανάληψης της βίας και δευτερογενούς θυματοποίησης

1. Οι υπηρεσίες υποδοχής θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, όπως οι αστυνομικές αρχές, οι κοινωνικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες υγείας και οι εξειδικευμένες δομές για την υποστήριξη των θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, και ιδίως των γυναικών, κατά τον λόγο αρμοδιότητάς τους και κατόπιν προηγούμενης ενημέρωσης και σύμφωνης γνώμης του θύματος, προβαίνουν σε:

α) ατομική αξιολόγηση του θύματος, με σκοπό την εκτίμηση του κινδύνου να υποστεί επανάληψη της βίας ή δευτερογενή θυματοποίηση και

β) διαχείριση του κινδύνου, με τον προσδιορισμό των κατάλληλων μέτρων άμεσης προστασίας του θύματος, προκειμένου να αποτραπούν η επανάληψη της βίας και η δευτερογενής θυματοποίηση.

2. Η ατομική αξιολόγηση και διαχείριση του κινδύνου διενεργείται με τη συμμετοχή του θύματος, λαμβάνοντας κυρίως υπόψη:

α) τα προσωπικά χαρακτηριστικά του θύματος, όπως την ηλικία, τη φυλή, τη θρησκεία, την εθνικότητα ή εθνοτική καταγωγή, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα ή τα χαρακτηριστικά φύλου ή την αναπηρία, το καθεστώς διαμονής ή κατοικία, τη σχέση συγγένειας και τον βαθμό οικονομικής ή άλλης εξάρτησης με τον δράστη, καθώς και το ιστορικό προηγούμενης θυματοποίησης,

β) τον βαθμό βλάβης του θύματος, το είδος, τη σοβαρότητα και τη συχνότητα της βίας.

γ) παράγοντες επικινδυνότητας ή υποτροπής της βίας, που συντρέχουν στο πρόσωπο του δράστη, όπως ιδίως απειλές για τη ζωή ή τη σωματική ακεραιότητα του θύματος, την κατοχή πυροβόλου όπλου, προηγούμενες καταδίκες για ενδοοικογενειακή βία, εξακολουθητική παρακολούθηση, εξαρτήσεις από αλκοόλ ή άλλες ουσίες, εκδήλωση βίας ή απειλών ενώπιον ανήλικου,

δ) άλλες ιδιαίτερες περιστάσεις που συντρέχουν είτε στο πρόσωπο του θύματος είτε στο πρόσωπο του δράστη.

3. Οι διωκτικές, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές, ενώπιον των οποίων εκκρεμεί υπόθεση ενδοοικογενειακής βίας, όποτε κρίνεται αναγκαίο, ενημερώνουν και παραπέμπουν το θύμα, κατόπιν αίτησής του, σε κοινωνικές υπηρεσίες ή σε υπηρεσίες υγείας ή σε εξειδικευμένες δομές υποστήριξης θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας, και ιδίως των γυναικών, για τη διενέργεια ατομικής αξιολόγησης, με σκοπό να προσδιοριστούν τα κατάλληλα μέτρα άμεσης προστασίας του.

Η ατομική αξιολόγηση επικαιροποιείται καθ' όλη τη διάρκεια της εκκρεμούς ποινικής διαδικασίας, αν ουσιαστικά μεταβάλλονται οι περιστάσεις που αποτέλεσαν τη βάση της.

4. Στο πλαίσιο διαχείρισης του κινδύνου, για τον προσδιορισμό των κατάλληλων μέτρων για την προστασία του θύματος, η υπηρεσία υποδοχής συνεργάζεται με άλλες αρμόδιες, κατά περίπτωση, υπηρεσίες και αρχές και μπορεί να διαβιβάζει προς αυτές ή να λαμβάνει από αυτές τις αναγκαίες πληροφορίες, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του θύματος.

5. Ο τελικός προσδιορισμός και η λήψη των κατάλληλων μέτρων προστασίας του θύματος γίνονται με τη σύμφωνη γνώμη του.

6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Εσωτερικών, Προστασίας του Πολίτη, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Υγείας και Μετανάστευσης και Ασύλου καθορίζονται όλες οι αναγκαίες λεπτομέρειες και διαδικασίες σχετικά με τη μεθοδολογία και τον τρόπο συνεργασίας των υπηρεσιών και αρχών των προηγούμενων παραγράφων, καθώς και κάθε άλλο ζήτημα για την εφαρμογή του παρόντος.»

Άρθρο 132**Προσλήψεις συγγενών θυμάτων ενδοοικογενειακής βίας - Τροποποίηση υποπερ. ββ) περ. γ' παρ. 1 άρθρου 18 ν. 3870/2010**

Στην υποπερ. ββ) της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 3870/2010 (Α' 138), περί ειδικών ρυθμίσεων για την κάλυψη αναγκών των δήμων σε προσωπικό για

τον καθαρισμό των σχολικών μονάδων, των Δημόσιων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ.) και των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.), επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο τρίτο εδάφιο επικαιροποιείται η παραπεμπόμενη νομοθεσία, β) στο έβδομο εδάφιο, προστίθενται οι λέξεις «και τα κριτήρια», γ) προστίθενται εδάφια, ένατο έως δέκατο έκτο, και η υποπερ. ββ) διαμορφώνεται ως εξής:

«ββ) Από την έναρξη του διδακτικού έτους 2020-2021, αν οι ανάγκες των δήμων για τον καθαρισμό: α) των σχολικών μονάδων και β) των Δημόσιων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (Δ.Ι.Ε.Κ.) και των Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.) δεν καλύπτονται από το τακτικό προσωπικό τους, μπορούν να καλύπτονται με συμβάσεις Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου διάρκειας ίσης με το διδακτικό έτος, οι οποίες καταρτίζονται από τους οικείους δήμους, σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 51 του ν. 4622/2019, που εκδίδεται κατόπιν αιτήματος του Υπουργού Εσωτερικών για το προσωπικό της περ. α) και του Υπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού για το προσωπικό της περ. β).

Η δαπάνη καλύπτεται για κάθε διδακτικό έτος για το προσωπικό της περ. α) από ειδική πίστωση που εγγράφεται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Εσωτερικών και κατανέμεται κατ' αναλογία στους οικείους δήμους με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Εσωτερικών και για το προσωπικό της περ. β) από τις πιστώσεις της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, οι οποίες μεταφέρονται μέσω του προϋπολογισμού του Υπουργείου Εσωτερικών στους δικαιούχους δήμους.

Οι ως άνω συμβάσεις δεν συμπεριλαμβάνονται στον μέγιστο επιτρεπόμενο αριθμό προσλήψεων προσωπικού της παρ. 10 του άρθρου 51 του ν. 4622/2019 (Α' 133) και δεν υπάγονται στις διατάξεις του ν. 4765/2021 (Α' 6), αποκλείεται δε, η μετατροπή τους σε συμβάσεις αορίστου χρόνου.

Το χρονικό διάστημα που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 5 του π.δ. 164/2004 (Α' 134), περιορίζεται στους δύο (2) μήνες.

Οι ανωτέρω συμβάσεις δεν υπόκεινται στους περιορισμούς του άρθρου 6 του π.δ. 164/2004.

Με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών ρυθμίζονται η διαδικασία και τα κριτήρια πρόσληψης, οι όροι της σύμβασης εργασίας και οι προϋποθέσεις χορήγησής τους, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο ζήτημα για την εφαρμογή της παρούσας.

Το προσωπικό καθαριότητας στα Δ.Ι.Ε.Κ. και τα Σ.Δ.Ε. προσλαμβάνεται με βάση τους τελικούς πίνακες κατάταξης επιτυχόντων - προσληπτέων, οι οποίοι θα προκύψουν από τις αντίστοιχες ανακοινώσεις των οικείων δήμων, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της ανωτέρω απόφασης του Υπουργού Εσωτερικών.

Σε περίπτωση θανάτου λόγω ενδοοικογενειακής βίας και εφόσον έχει ασκηθεί ποινική δίωξη, είναι δυνατή η πρόσληψη προσωπικού καθαριότητας στις σχολικές μονάδες των δήμων με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου ενός συγγενούς αποβιώσαντος εκ της ως άνω αιτίας πρώτου βαθμού συγγενείας εξ αίματος με αυτόν.

Αν υπάρχουν περισσότεροι συγγενείς πρώτου βαθμού, η δυνατότητα πρόσληψης αφορά μόνο έναν (1) από αυτούς.

Για την πρόσληψη υποβάλλεται αίτηση από τον υποψήφιο προς τον οικείο δήμο, εντός της προθεσμίας που προβλέπει η ανακοίνωση που εκδίδεται για την εκκίνηση της διαδικασίας πρόσληψης.

Η αίτηση συνοδεύεται από τα απαιτούμενα εκ του νόμου δικαιολογητικά για την απόδειξη των γενικών προσόντων πρόσληψης και για την πιστοποίηση του θανάτου εξαιτίας ενδοοικογενειακής βίας, περιλαμβανομένου του πιστοποιητικού άσκησης ποινικής δίωξης. Κάθε άλλο ζήτημα σχετικά με τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά καθορίζεται με την απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών του εβδόμου εδαφίου.

Αν υπάρχουν περισσότεροι συγγενείς πρώτου βαθμού, η αίτηση συνοδεύεται και από υπεύθυνες δηλώσεις των λοιπών συγγενών πρώτου βαθμού περί παραίτησης από τη δυνατότητα πρόσληψης.

Ο δικαιούχος προσλαμβάνεται ως υπεράριθμος για κάθε διδακτικό έτος στον δήμο του οποίου είναι κάτοικος, μη εφαρμοζομένων των κριτηρίων και της διαδικασίας μοριοδότησης της απόφασης του εβδόμου εδαφίου.

Η δαπάνη μισθοδοσίας του εν λόγω προσωπικού βαρύνει τον προϋπολογισμό του οικείου δήμου.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ ΤΗΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΣΟΔΩΝ ΑΠΟ ΕΓΚΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ Ν. 4557/2018

Άρθρο 133

Αύξηση του διοικητικού προστίμου που επιβάλλεται σε νομικά πρόσωπα ή οντότητες όταν το κέρδος από παράβαση σχετιζόμενη με τη νομιμοποίηση εσόδων δεν μπορεί να προσδιοριστεί και απάλειψη της προϋπόθεσης προηγούμενης αμετάκλητης καταδίκης φυσικού προσώπου για την επιβολή του προστίμου - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 45 ν. 4557/2018

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 45 του ν. 4557/2018 (Α' 139) επέρχονται οι εξής αλλαγές: α) στο δεύτερο εδάφιο της περ. α), οι λέξεις «ένα εκατομμύριο (1.000.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τέσσερα εκατομμύρια (4.000.000)», β) στην περ. δ' της παρ. 1 μετά από τις λέξεις «και διαγωνισμούς του» οι λέξεις «ελληνικού Δημοσίου ή των νομικών προσώπων δημόσιου δικαίου συμπεριλαμβανομένων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και των νομικών τους προσώπων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δημοσίου τομέα υπό την έννοια της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), γ) το τέταρτο εδάφιο καταργείται και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Αν αξιόποινη πράξη νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή κάποιο από τα βασικά

αδικήματα τελείται προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου ή οντότητας από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή της οντότητας και κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτών ή έχει εξουσία εκπροσώπησης τους ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό τους ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτών, επιβάλλονται αιτιολογημένα στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι εξής κυρώσεις:

α) Διοικητικό πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ έως δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ. Το ακριβές ποσό του προστίμου ορίζεται κατ' ελάχιστον στο διπλάσιο του ποσού του κέρδους που προήλθε από την παράβαση, εφόσον το κέρδος μπορεί να προσδιοριστεί είτε εφόσον δεν μπορεί να προσδιοριστεί σε τέσσερα εκατομμύρια (4.000.000) ευρώ.

β) Οριστική ή προσωρινή, για χρονικό διάστημα από έναν (1) μήνα έως δύο (2) έτη, ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, ή λύση του νομικού προσώπου ή της οντότητας και θέση αυτού ή αυτής υπό εκκαθάριση.

γ) Απαγόρευση άσκησης ορισμένων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων ή εγκατάστασης υποκαταστημάτων ή αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου, για το ίδιο χρονικό διάστημα.

δ) Οριστικός ή προσωρινός για το ίδιο χρονικό διάστημα αποκλεισμός από δημόσιες παροχές, ενισχύσεις, αναθέσεις έργων και υπηρεσιών, προμήθειες, επιδοτήσεις, διαφημίσεις και διαγωνισμούς του δημοσίου τομέα υπό την έννοια της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α' 143), με την επιφύλαξη των άρθρων 73 και 74 του ν. 4412/2016 (Α' 147) και 39 και 42 του ν. 4413/2016 (Α' 148).

Το διοικητικό πρόστιμο της περ. α' επιβάλλεται πάντοτε ανεξαρτήτως της επιβολής άλλων κυρώσεων. Οι ίδιες κυρώσεις επιβάλλονται και όταν φυσικό πρόσωπο που έχει κάποια από τις αναφερόμενες στο πρώτο εδάφιο ιδιότητες είναι ηθικός αυτουργός ή συνεργός στις ίδιες πράξεις.»

2. Στο δεύτερο εδάφιο της περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 45 του ν. 4557/2018, οι λέξεις «ένα εκατομμύριο (1.000.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δυσόμιση εκατομμύρια (2.500.000)» και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παρ. 1 κατέστησε δυνατή την τέλεση από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος ή από εντολοδόχο του νομικού προσώπου ή της οντότητας της πράξης νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες ή του βασικού αδικήματος προς όφελος ή για λογαριασμό του νομικού προσώπου ή της οντότητας, επιβάλλονται αιτιολογημένα στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι εξής κυρώσεις:

α) Διοικητικό πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ.

Το ακριβές ποσό του προστίμου ορίζεται κατ' ελάχιστον στο διπλάσιο του ποσού του κέρδους που προήλθε από την παράβαση, εφόσον το κέρδος μπορεί να προσδιοριστεί, είτε εφόσον δεν μπορεί να προσδιοριστεί σε δυσόμιση εκατομμύρια (2.500.000) ευρώ.

β) Οι προβλεπόμενες στις περ. β', γ' και δ' της παρ. 1 κυρώσεις, για χρονικό διάστημα έως ένα (1) έτος.»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' ΕΥΘΥΝΗ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΔΙΚΗΜΑΤΩΝ ΔΩΡΟΔΟΚΙΑΣ

Άρθρο 134

Ευθύνη νομικών προσώπων και οντοτήτων για αδικήματα δωροδοκίας

1. Αν αξιόποινη πράξη των άρθρων 159Α, 236, των παρ. 2 έως 4 του άρθρου 237, της παρ. 2 του άρθρου 237Α του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95) ή συμμετοχή σε τέτοια πράξη τελείται προς όφελος ή για λογαριασμό νομικού προσώπου ή οντότητας από φυσικό πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου ή της οντότητας και κατέχει διευθυντική θέση εντός αυτών ή έχει εξουσία εκπροσώπησης τους ή εξουσιοδότηση για τη λήψη αποφάσεων για λογαριασμό τους ή για την άσκηση ελέγχου εντός αυτών, επιβάλλεται στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα πρόστιμο από πενήντα χιλιάδες (50.000) ευρώ έως δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ. Το πρόστιμο μπορεί να φτάσει μέχρι το διπλάσιο των προ φόρων ετησίων καθαρών κερδών του νομικού προσώπου, αν το ποσό αυτό υπερβαίνει τα δέκα εκατομμύρια ευρώ. Ως έτος αναφοράς λαμβάνεται αυτό της τελέσεως του αδικήματος ή της τελευταίας επιμέρους πράξεως αυτού.

Εκτός από το πρόστιμο, στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα μπορούν να επιβληθούν, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οριστική ή προσωρινή, για χρονικό διάστημα από έναν (1) μήνα έως δύο (2) έτη, ανάκληση ή αναστολή της άδειας λειτουργίας ή απαγόρευση άσκησης της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

2. Όταν η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από φυσικό πρόσωπο που αναφέρεται στην παρ. 1 κατέστησε δυνατή την τέλεση από ιεραρχικά κατώτερο στέλεχος ή από εντολοδόχο του νομικού προσώπου ή της οντότητας κάποιας από τις πράξεις της ίδιας παραγράφου προς όφελος ή για λογαριασμό του νομικού προσώπου ή της οντότητας, επιβάλλεται στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα πρόστιμο από δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ έως πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ. Το πρόστιμο μπορεί να φτάσει μέχρι το ύψος των προ φόρων ετησίων καθαρών κερδών του νομικού προσώπου, αν το ποσό αυτό υπερβαίνει τα πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ. Ως έτος αναφοράς λαμβάνεται αυτό της τελέσεως του αδικήματος ή της τελευταίας επιμέρους πράξεως αυτού.

Εκτός από το πρόστιμο, στο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα, μπορούν να επιβληθούν, σωρευτικά ή διαζευκτικά, οι κυρώσεις του τέταρτου εδαφίου της παρ. 1, για χρονικό διάστημα έως ένα (1) έτος.

3. Για τη σωρευτική ή διαζευκτική επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στις παρ. 1 και 2 και για την επιμέτρηση των κυρώσεων αυτών λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές περιστάσεις και ιδίως:

α) η βαρύτητα και η διάρκεια της παράβασης,

β) ο βαθμός ευθύνης του νομικού προσώπου ή της οντότητας,

γ) η οικονομική επιφάνεια του νομικού προσώπου ή της οντότητας,

δ) το ύψος του προκύψαντος ή επιδιωχθέντος παρανόμου οφέλους,

ε) οι ζημιές τρίτων που προέκυψαν από το αδίκημα,

στ) οι ενέργειες του νομικού προσώπου ή της οντότητας μετά την τέλεση της παράβασης, ιδίως η διεξαγωγή εσωτερικής έρευνας, η οποία συνέβαλε στη διαλεύκανση της παράβασης,

ζ) η υποτροπή του νομικού προσώπου ή της οντότητας.

4. Η εφαρμογή των παρ. 1 έως 3 είναι ανεξάρτητη από την αστική, πειθαρχική ή ποινική ευθύνη των φυσικών προσώπων που αναφέρονται σε αυτές.

5. Κύρωση που έχει επιβληθεί σε βάρος νομικού προσώπου ή οντότητας εκτελείται και σε βάρος του νομικού προσώπου ή της οντότητας που υπεισέρχεται στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του καταδικασθέντος ως καθολικός ή ειδικός διάδοχός του, μέχρι την αξία των περιουσιακών στοιχείων που μεταβιβάζονται σε καθέναν. Οι κυρώσεις των περ. α' και β' της παρ. 1 εκτελούνται κατά των διαδόχων κατά την έκταση που σε αυτούς μεταβιβάζονται πιστοποιήσεις ή επαγγελματικά δικαιώματα του καταδικασθέντος. Οι περισσότεροι ειδικοί διάδοχοι ευθύνονται εις ολόκληρον για την καταβολή χρηματικών ποινών.

6. Η δικαιοδοσία των ελληνικών ποινικών δικαστηρίων για τα αδικήματα των άρθρων της παρ. 1, καθιερύεται και στις περιπτώσεις που αυτά τελούνται στην αλλοδαπή από πρόσωπα της ίδιας παραγράφου προς όφελος ή για λογαριασμό ημεδαπού νομικού προσώπου ή οντότητας, ανεξαρτήτως της υπηκοότητας του δράστη, ακόμα και αν η πράξη δεν είναι αξιόποινη, με τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της, κατά τους νόμους της χώρας στην οποία τελέσθηκε ή δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3 του άρθρου 6 του Ποινικού Κώδικα.

7. Για την παραγραφή της ευθύνης του νομικού προσώπου όπως αυτή προσδιορίζεται στο παρόν, εφαρμόζονται αναλογικά και σε σχέση με την αξιόποινη πράξη του φυσικού προσώπου, τα άρθρα 111, 112, 113, 118, 119, 120 του Ποινικού Κώδικα.

8. Η ευθύνη των νομικών προσώπων και οντοτήτων για τα αδικήματα της παρ. 1 καθορίζεται αποκλειστικά από το παρόν, με την επιφύλαξη επιβολής από διοικητικές αρχές, άλλου είδους κυρώσεων, πέραν των χρηματικών.

Άρθρο 135

Διαδικασία σε βάρος νομικών προσώπων και οντοτήτων

1. Σε περίπτωση που έχει ασκηθεί ποινική δίωξη για τις αξιόποινες πράξεις που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 134, οι ως άνω κυρώσεις επιβάλλονται από το αρμόδιο δικαστήριο, ανεξαρτήτως της καταδίκης φυσικού προσώπου για τις πράξεις αυτές. Το ίδιο ισχύει στις περιπτώσεις που δεν έχει ασκηθεί δίωξη λόγω θανάτου του υπαιτίου ή η δίωξη που είχε ασκηθεί κατά του φυσικού προσώπου έπαυσε οριστικά ή κηρύχθηκε απαράδεκτη στο στάδιο της προδικασίας.

2. Το νομικό πρόσωπο ή οντότητα είναι διάδικος στη σχετική διαδικασία και έχει όλα τα δικαιώματα του κατηγορουμένου, ιδίως εκείνα των άρθρων 89, 92, 94, 95, 99,

100, 102, 103 και 104 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96), σε όλους τους βαθμούς δικαιοδοσίας, εκτός από αυτά που προσιδιάζουν αποκλειστικά σε φυσικό πρόσωπο.

3. Ο εισαγγελέας καλεί αυτεπαγγέλτως στην ποινική δίκη το υπόχρεο νομικό πρόσωπο ή την οντότητα με τις ίδιες διατυπώσεις και μέσα στις ίδιες προθεσμίες που καλεί τον κατηγορούμενο. Η κλήση αναφέρει το άρθρο του νόμου και τα περιστατικά στα οποία βασίζεται η ευθύνη του νομικού προσώπου, και επιδίδεται και στον κατηγορούμενο. Η κλήτευση του νομικού προσώπου ή οντότητας στην κύρια ανάκριση γίνεται από τον ανακριτή. Η δίκη για την επιβολή κυρώσεων κατά νομικών προσώπων και οντοτήτων μπορεί να λάβει χώρα και αυτοτελώς, στις περιπτώσεις του δευτέρου εδαφίου της παρ. 1, καθώς και όταν τα ακριβή ή αληθή στοιχεία του δράστη παραμένουν άγνωστα. Αρμόδιο δικαστήριο στην περίπτωση αυτή είναι το δικαστήριο της πράξης, από την οποία πηγάζει η φερόμενη ευθύνη του νομικού προσώπου.

4. Το υπόχρεο νομικό πρόσωπο ή οντότητα δικαιούται μέχρι την τυπική περάτωση της κύριας ανάκρισης, να ζητήσει, με γραπτή δήλωση αυτού που έχει εξουσία εκπροσώπησης του νομικού προσώπου ή της οντότητας, την έναρξη διαδικασίας ποινικής διαπραγμάτευσης, αντικείμενο της οποίας μπορεί να είναι μόνο η επιβλητέα κύρωση. Μετά την υποβολή του ανωτέρω αιτήματος, η δικογραφία χωρίζεται ως προς το νομικό πρόσωπο και αντίγραφα της δικογραφίας διαβιβάζονται επί μεν των πλημμελημάτων στον εισαγγελέα πλημμελειοδικών, επί δε των κακουργημάτων στον εισαγγελέα εφετών, οι οποίοι κρίνουν αν η υπόθεση είναι κατάλληλη προς διαπραγμάτευση. Αν δεν επιτευχθεί συμφωνία, η παρ. 3 του άρθρου 303 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας εφαρμόζεται αναλόγως. Εφόσον το πρόσωπο με εξουσία εκπροσώπησης του νομικού προσώπου ή της οντότητας συμφωνήσει με τον εισαγγελέα ως προς την επιβλητέα κύρωση, αφού προηγουμένως λάβει γνώση των στοιχείων της δικογραφίας, συντάσσεται πρακτικό διαπραγμάτευσης, το οποίο υπογράφεται από τον εισαγγελέα, από το πρόσωπο με εξουσία εκπροσώπησης του νομικού προσώπου ή της οντότητας, καθώς και από τον παριστάμενο συνήγορο του νομικού προσώπου ή της οντότητας. Το πρακτικό διαπραγμάτευσης περιέχει αναγνώριση ευθύνης του νομικού προσώπου ή της οντότητας και τη συμφωνηθείσα κύρωση. Η προτεινόμενη κύρωση καθορίζεται με βάση τα κριτήρια της παρ. 3 του άρθρου 134. Επί παραβίασεως της παρ. 1 του άρθρου 134, το πρόστιμο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε εκατομμύρια (5.000.000) ευρώ και επί παραβίασεως της παρ. 2 του άρθρου 134 το πρόστιμο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δύο εκατομμύρια (2.000.000) ευρώ. Η σωρευτική ή διαζευκτική επιβολή των κυρώσεων που προβλέπονται στο τέταρτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 134 αποκλείεται. Μέσα σε πέντε (5) ημέρες από τη σύνταξη του πρακτικού διαπραγμάτευσης, η υπόθεση εισάγεται με απευθείας κλήση στο Μονομελές Εφετείο επί κακουργημάτων και στο Μονομελές Πλημμελειοδικείο επί πλημμελημάτων. Το δικαστήριο σε δημόσια συνεδρίαση επιβάλλει στο νομικό πρόσωπο ή στην οντότητα κύρωση βάσει του

πρακτικού διαπραγμάτευσης, εφαρμόζοντας τα κριτήρια της παρ. 3 του άρθρου 134, η οποία δεν μπορεί να είναι βαρύτερη από τη συμφωνηθείσα. Είναι δυνατή η διαπραγμάτευση και στο ακροατήριο του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου μέχρι την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας, κατ' αναλογική εφαρμογή της παρ. 7 του άρθρου 303 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Κατά της απόφασης του δικαστηρίου χωρεί μόνο αναίρεση. Το πρακτικό της διαπραγμάτευσης δεσμεύει μόνον το νομικό πρόσωπο και απαγορεύεται να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας που έχει σχηματιστεί κατά των φυσικών προσώπων. Παραμονή του στη δικογραφία συνιστά προσβολή του δικαιώματος των φυσικών προσώπων σε δίκαιη δίκη.

5. Το νομικό πρόσωπο, αν δεν έχει κληθεί, μπορεί πάντοτε να παρέμβει εκουσίως στην ποινική δίκη, έως την έναρξη της αποδεικτικής διαδικασίας σε κάθε βαθμό δικαιοδοσίας. Μπορεί επίσης να παρέμβει και κατά την προδικασία, μόνον όμως όταν ενεργείται κύρια ανάκριση. Η παρέμβαση γίνεται με γραπτή ή προφορική δήλωση από αυτόν που έχει εξουσία εκπροσώπησης του νομικού προσώπου, σύμφωνα με τις διατάξεις που το διέπουν, στον αρμόδιο εισαγγελέα ή στον ανακριτή που διεξάγει την ανάκριση, και συντάσσεται έκθεση. Η παρέμβαση επιδίδεται με τη φροντίδα του παρεμβαίνοντος στους άλλους διαδίκους και στον εισαγγελέα, αν δεν ασκήθηκε ενώπιόν του, αλλιώς είναι απαράδεκτη. Αν η δήλωση γίνει στο ακροατήριο, καταχωρίζεται στα πρακτικά από τον γραμματέα. Για να είναι παραδεκτή η δήλωση, περιέχει τα άρθρα του νόμου και του καταστατικού του νομικού προσώπου από τα οποία προβλέπεται η ευθύνη του στην υπόθεση όπου παρεμβαίνει, καθώς και τα περιστατικά από τα οποία αυτή φέρεται ότι πηγάζει.

6. Το άρθρο 495 και η παρ. 3 του άρθρου 504 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις του παρόντος για όλες τις κυρώσεις που τυχόν επιβάλλονται σε βάρος νομικού προσώπου ή οντότητας.

7. Αντίγραφο της αμετάκλητης απόφασης επιβολής της κυρώσεως εις βάρος νομικού προσώπου ή οντότητας διαβιβάζεται, με επιμέλεια του εισαγγελέα του άρθρου 549 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, στην Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων και στην Ενιαία Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ - ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 136 Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται:

α) τα άρθρα 100, περί αναστολής εκτέλεσης μέρους της ποινής, 105Α, περί παροχής κοινωφελούς εργασίας, 128, περί αντικατάστασης του περιορισμού σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων, 362, περί του αδικήματος της απλής δυσφήμισης, 367 και 463 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95),

β) τα άρθρα 50 περί αποχής μετά από εντελή ικανοποίηση και 405 περί αρμοδιότητας των τακτικών δικαστών

του μικτού ορκωτού δικαστηρίου του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (ν. 4620/2019, Α' 96), και

γ) το άρθρο 98 του ν. 4623/2019 (Α' 134) περί της αναστολής της παροχής κοινωφελούς εργασίας.

Άρθρο 137 Μεταβατικές διατάξεις

1. Υποθέσεις, για τις οποίες μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος έχει γίνει επίδοση κλητήριου θεσπίσματος ή κλήσης στον κατηγορούμενο και έχουν προσδιορισθεί προς εκδίκαση μέχρι τις 31.7.2024, εκδικάζονται από το δικαστήριο στο οποίο έχουν εισαχθεί. Οι υπόλοιπες υποθέσεις αποσύρονται και με πράξη του αρμόδιου εισαγγελέα, η οποία επιδίδεται στον κατηγορούμενο, προσδιορίζονται προς εκδίκαση στο αρμόδιο δικαστήριο.

2. Χρηματικές ποινές που έχουν επιβληθεί σε ημερήσιες μονάδες ισούνται με το γινόμενο του αριθμού των ημερησίων μονάδων επί την τιμή μονάδας. Όπου στο ειδικό μέρος του Ποινικού Κώδικα γίνεται αναφορά σε χρηματική ποινή έως χίλιες ημερησίες μονάδες, λογίζεται η χρηματική ποινή της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 57 του Ποινικού Κώδικα.

Όπου σε ειδικούς νόμους λογίζεται: α) χρηματική ποινή έως χίλιες (1.000) ημερησίες μονάδες, ο προσδιορισμός του ύψους της χρηματικής ποινής γίνεται σύμφωνα με το ελάχιστο και μέγιστο ύψος χρηματικής ποινής της παρ. 2 του άρθρου 57 του Ποινικού Κώδικα ανεξαρτήτως του είδους του εγκλήματος, β) χρηματική ποινή άνω των χιλίων (1.000) ημερησίων μονάδων, η επιβαλλόμενη χρηματική ποινή δεν μπορεί να είναι κατώτερη από είκοσι χιλιάδες (20.000) ευρώ και ανώτερη από ένα εκατομμύριο ευρώ (1.000.000) ευρώ.

3. Όπου σε ειδικούς ποινικούς νόμους γίνεται αναφορά σε πλαίσιο ποινής φυλάκισης τουλάχιστον ενός (1) έτους ή κάθειρξης έως έξι (6) έτη, αυτή λογίζεται σε κάθειρξη από πέντε (5) έως δέκα (10) έτη.

4. Για τον υπολογισμό των εξόδων των υποθέσεων του Πενταμελούς Εφετείου ισχύει αναλογικά η περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 577 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

5. Όπου στις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας γίνεται αναφορά στο Πενταμελές Εφετείο νοείται το Τριμελές Εφετείο της παρ. 8 του άρθρου 111.

6. Όπου σε διατάξεις ειδικών νόμων γίνεται αναφορά σε απαγόρευση μετατροπής της ποινής σε κοινωφελή εργασία νοείται απαγόρευση μετατροπής και σε χρηματική ποινή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 138 Έναρξη ισχύος

1. Με την επιφύλαξη των παρ. 2 και 3 η ισχύς του παρόντος αρχίζει από την 1η.5.2024.

2. Η ισχύς των άρθρων 9, 10, 23, 28, 60, 82, 87, 88 και 89 αρχίζει από την 1η.7.2024.

3. Η ισχύς των άρθρων 4, 31, 32, 37, 38, 39, 40, 71, 95, 133, 134, 135 και της περ. γ) του άρθρου 136 αρχίζει από τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 23 Φεβρουαρίου 2024

Η Πρόεδρος της Δημοκρατίας

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

Οι Υπουργοί

Εθνικής Οικονομίας
και Οικονομικών

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

Εσωτερικών

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

Αναπληρωτής Υπουργός Παιδείας,
Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

Υποδομών και Μεταφορών

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

Εργασίας και
Κοινωνικής Ασφάλισης

ΔΟΜΝΑ - ΜΑΡΙΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ

Κοινωνικής Συνοχής
και Οικογένειας

ΣΟΦΙΑ ΖΑΧΑΡΑΚΗ

Κλιματικής Κρίσης
και Πολιτικής Προστασίας

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

Εξωτερικών

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΡΑΠΕΤΡΙΤΗΣ

Αναπληρωτής
Υπουργός Εσωτερικών

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΛΙΒΑΝΙΟΣ

Υγείας

ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Περιβάλλοντος και Ενέργειας

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΚΥΛΑΚΑΚΗΣ

Δικαιοσύνης

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

Αγροτικής Ανάπτυξης
και Τροφίμων

ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΑΥΓΕΝΑΚΗΣ

Επικρατείας

ΣΤΑΥΡΟΣ Ν. ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ

Εθνικής Άμυνας

ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΕΝΔΙΑΣ

Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΠΙΕΡΡΑΚΑΚΗΣ

Προστασίας του Πολίτη

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

Ανάπτυξης

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

Μετανάστευσης και Ασύλου

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΑΙΡΙΔΗΣ

Ναυτιλίας
και Νησιωτικής Πολιτικής

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 23 Φεβρουαρίου 2024

Ο επί της Δικαιοσύνης Υπουργός

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΛΩΡΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.

- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

